

Utgiftsområde 14

Arbetsmarknad och arbetsliv

Utgiftsområde 14 – Arbetsmarknad och arbetsliv

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.....	6
2.1	Utgiftsområdets omfattning.....	6
2.2	Utgiftsutveckling.....	6
2.3	Skatteutgifter	8
3	Arbetsmarknad.....	11
3.1	Mål för området.....	11
3.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	11
3.3	Resultatredovisning.....	11
3.3.1	Utvecklingen på arbetsmarknaden.....	11
3.3.2	Den arbetsmarknadspolitiska verksamhetens omfattning och resultat.....	18
3.3.3	Särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.....	26
3.3.4	Europeiska socialfonden	28
3.3.5	Arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning.....	29
3.3.6	Samverkan om rehabilitering för återgång i arbete	32
3.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	33
3.5	Den årliga revisionens iakttagelser.....	34
3.6	Politikens inriktning	34
3.7	Budgetförslag.....	38
3.7.1	1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	38
3.7.2	1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	40
3.7.3	1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser.....	42
3.7.4	1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	45
3.7.5	1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige.....	48
3.7.6	1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020.....	49
3.7.7	1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027.....	50
3.7.8	1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.....	52
3.7.9	1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	53
3.7.10	1:10 Bidrag till administration av grundbeloppet	54
3.7.11	1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	55
3.7.12	1:12 Bidrag till lönegarantiersättning.....	56
3.7.13	1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	58
3.7.14	1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare.....	59
3.7.15	1:15 Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen.....	60
4	Arbetsliv.....	63
4.1	Mål för området.....	63
4.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	63
4.3	Resultatredovisning.....	64
4.3.1	Arbetsmiljö.....	64
4.3.2	Arbetsrätt.....	70
4.3.3	Lönebildning	72
4.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	76
4.5	Politikens inriktning	77
4.6	Budgetförslag.....	80

4.6.1	2:1 Arbetsmiljöverket.....	80
4.6.2	2:2 Arbetsdomstolen.....	81
4.6.3	2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	82
4.6.4	2:4 Medlingsinstitutet.....	83
4.6.5	2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap	84
4.6.6	2:6 Regional skyddsombudsverksamhet	85

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2024 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 392 656
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	42 525 610
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	7 225 952
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	20 806 041
1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	133 466
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014-2020	100 100
1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021-2027	1 387 000
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	46 953
1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	82 557
1:10 Bidrag till administration av grundbeloppet	62 184
1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303
1:12 Bidrag till lönegarantiersättning	1 800 000
1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	5 342 163
1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	865 470
1:15 Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen	3 131 000
2:1 Arbetsmiljöverket	855 697
2:2 Arbetsdomstolen	36 798
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	33 722
2:4 Medlingsinstitutet	60 571
2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap	51 156
2:6 Regional skyddsombudsverksamhet	112 000
Summa anslag inom utgiftsområdet	92 059 399

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	5 500 000	2025–2033
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	19 500 000	2025–2028
1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027	3 013 000	2025–2030
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	9 000	2025–2026
1:15 Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen	64 000	2025
2:6 Regional skyddsombudsverksamhet	20 000	2025
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	28 106 000	

2 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar områdena Arbetsmarknad och Arbetsliv samt myndigheterna Arbetsförmedlingen, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Arbetsmiljöverket, Arbetsdomstolen, ILO-kommittén, Medlingsinstitutet och Myndigheten för arbetsmiljökunskap.

2.2 Utgiftsutveckling

Utgifterna för 2022 uppgick till 78 376 miljoner kronor, vilket är 14 845 miljoner kronor (15,9 procent) lägre än vad som ursprungligen anvisades i statens budget. Jämfört med 2021 blev utfallet 13 571 miljoner kronor (14,8 procent) lägre.

Jämfört med ursprungligt beslutad budget för 2023 beräknas utgifterna bli 8 446 miljoner kronor 2023 lägre främst till följd av lägre utgifter för arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd till följd av att arbetslösheten blivit lägre än förväntat.

Reformerna i denna proposition antas minska utgifterna med 1 801 miljoner kronor 2024, 2 334 miljoner kronor 2025 och 2 004 miljoner kronor 2026 (se avsnitt 3.6).

Sammantaget beräknas utgifterna jämfört med 2023 års ekonomiska vårproposition minska med 6 225 miljoner kronor 2023, 2 700 miljoner kronor 2024, 1 092 miljoner kronor 2025 och öka med 92 miljoner kronor 2026.

För 2024 föreslår regeringen att totalt 92 059 miljoner kronor anvisas inom området. För 2025 beräknas utgifterna uppgå till 93 688 miljoner kronor och för 2026 till 90 789 miljoner kronor.

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2022	Budget 2023 ¹	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026
Arbetsmarknad	77 342	88 974	80 527	90 909	92 504	89 581
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 874	7 641	7 687	7 393	7 409	7 581
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	34 642	38 432	35 748	42 526	44 206	41 264
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	7 138	6 876	6 538	7 226	7 234	6 827
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	18 908	20 830	19 198	20 806	20 883	20 985
1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	137	131	133	133	130	134
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	2 165	2 414	2 054	100		
1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027		550	496	1 387	1 565	1 640
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	43	44	45	47	50	53
1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	77	81	83	83	85	87
1:10 Bidrag till administration av grundbeloppet	59	60	60	62	65	67
1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8	8	8	8	8	8
1:12 Bidrag till lönegarantiersättning	1 279	1 678	1 775	1 800	1 676	1 628
1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	4 002	8 129	5 049	5 342	5 088	4 969
1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	1 011	1 120	950	865	872	1 109
1:15 Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen		978	703	3 131	3 231	3 228
Arbetsliv	1 034	1 111	1 130	1 150	1 184	1 208
2:1 Arbetsmiljöverket	758	816	839	856	882	902
2:2 Arbetsdomstolen	31	36	37	37	38	39
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	33	39	40	34	34	34
2:4 Medlingsinstitutet	56	58	53	61	65	67
2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap	45	50	51	51	54	55
2:6 Regional skyddsombudsverksamhet	111	112	111	112	112	112
Totalt för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	78 376	90 085	81 657	92 059	93 688	90 789

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

**Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2024–2026 för utgiftsområde 14
Arbetsmarknad och arbetsliv**

Miljoner kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	90 104	90 104	90 104
Pris- och löneomräkning ²	270	585	813
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	782	-1 736	-1 790
<i>varav BP24³</i>	<i>-1 756</i>	<i>-2 286</i>	<i>-1 954</i>
Makroekonomisk utveckling	1 868	5 674	2 361
Volymer	165	192	435
Överföring till/från andra utgiftsområden	-34	-36	-38
Övrigt	-1 095	-1 095	-1 095
Ny utgiftsram	92 059	93 688	90 789

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

**Tabell 2.3 Utgiftsram 2024 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 14
Arbetsmarknad och arbetsliv**

Miljoner kronor

	2024
Transfereringar ¹	82 188
Verksamhetsutgifter ²	9 863
Investeringar ³	8
Summa utgiftsram	92 059

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2022 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs närmare i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter (skr. 2022/23:98). Nedan redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 14.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Miljoner kronor

	2023	2024
Avdrag för ökade levnadskostnader vid tillfälligt arbete, dubbel bosättning och hemresor (A10)	750	780
Avdrag för resor till och från arbetet (A11)	7 400	7 680
Avdrag för inställelseresor (A12)	-	-
Förmån av resa vid anställningsintervju (A14)	-	-
Förmån av utbildning vid omstrukturering m.m (A15)	-	-
Personalvårdsförmåner (A29)	-	-
Flyttersättningar från arbetsgivare (A32)	-	-
Avdrag för resor till och från arbetet, näringsidkare (B5)	-	-
Generell nedsättning av egenavgifter (D2)	1 840	1 900
Nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med FoU (D4)	2 510	2 710
Nedsättning av arbetsgivaravgifter för den först anställda (D5)	470	240
Nedsättning av arbetsgivaravgifter för unga (D6)	1 240	1 280
Tillfälligt nedsatta arbetsgivaravgifter för personer mellan 19 och 23 år (D7)	1 670	u
Skattereduktion för ruttjänster (G3)	7 590	7 820
Skattereduktion för rotarbeten (G4)	11 650	11 990
Skattereduktion för avgift till arbetslöshetskassa (G10)	1 630	1 640
Tillfällig skattereduktion för arbetsinkomster (G11)	u	u
Jobbskatteavdrag (G12)	150 870	162 020
Jobbskatteavdrag för äldre (G13)	6 030	6 160

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse. Skatteutgifter som inte har beräknats anges med "-". Skatteutgifter som upphör eller har upphört anges med "u".

Källa: Regeringens skrivelse 2022/23:98.

3 Arbetsmarknad

3.1 Mål för området

Målet för arbetsmarknadspolitiken är att insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad (prop. 2011/12:1 utg.omr. 14 avsnitt 3.3, bet. 2011/12:AU2, rskr. 2011/12:88).

3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Utvecklingen på arbetsmarknaden påverkas av en rad olika faktorer. Arbetsmarknadspolitiken bidrag är ofta svårt att mäta och avgränsa från effekterna av andra politikområden, konjunkturutveckling och insatser av andra aktörer på arbetsmarknaden.

Grunden för resultatredovisningen utgörs av flera olika indikatorer. Sysselsättningsgrad och arbetslöshet är viktiga mått på hur arbetsmarknaden utvecklas. Eftersom arbetsmarknadspolitiken i stor utsträckning genomförs av Arbetsförmedlingen analyseras även indikatorer som mer direkt kan kopplas till Arbetsförmedlingens verksamhet. Här utgörs huvudindikatorerna av övergångarna till arbete och i vissa fall även till reguljära studier.

Arbetsmarknadspolitiken påverkar dock inte bara övergångarna till arbete och studier direkt, utan även indirekt genom olika insatser som stärker de arbetssökandes ställning på arbetsmarknaden, vilket i sin tur påverkar arbetskraftsdeltagandet och möjligheten att få ett arbete. Därför beskrivs även omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska insatserna och deras resultat.

Följande huvudindikatorer redovisas inom området:

- sysselsättning och arbetslöshet
- andel övergångar till arbete och studier för personer inskrivna vid Arbetsförmedlingen
- antal personer i Arbetsförmedlingens insatser och resultat 90 dagar efter avslutat arbetsmarknadspolitiskt program
- antal personer med arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.

Indikatorerna redovisas för relevanta undergrupper och enskilda insatser. I resultatredovisningen används även rapporter och undersökningar från t.ex. Arbetsförmedlingen och Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU).

3.3 Resultatredovisning

3.3.1 Utvecklingen på arbetsmarknaden

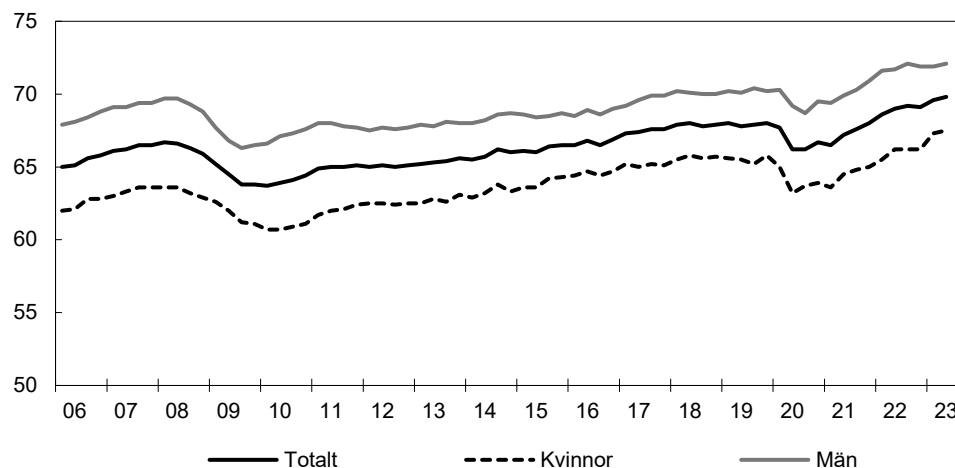
Sysselsättningsgraden fortsätter att öka

Arbetsmarknaden fortsatte att förbättras under 2022. Både sysselsättningsgraden (15–74 år) och arbetskraftsdeltagandet (15–74 år) ökade jämfört med året innan. Sysselsättningsgraden planade ut under andra halvåret 2022 efter en relativt stark utveckling sedan pandemin. Sysselsättningsgraden steg med 1,7 procentenheter till 69,0 procent 2022 och var högre bland män än bland kvinnor. Ökningen har varit

något starkare bland män än bland kvinnor de senaste två åren. Sysselsättningsgraden var knappt 72 procent bland män och 66 procent bland kvinnor. Under det första halvåret 2023 har sysselsättningsgraden fortsatt att öka (diagram 3.1). I jämförelse med övriga EU-länder hade Sverige det högsta arbetskraftsdeltagandet och den näst högsta sysselsättningsgraden i EU (20–64 år) det första kvartalet 2023.

Diagram 3.1 Sysselsättningsgrad (15–74 år)

Procent av befolkningen

Anm.: Säsongrensade kvartalsvärden.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Sysselsättningsgraden ökade 2022 bland både inrikes och utrikes födda. Ökningstakten var tydligt snabbare bland utrikes födda och särskilt bland utrikes födda män. Bland inrikes födda uppgick sysselsättningsgraden till drygt 70 procent och bland utrikes födda till 64 procent. Sysselsättningsgapet mellan inrikes och utrikes födda minskade således till 6,3 procentenheter efter att ha varierat runt ca 10 procentenheter 2005–2020. Skillnaden har fortsatt att minska under första halvåret 2023. Sysselsättningsgraden bland utrikes födda kvinnor var ungefär 10 procentenheter lägre än bland inrikes födda kvinnor och bland utrikes födda män. Differensen mellan inrikes födda kvinnor och utrikes födda kvinnor var mindre än motsvarande differens under föregående år medan differensen mellan utrikes födda män och utrikes födda kvinnor ökade något. Skillnaden mellan inrikes födda kvinnor och utrikes födda kvinnor har fortsatt att minska under första halvåret 2023.

Sysselsättningsgraden bland unga (15–24 år) ökade med 3,9 procentenheter 2022, vilket var mer än i den arbetsföra befolkningen i stort. Ökningen bland unga män var 6,0 procentenheter och 1,7 procentenheter bland unga kvinnor. Sysselsättningsgraden var högre bland unga män än bland unga kvinnor, 45,7 procent jämfört med 43,3 procent.

Bland äldre (55–74 år) ökade sysselsättningsgraden med 0,6 procentenheter, vilket är mindre än i den totala arbetsföra befolkningen. Sysselsättningsgraden är 7,2 procentenheter högre bland äldre män än bland äldre kvinnor. Ökningen var dock större bland äldre kvinnor än bland äldre män, 0,9 procentenheter jämfört med 0,3 procentenheter. Sysselsättningsgraden ökade med 0,3 procentenheter i åldersgruppen 55–64 år och var oförändrad i åldersgruppen 65–74 år.

Sysselsättningsgraden bland personer med förgymnasial utbildning (15–74 år) ökade med 3,4 procentenheter, vilket var mer än bland de med eftergymnasial utbildning. Men sysselsättningsgraden är fortsatt väsentligt lägre bland de med endast förgymnasial utbildning jämfört med gymnasialt och eftergymnasialt utbildade. Bland kvinnor med endast förgymnasialutbildning är sysselsättningsgraden särskilt låg.

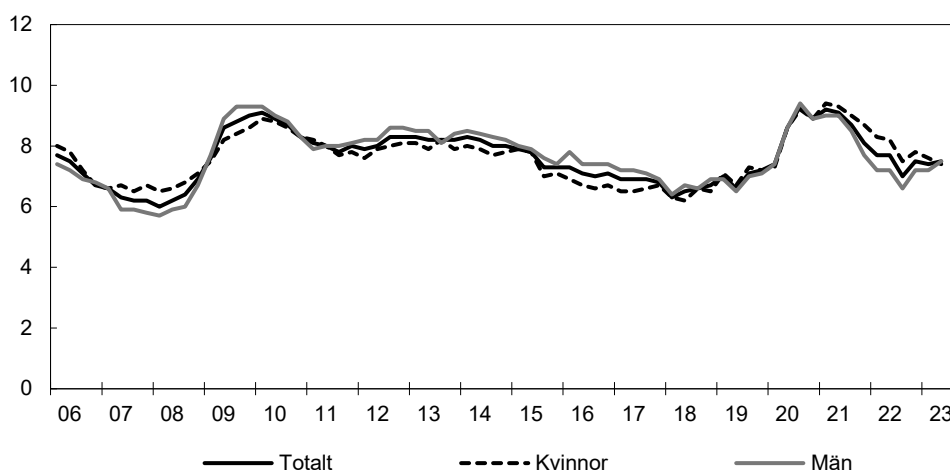
Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga (16–64 år) har generellt sett betydligt lägre sysselsättningsgrad och arbetskraftsdeltagande än övriga befolkningen (16–64 år). Sysselsättningsgraden bland personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga var 44 procent, vilket kan jämföras med 81 procent i den övriga befolkningen. Bland kvinnor och män med nedsatt arbetsförmåga var sysselsättningsgraden 40 procent respektive 49 procent.

Arbetslösheten minskade 2022 men ligger fortsatt på höga nivåer

Både antalet arbetslösa och den relativa arbetslösheten (15–74 år) minskade jämfört med 2021 men ligger fortsatt på en hög nivå. Arbetslösheten minskade tydligt bland både kvinnor och män, och mer bland män. Arbetslösheten minskade i årsgenomsnitt från 8,8 procent 2021 till 7,5 procent 2022. Arbetslösheten var 8,0 procent bland kvinnor och 7,0 procent bland män. I slutet av 2022 ökade arbetslösheten något samtidigt som arbetskraften fortsatte att öka. Under det första halvåret 2023 har arbetslösheten planat ut (diagram 3.2). Arbetslösheten i åldersgruppen 15–74 år är hög i Sverige jämfört med andra länder i Europa. I Sverige är det dock, till skillnad från många andra EU-länder, relativt många heltidsstuderande som söker arbete och som därmed klassificeras som arbetslösa. I åldersgruppen 20–64 år var arbetslösheten i Sverige något högre än EU-genomsnittet (6,2 i Sverige jämfört med 5,8 i genomsnitt i EU första kvartalet 2023). Den höga arbetslösheten i Sverige kan också delvis förklaras av ett högt arbetskraftsdeltagande jämfört med andra länder i EU. Samtidigt har arbetslösheten minskat kraftigt i många länder i EU de senaste åren, vilket inte har varit fallet i Sverige. Detta har medfört att skillnaden mellan Sverige och andra EU-länder har ökat över tid.

Diagram 3.2 Arbetslöshet (15–74 år)

Procent av arbetskraften

Anm.: Säsongrensade kvartalsvärden.

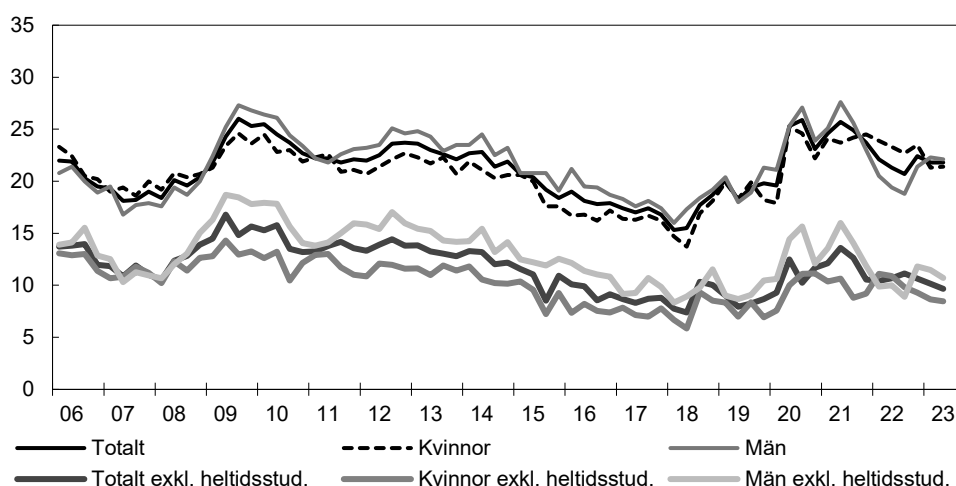
Källa: Statistiska centralbyrån.

Arbetslösheten minskade bland både inrikes och utrikes födda 2022. Minskningstakten var särskilt påtaglig för utomeuropeiskt födda och i synnerhet bland utomeuropeiskt födda kvinnor. Bland inrikes födda uppgick arbetslösheten till 4,6 procent, bland utrikes födda till 16,0 procent och bland utomeuropeiskt födda till 21,9 procent.

Ungdomsarbetslösheten (15–24 år) minskade betydligt mer än i den arbetsföra befolkningen i stort 2022, trots en ökning i slutet av året. Trots detta var arbetslösheten bland unga fortsatt betydligt högre än arbetslösheten i övriga åldersgrupper. Över hälften av de unga som klassas som arbetslösa är dock heltidsstuderande som samtidigt söker arbete. Majoriteten av denna grupp ser sig därför främst som studerande snarare än arbetslösa (diagram 3.3).

Diagram 3.3 Ungdomsarbetslöshet (15–24 år)

Procent av arbetskraften

Anm.: Säsongsrensade kvartalsvärden.

Källa: Statistiska centralbyrån.

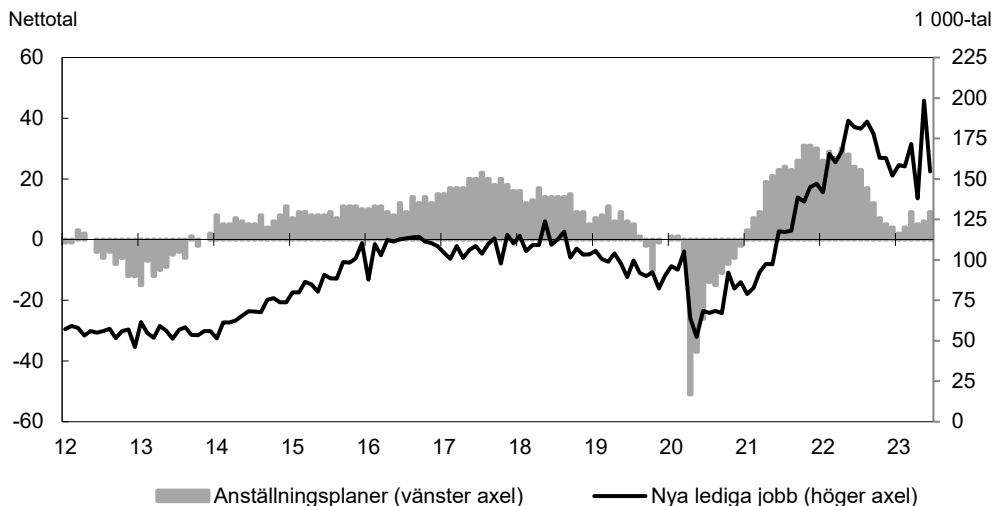
Arbetslösheten bland äldre (55–74 år) minskade från 6,2 procent till 5,2 procent 2022. Minskningen var något mindre än i den arbetsföra befolkningen i stort och tydligt mindre än bland ungdomarna. Arbetslösheten minskade bland personer i åldersgruppen 55–64 år och ökade i åldersgruppen 65–74 år. Minskningen var högre bland äldre män än bland äldre kvinnor.

Arbetslösheten bland personer med förgymnasial utbildning (15–74 år) minskade tydligt 2022 och mer än bland de med eftergymnasial utbildning. Men arbetslösheten är väsentligt högre bland de med endast förgymnasial utbildning jämfört med gymnasialt och eftergymnasialt utbildade. Bland kvinnor med kort utbildning är arbetslösheten särskilt hög.

Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga (16–64 år) är generellt sett arbetslösa i betydligt större utsträckning än övriga befolkningen. Bland personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga var arbetslösheten 20 procent. Motsvarande andel i den övriga befolkningen (16–64 år) var 8 procent. Bland kvinnor och män med nedsatt arbetsförmåga var arbetslösheten 22 procent respektive 17 procent.

Näringslivets anställningsplaner har dämpats men rekryteringsbehovet är fortfarande stort

Näringslivets anställningsplaner föll markant under andra halvåret 2022 samtidigt som antalet nya lediga jobb på Arbetsförmedlingen minskade (diagram 3.4). Därtill ökade antalet varsel om uppsägningar i slutet av året från en låg nivå. Under första halvåret 2023 har anställningsplanerna varit dämpade. Rekryteringsbehoven i tjänstesektorn har vägts ned av förväntade personalminskningar inom handeln, byggsektorn och flera branscher inom tillverkningsindustrin. Flera indikatorer pekar mot ett försämrat arbetsmarknadsläge men samtidigt råder det brist på arbetskraft i ett antal sektorer. Bristen kan förklara att inflödet av nya lediga jobb fortfarande är på en hög nivå även om detta är en indikator som ska tolkas med försiktighet.

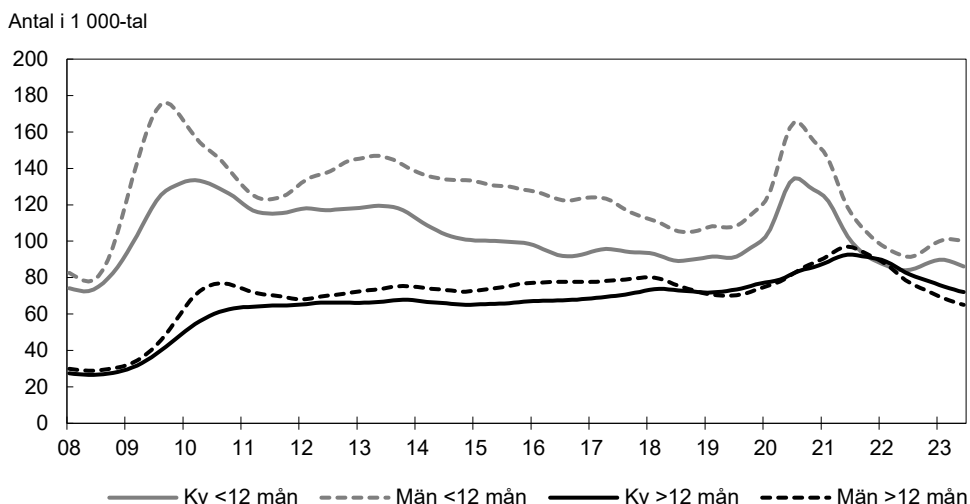
Diagram 3.4 Anställningsplaner i näringslivet och nya lediga jobb

Anm.: Säsongsrensade månadsvärden. Uppgifterna om Arbetsförmedlingens nya lediga jobb ska tolkas med försiktighet, särskilt för sommarmånaderna.

Källa: Konjunkturinstitutet och Arbetsförmedlingen.

Långtidsarbetslösheten fortsätter att minska men från höga nivåer

Antalet inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen har gradvis minskat sedan 2020 och uppgick halvårsskiftet 2023 till ca 320 000 personer. En indikation på att konjunkturläget försämras är att antalet med kortare arbetslöshetstid än ett år har ökat något sedan sommaren 2022. Antalet inskrivna arbetslösa som varit utan arbete mer än 12 månader har däremot fortsatt att minska, framför allt bland män men även bland kvinnor (diagram 3.5). Även de som varit inskrivna utan arbete i mer än två år har minskat och uppgick halvårsskiftet 2023 till drygt 80 000 personer.

Diagram 3.5 Antal inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen (16–64 år) fördelat på arbetslöshetstid (upp till 12 månader samt mer än 12 månader)

Anm.: Säsongsrensade och utjämnade månadsvärden.

Källa: Arbetsförmedlingen, egna bearbetningar.

Minskningen av långtidsarbetslösheten är särskilt märkbar bland utomeuropeiskt födda och bland personer med högst förgymnasial utbildning. Trots minskningen utgör dessa grupper alltjämt drygt hälften respektive ca 40 procent av de inskrivna utan arbete i mer än ett år. Överrepresentationen bland långtidsarbetslösa, relativt antalet inskrivna arbetslösa, är dock högst bland personer med nedsatt arbetsförmåga samt

55 år och äldre. Sammantaget har långtidsarbetslösheten efter pandemiåren blivit allt mindre konjunkturbetingad och i allt högre utsträckning av rent strukturell karaktär.

Andelen övergångar till arbete minskade 2022 men ökade för personer med en svag ställning på arbetsmarknaden

Antalet unika individer som vid något tillfälle var inskrivna vid Arbetsförmedlingen under 2022 uppgick till totalt 863 000 personer, vilket var en minskning med 124 000 personer jämfört med 2021. Av dessa övergick 311 000 personer, eller 36 procent, till arbete vid minst ett tillfälle under året. För kvinnor var andelen drygt 34 procent och för män knappt 38 procent. Totalt sett innebär det en marginell minskning för såväl kvinnor som män jämfört med 2021. Övergångarna till arbete ökade dock tydligt för personer med en svag ställning på arbetsmarknaden och för långtidsarbetslösa jämfört med föregående år (se tabell 3.1). Att övergångarna till arbete ändå minskade totalt sett bedöms bero på att inskrivna arbetslösa som generellt inte anses ha en svag ställning på arbetsmarknaden, t.ex. unga, inrikes födda och gymnasieutbildade, hade en sämre utveckling 2022 jämfört med föregående år. Trots att övergångarna till arbete således minskade något under 2022 var andelen övergångar totalt sett betydligt högre än året före pandemin, 2019. Det kan förklaras av att sammansättningen av inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen sedan 2020 har bestått av individer som i genomsnitt har stått närmare arbetsmarknaden, samtidigt som arbetsgivarnas rekryteringsbehov har varit stort 2021–2022.

Tabell 3.1 Andel övergångar till arbete eller studier fördelat på olika grupper av inskrivna personer vid Arbetsförmedlingen

Procent

Målgrupp	Arbete 2020	Studier 2020	Arbete 2021	Studier 2021	Arbete 2022	Studier 2022
Totalt	31,0	5,8	36,4	5,9	36,1	5,1
<i>varav kvinnor</i>	30,3	6,9	34,7	7,3	34,4	6,4
<i>varav män</i>	31,6	4,7	38,1	4,7	37,7	3,8
Personer med högst förgymnasial utbildning	22,6	5,5	25,9	5,8	28,1	5,7
<i>varav kvinnor</i>	18,8	6,8	20,9	7,4	23,4	7,8
<i>varav män</i>	25,7	4,5	30,1	4,4	32,1	3,9
Utomeuropeiskt födda	25,2	7,3	29,3	7,6	31,4	7,1
<i>varav kvinnor</i>	21,5	8,8	24,0	9,6	26,4	9,3
<i>varav män</i>	28,7	5,8	34,4	5,7	36,6	4,7
Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga	23,2	1,8	23,5	2,1	25,2	1,9
<i>varav kvinnor</i>	21,7	2,2	21,9	2,7	23,5	2,3
<i>varav män</i>	24,5	1,5	24,8	1,6	26,7	1,5
Äldre ≥ 55 år	23,9	0,5	28,1	1,1	28,5	1,3
<i>varav kvinnor</i>	24,6	0,6	28,4	1,4	28,3	1,6
<i>varav män</i>	23,2	0,4	27,8	0,8	28,6	1,0
Unga 16–24 år	30,6	11,4	36,5	11,3	35,6	9,3
<i>varav kvinnor</i>	31,4	12,8	35,4	13,1	34,1	11,0
<i>varav män</i>	30,1	10,3	37,3	9,9	36,6	8,1
Långtidsarbetslösa > 12 månader	18,1	5,6	23,9	5,8	26,0	6,0
<i>varav kvinnor</i>	16,3	7,0	20,3	7,4	22,3	7,9
<i>varav män</i>	19,8	4,3	27,3	4,4	29,8	4,1

Anm.: övergångsmåttet är beräknat som antalet unika individer som har övergått till arbete eller studier dividerat med antalet unika personer som har varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen (oavsett orsak). De olika grupperna kan överlappa varandra. Långtidsarbetslösa > 12 månader avser inskrivna vid Arbetsförmedlingen som har varit utan arbete i 12 månader eller mer.

Källa: Arbetsförmedlingen, särskild beställning.

Antalet inskrivna som övergick till reguljära studier uppgick till 44 000 personer vilket motsvarar drygt 5 procent av alla inskrivna, fördelat på drygt 6 procent för kvinnor och knappt 4 procent för män. Totalt sett minskade övergångarna till studier med 15 000 personer jämfört med föregående år och gällde för de flesta redovisade grupperna i tabell 3.1. Minskningen kan delvis förklaras av att det var en relativt hög andel arbetssökande som övergick till utbildning under pandemin och att det förbättrade arbetsmarknadsläget därefter generellt sett har minskat intresset för studier. Mindre ökning av övergångar till studier 2022 kan dock noteras för långtidsarbetslösa respektive kvinnor med högst förgymnasial utbildning samt för äldre kvinnor och män.

Totalt övergick 15 000 unika personer med högst förgymnasial utbildning till någon form av reguljär utbildning under 2022. Det motsvarar en marginell minskning jämfört med föregående år.

Tabell 3.2 Antal övergångar till studier för personer med högst förgymnasial utbildning

Antal unika individer (avrundat till 100-tal) samt andel kvinnor och män

		2020	2021	2022
Avaktualiserade från Arbetsförmedlingen till reguljära studier	Totalt	12 900	12 400	10 100
	Kvinnor andel	53	56	61
	Män andel	47	44	39
Studier inom etableringsprogrammet	Totalt	2 300	1 300	1 600
	Kvinnor andel	60	58	59
	Män andel	40	42	41
Studier med aktivitetsstöd, förberedande insats	Totalt	1 300	2 500	1 900
	Kvinnor andel	66	64	64
	Män andel	34	36	36
Deltidsstudier i kombination med jobb- och utvecklingsgarantin	Totalt	500	1 000	2 400
	Kvinnor andel	67	71	75
	Män andel	33	29	25

Anm.: Det går inte att summera de olika studievägarna då en individ kan ha gått flera olika studievägar under ett år. Med studier avses utbildning inom Komvux, folkhögskola, yrkeshögskola samt universitet och högskola.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Av tabell 3.2 framgår att antalet arbetssökande med högst förgymnasial utbildning som lämnat Arbetsförmedlingen för reguljära studier minskade 2022 jämfört med föregående år. Minskningen skedde huvudsakligen bland män. Även antalet arbetssökande som påbörjat studier med aktivitetsstöd som en förberedande insats minskade.

Antalet arbetssökande som bedrivit deltidstudier i kombination med jobb- och utvecklingsgarantin ökade kraftigt, vilket kan förklaras av att möjligheten att studera på deltid förlängdes från sex till tolv månader i juni 2021. Ökningen skedde framför allt bland kvinnor. Det kan även noteras en viss ökning av antalet personer som studerar inom ramen för etableringsprogrammet, trots att antalet deltagare i etableringsprogrammet var betydligt lägre 2022 jämfört med föregående år.

3.3.2 Den arbetsmarknadspolitiska verksamhetens omfattning och resultat

Under 2022 uppgick utgifterna inom området Arbetsmarknad till drygt 77 miljarder kronor (utgifter för 2020–2022 framgår av diagram 3.6). Störst andel användes till individersättningar och särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Utöver detta hade Arbetsförmedlingen även utgifter för rehabiliteringsinsatser inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom eller funktionsnedsättning.

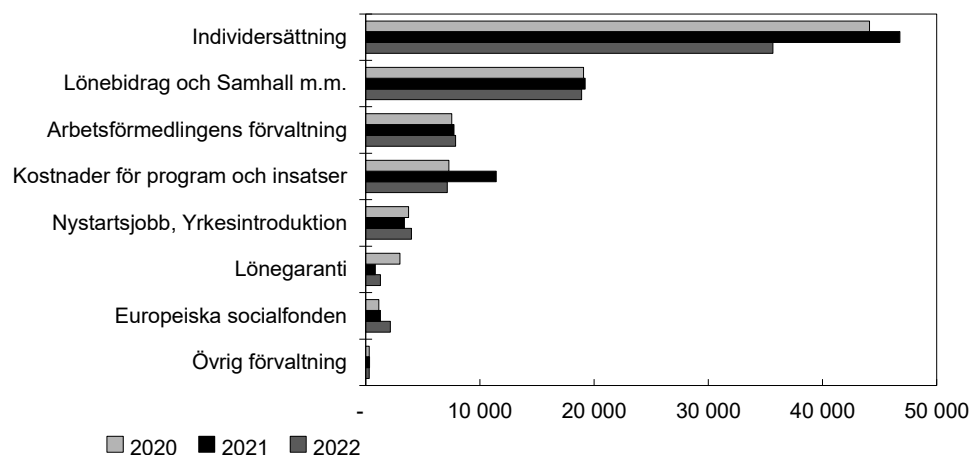
Resultaten för kvinnor respektive män inom Arbetsförmedlingens program och insatser beskrivs huvudsakligen genom antalet deltagare i de olika insatserna och utfallet i form av deltagarnas arbetsmarknadsstatus 90 dagar efter insatsernas slut. En sådan översiktlig redovisning framgår av tabell 3.3 och tabell 3.4. Vissa av insatserna har inte som primärt syfte att direkt leda till arbete, utan är snarare förberedande inför andra insatser. Huvuddelen av insatserna riktas till personer som står relativt långt från arbetsmarknaden och som ingår i något av ramprogrammen jobb- och utvecklingsgarantin, jobbgarantin för ungdomar eller etableringsprogrammet som framgår av tabell 3.3. Därutöver tillkommer deltagare i de särskilda insatserna för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga (se tabell 3.8). Ett ramprogram kan innefatta olika insatser, t.ex. arbetsmarknadsutbildning, stöd till start av näringsverksamhet eller arbetsplatsförlagda aktiviteter såsom arbetspraktik, arbets-

träning eller förstärkt arbetsträning. Inom ramprogrammen kan även utbildning ske inom kommunal vuxenutbildning, folkhögskola, yrkeshögskola samt i vissa fall på universitet och högskolor.

Arbetsmarknadspolitiska insatser finansieras huvudsakligen under anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser*. I avsnitt 3.3.3 och 3.3.4 redogörs för resultat i förhållande till insatser som finansieras via andra anslag. I avsnitt 3.3.5 redogörs för resultat kopplade till individersättningar.

Diagram 3.6 Utgifter inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad

Miljoner kronor

Anm.: Diagrammet visar utgifter under anslag inom området Arbetsmarknad de aktuella åren. Lönebidrag och Samhall m.m. avser de särskilda insatserna för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. I utgifterna för Europeiska socialfonden ingår för 2022 React-EU som finansierat kostnader för program och insatser med 866 miljoner kronor och Arbetsförmedlingens förvaltning med 75 miljoner kronor. Detta har i motsvarande grad minskat Arbetsförmedlingens utgifter för förvaltning och kostnader för program och insatser.

Källa: Egna beräkningar.

Utgifterna för individersättningar minskade under 2022, vilket framgår av diagram 3.6 ovan. I huvudsak beror detta på en lägre arbetslöshet. Även antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser minskade 2022 jämfört med 2021, vilket innebar lägre utgifter för individersättning i form av aktivitetsstöd och kostnader för program och insatser. Minskningen av utgifterna för kostnader för program och insatser beror främst på avvecklingen av extratjänster och färre anskaffade matchningstjänster utanför ramprogrammen 2022 jämfört med 2021. De särskilda insatserna i form av lönebidrag för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har också fortsatt att minska.

Utgifterna för arbetsmarknadspolitiska insatser under 2022 var lägre än anvisade medel, vilket inneburit anslagssparanden. Det förklaras i huvudsak av en lägre arbetslöshet och långtidsarbetslöshet jämfört med antagandena i budgetpropositionen för 2022 som direkt inneburit lägre utgifter i jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar. Dessutom var utgifterna för programinsatser utanför ramprogrammen lägre än väntat (se avsnitt 3.7.3). Inom ramen för anvisade medel fanns det därmed ett outnyttjat utrymme för att ge fler arbetssökande insatser för att komma närmare arbetsmarknaden.

När det gäller könsfördelningen inom de arbetsmarknadspolitiska insatserna finns fortfarande en obalans inom arbetsmarknadsutbildning och nystartsjobb där fler män än kvinnor deltar, samtidigt som fördelningen jämnats ut inom introduktionsjobb. Män övergår även fortsatt i större utsträckning än kvinnor till arbete 90 dagar efter att insatsen avslutats.

Arbetsförmedlingen har under 2022 tillsammans med SKR och Delegationen för unga och nyanlända till arbete vidareutvecklat samverkan med kommunerna. En del av arbetet har utgjorts av samverkan mellan Arbetsförmedlingen, kommuner och arbetsgivare om s.k. lokala jobbspår. Under perioden 2018–2022 har det funnits 1 254 unika lokala jobbspår och totalt har ca 16 000 individer deltagit i ett lokalt jobbspår. Majoriteten av deltagarna, 55–65 procent under perioden, har varit kvinnor. Vid den senaste uppföljningen i augusti 2022 fanns det 2 323 deltagare. I genomsnitt arbetar 57 procent och 15 procent studerar efter avslutat jobbspår (SOU 2023:7). Delegationen för unga och nyanlända till arbete upphörde den 28 februari 2023. I samband med att Arbetsförmedlingens instruktion ändrades hösten 2022 förtydligades också myndighetens uppdrag vad gäller samverkan med kommunerna.

I december 2022 var 4 255 personer som beviljats skydd enligt massflyktsdirektivet inskrivna som arbetssökande på Arbetsförmedlingen, varav 3 126 kvinnor och 1 129 män. Av dem som hade skrivit in sig på Arbetsförmedlingen från april 2022 till och med december 2022 hade 1 355 personer fått ett arbete. I juni 2023 var 5 532 personer som beviljats skydd enligt massflyktsdirektivet inskrivna som arbetssökande på Arbetsförmedlingen, varav 3 922 kvinnor och 1 610 män. Av dessa hade 491 personer ett nystartsjobb och 1 000 personer ett introduktionsjobb.

Tabell 3.3 Genomsnittligt antal pågående beslut per månad om arbetsmarknadspolitiska program (inkl. ramprogram särredovisade) och subventionerade anställningar

Antal (avrundat till 100-tal) och procent

Arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd eller etableringsersättning	2020 Totalt antal	2020 Andel kvinnor	2020 Andel män	2021 Totalt antal	2021 Andel kvinnor	2021 Andel män	2022 Totalt antal	2022 Andel kvinnor	2022 Andel män
Arbetsmarknadsutbildning	5 500	26	74	7 900	30	70	6 400	31	69
Arbetspraktik	3 600	43	57	3 500	45	55	3 000	49	51
Förberedande insatser	26 400	55	45	43 600	53	47	29 300	54	46
<i>varav Förberedande utbildning</i>	<i>9 700</i>	<i>55</i>	<i>45</i>	<i>9 800</i>	<i>56</i>	<i>44</i>	<i>5 000</i>	<i>54</i>	<i>46</i>
<i>varav Kartläggning, vägledning och rehabilitering</i>	<i>16 700</i>	<i>55</i>	<i>45</i>	<i>33 800</i>	<i>52</i>	<i>48</i>	<i>24 300</i>	<i>54</i>	<i>46</i>
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	2 200	53	47	1 900	54	46	1 300	60	40
Stöd till start av näringsverksamhet	1 700	44	56	4 300	46	54	2 300	46	54
Utbildningskontrakt (upphörde under 2020)	1 400	46	54						
Ramprogram									
Etableringsprogrammet	22 700	59	41	13 600	58	42	10 700	56	44
Jobbgarantin för ungdomar	20 500	38	62	21 500	40	60	13 400	41	59
Jobb- och utvecklingsgarantin	118 600	48	52	128 000	49	51	124 500	51	49
Subventionerade anställningar									
Extratjänster	7 300	63	37	11 500	60	40	3 800	61	39
Introduktionsjobb	4 100	39	61	5 200	39	61	6 000	47	53
Nystartsjobb	26 800	33	67	26 200	33	67	29 400	36	64
Yrkesintroduktionsanställningar	400	18	82	300	10	90	400	15	85

Anm.: Antalet beslut i tabellen bör inte summeras eftersom en individ kan ha flera parallella beslut.

Källa: Arbetsförmedlingen och egna bearbetningar.

Tabell 3.4 Andel i arbete 90 dagar efter avslutat arbetsmarknadspolitiskt program eller subventionerad anställning (ej ramprogram)

Procent

Arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd eller etableringsersättning	2021 Totalt	2021 Kvinnor	2021 Män	2022 Totalt	varav utan stöd	varav med stöd	2022 Kvinnor	varav utan stöd	varav med stöd	2022 Män	varav utan stöd	varav med stöd
Arbetsmarknadsutbildning	36	32	38	39	29	9	33	26	7	41	31	10
Arbetspraktik	39	36	41	41	11	30	38	11	26	44	11	33
Förberedande insatser	24	22	26	22	16	7	21	15	6	24	17	8
varav Förberedande utbildning	12	10	13	12	8	4	11	7	4	13	9	4
varav Kartläggning, vägledning & rehabilitering	30	27	32	29	21	8	26	20	6	33	22	10
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	29	24	33	29	10	19	25	7	18	34	13	21
Stöd till start av näringsverksamhet	77	77	77	82	82	1	82	82	0	82	81	1
Subventionerade anställningar												
Extratjänster	25	20	31	40	7	33	35	6	30	46	9	37
Introduktionsjobb	40	35	43	47	13	34	41	11	31	51	15	36
Nystartsjobb	29	26	31	32	25	7	29	23	6	33	26	7
Yrkesintroduktionsanställningar	73	64	75	67	66	1	59	59	0	68	66	2

Anm.: Arbete med stöd inkluderar alla former av subventionerade anställningar, inklusive nystartsjobb och lönebidrag. Statistiken avser samtliga personer som avslutat program oavsett ålder vilket medför att andelarna i några fall skiljer sig med 1 procentenhet från Arbetsförmedlingens årsredovisning.

Källa: Arbetsförmedlingen och egna bearbetningar.

Antalet deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin minskade

Det genomsnittliga antalet deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin uppgick till 124 500 personer under 2022, vilket var en minskning jämfört med föregående år, se tabell 3.3. Av deltagarna var 51 procent kvinnor och 49 procent män. Grupper med svag ställning på arbetsmarknaden var fortsatt överrepresenterade i jobb- och utvecklingsgarantin. Andelen utomeuropeiskt födda uppgick under 2022 till 54 procent. Vidare var 28 procent 55 år eller äldre, 41 procent hade högst förgymnasial utbildning och 23 procent hade en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Det minskade antalet deltagare kan sannolikt främst förklaras av en mer gynnsam utveckling på arbetsmarknaden. Minskningen beror delvis på att övergångarna till arbete ökade med 3,8 procentenheter, från 21,5 till 25,3 procent, varav övergångarna till osubventionerat arbete ökade med 3,2 procentenheter (se tabell 3.5). Minskningen beror också på att färre personer blev långtidsarbetslösa och aktualiserades för jobb- och utvecklingsgarantin.

Arbetsförmedlingen återrapporterade i februari 2023 uppdraget om att analysera vilka behov långtidsarbetslösa som står särskilt långt från arbetsmarknaden har och vid behov föreslå åtgärder för att öka övergången till arbete eller utbildning (A2023/00275). Utifrån en analys av situationen hösten 2022 konstaterar myndigheten att målgruppen är heterogen, och att behoven av insatser varierar. Av rapporten framgår att det är möjligt att en del av de aktuella individerna skulle kunna övergå till arbete eller utbildning genom att i högre utsträckning få ta del av insatser som har konstaterade effekter, t.ex. praktik, arbetsmarknadsutbildning och subventionerade anställningar. Vidare framgår bl.a. att det är viktigt att fler arbetssökande får ta del av rätt insats i rätt tid, eller får ta del av kedjor av insatser under en längre sammanhållen period, för att öka sannolikheten att lämna arbetslösheten.

Tabell 3.5 Andel övergångar till arbete och studier från jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar

Procent

Jobb- och utvecklingsgarantin	2020 Arbete	varav utan stöd	varav med stöd	2020 Studier	2021 Arbete	varav utan stöd	varav med stöd	2021 Studier	2022 Arbete	varav utan stöd	varav med stöd	2022 Studier
Totalt	19,4	6,9	12,5	5,1	21,5	10,4	11,1	6,5	25,3	13,6	11,9	6,8
Kvinnor	16,6	5,9	10,7	6,5	17,1	8,5	8,7	8,6	20,9	11,7	9,3	9,3
Män	22,0	7,8	14,2	3,8	25,6	12,1	13,4	4,5	29,6	15,4	14,5	4,3
Jobbgarantin för ungdomar												
Totalt	21,9	17,0	4,9	9,4	33,8	28,7	5,1	10,8	28,9	23,8	5,3	8,2
Kvinnor	19,8	16,5	3,4	11,5	30,1	26,8	3,2	13,1	25,1	21,3	3,9	10,0
Män	23,3	17,3	6,0	8,0	36,2	30,0	6,3	9,4	31,5	25,5	6,2	7,0

Anm.: Arbete med stöd inkluderar alla former av subventionerade anställningar, inklusive nystartsjobb och yrkesintroduktionsanställningar.

Källa: Arbetsförmedlingen, särskild beställning.

Antalet deltagare i jobbgarantin för ungdomar minskade

Det genomsnittliga antalet deltagare i jobbgarantin för ungdomar minskade under 2022 (se tabell 3.3) samtidigt som övergångarna till både arbete och studier var lägre 2022 jämfört med 2021 (se tabell 3.5). Minskningen av antalet deltagare kan sannolikt förklaras av en mer gynnsam utveckling på arbetsmarknaden 2022, att det var färre unga som blev arbetslösa under längre tid, och att färre ungdomar därmed aktualiserades för jobbgarantin för ungdomar. Andelen män som deltog i jobbgarantin för ungdomar var 59 procent och andelen kvinnor 41 procent.

Färre i etableringsprogrammet

Antalet deltagare inom etableringsprogrammet har fortsatt att minska som en följd av att färre beviljades uppehållstillstånd i Sverige. I genomsnitt deltog 10 700 personer per månad under 2022, varav 56 procent kvinnor och 44 procent män, se tabell 3.3. Av dessa deltagare hade 56 procent högst en förgymnasial utbildning, 19 procent gymnasial utbildning och 25 procent eftergymnasial utbildning. Andelen kvinnor i programmet har minskat med 2 procentenheter från föregående år, medan andelen män har ökat i motsvarande utsträckning.

Andelen som arbetar 90 dagar efter avslutat etableringsprogram ökade från 23,4 till 27,7 procent under 2022. Fler män än kvinnor gick vidare till subventionerad anställning eller arbete utan stöd. Andelen kvinnor som fick subventionerad anställning efter etableringsprogrammet minskade, men samtidigt ökade andelen som fick anställning utan stöd. Fler kvinnor än män studerade efter etableringsprogrammet. Andelen kvinnor som gick vidare till studier var i stort oförändrad jämfört med 2021, medan motsvarande andel för männen minskade något.

Tabell 3.6 Andel i arbete och studier 90 dagar efter avslutat etableringsprogram

Procent

	2020 Arbete	varav utan stöd	varav med stöd	2020 Studier	2021 Arbete	varav utan stöd	varav med stöd	2021 Studier	2022 Arbete	varav utan stöd	varav med stöd	2022 Studier
Totalt	24,3	3,6	20,7	10,2	23,4	4,7	18,6	10,1	27,7	9,6	18,1	9,5
Kvinnor	17,6	1,5	16,2	11,5	15,0	1,9	13,2	10,8	15,5	4,6	10,9	11,0
Män	33,7	6,6	27,1	8,4	35,5	8,9	26,6	9,0	44,5	16,6	27,9	7,4

Anm.: Arbete med stöd inkluderar alla former av subventionerade anställningar, inklusive nystartsjobb och yrkesintroduktionsanställningar.

Källa: Arbetsförmedlingen, särskild beställning.

Antalet i utbildningsplikt minskar i takt med antalet programdeltagare

Antalet personer som omfattas av utbildningsplikt minskade 2022 jämfört med 2021, något som i hög grad kan kopplas till att antalet deltagare i etableringsprogrammet har minskat. Under 2022 omfattades i genomsnitt per månad ca 4 700 personer av utbildningsplikt i etableringsprogrammet, jämfört med ca 6 300 personer under 2021. Svenska för invandrare (sfi) var den vanligaste registrerade aktiviteten för personer med utbildningsplikt, vilket motsvarade ca 66 procent som genomsnitt per månad under 2022. Ungefär 14 procent i genomsnitt hade andra studier inom reguljär utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå och eftergymnasial utbildning som aktivitet.

Färre deltagare i intensivår för nyanlända än planerat

Statskontorets redovisning av intensivåret visar att sedan intensivåret infördes i april 2021 till den 31 december 2022 hade totalt 2 099 personer påbörjat ett intensivår (2023:8). Vid årsskiftet 2022/2023 deltog 768 personer i intensivåret. Enligt Statskontoret har antalet varit lägre än vad Arbetsförmedlingen planerat både på grund av att färre har tagits in och till följd av att deltagarna i genomsnitt har avslutat intensivåret i förtid. Deltagandet i intensivåret har i stort sett varit jämställt mellan kvinnor och män, 47 procent kvinnor respektive 53 procent män. Andelen med eftergymnasial utbildning har varit högre bland deltagarna i intensivåret jämfört med andra deltagare i etableringsprogrammet, vilket särskilt har gällt för kvinnor som deltar i intensivåret. En majoritet av deltagarna har inte fått ta del av språkintensiva, arbetsplatsnära insatser som genomförs i ett högt tempo, vilket är intentionen med intensivåret. Istället liknar intensivårets innehåll etableringsprogrammets, där den överlägset vanligaste aktiviteten är sfi. Samtidigt har en fjärdedel av deltagarna fått arbete direkt efter avslutat intensivår och 40 procent efter ett halvår, vilket i båda fallen är en betydligt högre andel än för övriga deltagare i etableringsprogrammet. Det är fler män än kvinnor som har fått arbete efter intensivåret.

Förändrad sammansättning av de subventionerade anställningarna under 2022

Nystartsjobb, etableringsjobb och yrkesintroduktionsanställningar är rättighetsstyrda insatser och utgör inte arbetsmarknadspolitiska program. Dessa insatser är subventionerade anställningar och finansieras under anslaget 1:13 *Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar*. Därutöver finns den subventionerade anställningsformen introduktionsjobb som finansieras under anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser*. I enlighet med vad regeringen tidigare aviserat kommer stöd för yrkesintroduktionsanställningar att avvecklas under 2024.

Sammantaget var det i genomsnitt färre som hade en subventionerad anställning 2022 jämfört med under 2021, vilket kan förklaras av att extratjänsterna avskaffades under året. Det genomsnittliga antalet pågående beslutade nystartsjobb och introduktionsjobb ökade dock under 2022. Avskaffandet av extratjänsterna förklarar sannolikt en stor del av ökningen av antalet med introduktionsjobb och nystartsjobb. Andelen kvinnor med introduktionsjobb ökade från 39 till 47 procent. Inom nystartsjobben var män fortsatt i tydlig majoritet med 64 procent av de pågående besluten.

Förordningen (2022:807) om statlig ersättning för arbete i etableringsjobb trädde i kraft i september 2022. Etableringsjobb kräver kollektivavtal om etableringsjobb. Under 2022 fanns det inte några kollektivavtal om etableringsjobb som tillämpades och därmed inte heller några anställningar med etableringsjobb.

Andelen i arbete 90 dagar efter avslutad subventionerad anställning ökade 2022 för samtliga former av subventionerad anställning utom yrkesintroduktionsanställningar, för vilka andelen i arbete fortsatt är högst. Detta kan sannolikt främst förklaras av en

mer gynnsam utveckling på arbetsmarknaden som helhet under 2022. Män var i högre utsträckning i arbete efter subventionerad anställning än kvinnor, även om andelen kvinnor i arbete ökade jämfört med föregående år (se tabell 3.4).

Fler deltagare i anskaffade matchningstjänster men något färre i rehabiliteringstjänster

Antalet deltagare i matchningstjänsten Rusta och matcha (KROM), som syftar till att arbetssökande ska komma i arbete eller utbildning på kortast möjliga tid, ökade väsentligt under året och har fullt ut ersatt den tidigare matchningstjänsten Stöd och matchning (STOM). Andelen kvinnor i tjänsten ökade jämfört med tidigare år (se tabell 3.7).

Andelen deltagare i KROM som hade arbete 90 dagar efter avslutad insats ökade något 2022 jämfört med föregående år, både bland kvinnor och män, vilket sammanföll med en återhämtning på arbetsmarknaden. Den snabba ökningen av antalet deltagare från 2021 till 2022 bedöms dock innebära att resultaten under 2022 tillfälligt blev högre än vad som kan förväntas framöver. Arbetsförmedlingen har analyserat resultatutvecklingen i KROM med en längre uppföljningsperiod utifrån det mått som ligger till grund för utbetalning av resultatersättning i tjänsten. Analysen visar att ca 35 procent hittills har övergått till arbete eller utbildning (se anmärkning till tabell 3.7). Samtidigt minskade andelen deltagare i KROM som övergick till reguljära studier påtagligt 2022 jämfört med 2021.

Antalet deltagare i den anskaffade tjänsten Introduktion till arbete (INAB), som syftar till att arbetssökande ska öka sin aktivitetsförmåga och hitta lämpliga yrken att söka eller utbilda sig till, minskade något under 2022 jämfört med föregående år. Antalet deltagare var dock högre än 2020. Könsfördelningen bland deltagarna i INAB var i stort oförändrad under 2022 jämfört med tidigare år.

Andelen deltagare i INAB som hade arbete 90 dagar efter avslutat deltagande, fortsatte att öka under 2022, en ökning som omfattade både kvinnor och män. Andelen deltagare som övergick till reguljära studier var oförändrad jämfört med föregående år.

Tabell 3.7 Deltagande och resultat för tjänsterna Rusta och matcha, Stöd och matchning samt Introduktion till arbete

Genomsnittligt antal pågående beslut per månad samt andel i arbete (utan och med stöd) eller reguljära studier 90 dagar efter avslutad tjänst

Deltagare i tjänsterna (avrundat till 100-tal)	2020			2021			2022		
	Totalt antal	Andel Kvinnor	Andel Män	Totalt antal	Andel Kvinnor	Andel Män	Totalt antal	Andel Kvinnor	Andel Män
Rusta och matcha (KROM) (infördes 2020)	2 500	41	59	14 000	44	56	65 200	47	53
Stöd och matchning (STOM) (upphörde 2022)	31 600	45	55	50 000	46	54	800	46	54
Introduktion till arbete	5 500	60	40	7 400	61	39	6 400	59	41
Övergångar till arbete (procent)									
Rusta och matcha (KROM)	-	-	-	41	35	45	43	38	46
Stöd och matchning (STOM)	20	17	22	28	26	30	18	16	20
Introduktion till arbete	9	8	10	10	10	11	12	11	12
Övergångar till reguljära studier (procent)									
Rusta och matcha (KROM)	-	-	-	10	12	8	5	7	4
Stöd och matchning (STOM)	5	6	4	4	5	3	2	3	2
Introduktion till arbete	3	4	2	2	2	2	2	2	2

Anm.: Resultat för deltagare i olika tjänster ska inte jämföras med varandra då tjänsternas utformning och deltagarsammansättning skiljer sig åt. KROM infördes i april 2020. Endast ett fåtal deltagare avslutade tjänsten under 2020 och därför redovisas inte resultat för det året. Resultaten i KROM för 2021 och 2022 bör ses mot bakgrund av att tjänsten var under uppbyggnad med betydande ökning av antalet deltagare. Det innebär att en betydande del av dem som lämnat tjänsten gjort det för arbete eller utbildning samtidigt som en stor andel av deltagarna inte har varit i tjänsten under hela den möjliga placeringsperioden utan att nå ett resultat. Det bedöms innebära att resultaten tillfälligt blir högre än vad som kan förväntas framöver. Arbetsförmedlingen har analyserat resultatutvecklingen utifrån det mått som ligger till grund för utbetalning av resultatansättning i tjänsten (Af-2023/0017 1363). När myndigheten följer deltagare från tidpunkten när de påbörjade tjänsten, och med en uppföljningshorisont som tar hänsyn till anvisningstiden i tjänsten (längst 12 månader) och kravet på varaktighet i övergång till arbete eller utbildning (minst 4 månader), uppgår resultaten i form av övergångar till arbete eller utbildning hittills till ca 35 procent.

Källa: Arbetsförmedlingen, särskild beställning.

Färre deltog i arbetsmarknadsutbildning

I genomsnitt uppgick antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning till ca 6 400 personer per månad, vilket var en minskning mot tidigare år, se tabell 3.3. Totalt var antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning under 2022 drygt 18 500. Det var också en minskning, med ca 8 procent jämfört med föregående år. Minskningen var större bland män än bland kvinnor. Av det totala antalet deltagare under året var dock 69 procent män och 31 procent kvinnor. Även för nya deltagare i insatsen bestod skillnaden mellan könen då kvinnors andel av nya beslut uppgick till 32 procent i genomsnitt per månad 2022. För 2021 var motsvarande siffra 31 procent.

Andelen i arbete inom 90 dagar från avslutad utbildning ökade under 2022 jämfört med 2021. Ökningen var större för män än för kvinnor, se tabell 3.4.

3.3.3 Särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Minskat antal anställningar med lönebidrag och skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare

Tabell 3.8 Subventionerade anställningar för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Antal (avrundat till 100-tal) pågående beslut i genomsnitt per månad samt procent per kön

	2020			2021			2022		
	Totalt antal	Andel kvinnor	Andel män	Totalt antal	Andel kvinnor	Andel män	Totalt antal	Andel kvinnor	Andel män
Lönebidrag för anställning	24 500	40	60	24 600	41	59	25 300	41	59
Lönebidrag för trygghet i anställning	33 100	41	59	31 300	41	59	29 600	41	59
Lönebidrag för utveckling i anställning	11 300	41	59	9 600	40	60	9 600	40	60
Skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare	1 800	31	69	1 600	31	69	1 500	32	68
	70 700	40	60	67 100	40	60	66 000	40	60
Skyddat arbete hos Samhall Aktiebolag	20 400	44	56	20 600	44	56	20 300	44	56
Totalt	91 100	41	59	87 700	41	59	86 300	41	59

Anm.: Antalen skiljer sig något från tidigare redovisning för 2020 och 2021 pga. att även personer som fyllt 65 år och har löpande beslut om lönebidrag ingår i statistiken. Uppgifter avseende skyddat arbete hos Samhall Aktiebolag avser det genomsnittliga antalet anställda under året.

Källa: Arbetsförmedlingen och Samhall Aktiebolag.

Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har tillgång till Arbetsförmedlingens hela utbud av insatser. Det finns också särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, vilka finansieras under anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.*

Under 2022 var 162 000 unika individer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga inskrivna på Arbetsförmedlingen, varav 40 procent kvinnor och 60 procent män. Det innebär att antalet inskrivna var lägre än 2021, då drygt 168 000 var inskrivna. Detta kan till viss del förklaras av en mer gynnsam arbetsmarknad under 2022, men beror även på långa tider för att identifiera en funktionsnedsättning hos inskrivna arbetssökande hos Arbetsförmedlingen.

Under 2022 hade i genomsnitt 66 000 personer per månad ett beslut om antingen någon form av anställning med lönebidrag, inkl. lönebidrag för utveckling hos Samhall, eller skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (OSA), vilket innebär en minskning med 1 100 personer jämfört med 2021.

Utvecklingen av antalet personer som har haft en anställning med någon form av lönebidrag varierade beroende på typ av lönebidrag. Lönebidrag för anställning ökade medan antalet lönebidrag för utveckling i anställning var i princip oförändrat och lönebidrag för trygghet i anställning minskade. Utvecklingen var likartad för både kvinnor och män. Däremot var det, likt tidigare år, sammantaget fler män än kvinnor som tog del av lönebidragen.

Andelen som var i arbete 90 dagar efter ett avslutat lönebidrag var genomgående högre 2022 jämfört med föregående år. Detta kan sannolikt främst förklaras av det förbättrade arbetsmarknadsläget samt att Arbetsförmedlingen kunde återgå till att genomföra fysiska arbetsplatsbesök vid uppföljningen av pågående anställningar med lönebidrag efter att restriktionerna under pandemin togs bort.

Övriga insatser

Under 2022 ökade antalet personer med funktionsnedsättning som fick stöd av en särskild stödperson för introduktion och uppföljning (SIUS) jämfört med 2021, (se tabell 3.9). Det bedöms ha bidragit till den positiva utvecklingen av övergångar till arbete inom målgruppen under året.

Antalet individer som tog del av bidrag för personligt biträde minskade 2022 jämfört med 2021. Även antalet individer som tog del av bidrag till uppstartskostnader vid start av näringsverksamhet minskade något, medan antalet personer som tog del av bidrag till hjälpmedel ökade något. Förändringarna innebar inga betydande skillnader mellan könen.

Tabell 3.9 Övriga insatser för sökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Antal (avrundat till 100-tal) kvarstående i genomsnitt per månad

		2020	2021	2022
Bidrag till personligt biträde	Totalt	6 100	5 900	5 400
	varav kvinnor	2 700	2 600	2 400
	varav män	3 500	3 300	3 000
Bidrag till hjälpmedel på arbetsplatsen	Totalt	3 000	3 000	3 400
	varav kvinnor	1 700	1 700	2 000
	varav män	1 300	1 300	1 400
Bidrag till uppstartskostnader vid start av näringsverksamhet	Totalt	300	300	200
	varav kvinnor	200	200	100
	varav män	100	100	100
Särskild stödperson för introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS)	Totalt	8 000	9 300	11 700
	varav kvinnor	3 300	3 900	5 000
	varav män	4 600	5 300	6 700

Anm.: Avrundningar till 100-tal innebär att summan av kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalen.

Källa: Arbetsförmedlingen, särskild beställning.

Underskott av lönetimmar hos Samhall

Antalet lönetimmar för skyddat arbete vid Samhall Aktiebolag uppgick under 2022 till 32,65 miljoner, vilket var lägre än kravet på 32,84 miljoner lönetimmar. Underskottet bedöms främst bero på ett minskat inflöde av nyanställda till skyddat arbete från Arbetsförmedlingen. Cirka 20 300 personer var anställda i skyddat arbete under året, jämfört med 20 600 personer året innan. Av de anställda var 44 procent kvinnor och 56 procent män, vilket är oförändrat jämfört med de senaste åren.

Antalet lönetimmar med lönebidrag för utveckling i anställning uppgick 2022 till i genomsnitt 2,97 miljoner, vilket var 9 procent lägre än kravet på 3,26 miljoner. Även detta underskott bedöms främst bero på ett minskat inflöde av nyanställda. Av samma skäl uppgick antalet anställda med lönebidrag för utveckling i anställning till i genomsnitt knappt 1 800 personer, att jämföra med ambitionen om minst 2 000 personer i genomsnitt under året. Andelen kvinnor uppgick till 35 procent, vilket var en ökning med tre procentenheter jämfört med föregående år. Andelen män minskade följaktligen från 68 till 65 procent. Andelen personer under 30 år var 66 procent. Det var en ökning från 64 procent föregående år, och bedöms vara i linje med ambitionen om att unga ska prioriteras till insatsen.

Arbetsförmedlingen har i en återsrapport från 2023 följt upp anvisningar till Samhall från november 2022 t.o.m. januari 2023. Endast två tredjedelar av de anvisningar som skedde under denna period ledde till anställning. Uppföljningen visar att det fanns

flera orsaker till detta, varav de vanligaste var att anpassning av arbetssituationen inte bedömdes vara möjlig i det arbete som Samhall kunde erbjuda, att den arbetssökande inte befanns vara redo för en anställning eller att den arbetssökande tackade nej (A2023/00926). Riksrevisionen bedömer samtidigt i en rapport från juni 2023 att det finns effektivitetsbrister i flera led av Arbetsförmedlingens anvisningsprocess (Riksrevisionen 2023:14).

Antalet anställda hos Samhall med 75 procents sjukersättning uppgick under 2022 till i genomsnitt 314 personer, varav 72 procent kvinnor och 28 procent män.

Under 2022 övergick 1 483 personer till en anställning utanför Samhall. Det var en ökning jämfört med året innan då antalet övergångar uppgick till 1 452, och i linje med målsättningen på 1 500 övergångar per år. Av övergångarna var 32 procent kvinnor och 68 procent män. Andelen kvinnor ökade med en procentenhet jämfört med året innan. Antalet personer som återgick till en anställning inom Samhall ökade till 453 personer, från 346 personer 2021.

3.3.4 Europeiska socialfonden

Insatserna inom Europeiska socialfonden för programperioden 2014–2020 finansieras huvudsakligen under anslaget 1:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020*. Det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning 2014–2020 har t.o.m. mars 2023 omfattat ca 532 000 deltagare, varav 57 procent kvinnor och 43 procent män. Projektverksamheten inom programmet har nu avslutats. Projekt för personer som omfattas av massflyktsdirektivet till följd av Rysslands aggression mot Ukraina pågår dock t.o.m. september 2023.

I den del av programmet som har avsett kompetensutveckling av sysselsatta har ca 236 000 deltagare avslutat insatsen i september 2022 eller tidigare. Totalt 42 procent har 6 månader efter insatsen uppgett att deras arbetsmarknadssituation har förbättrats vilket är högre än målet på 28 procent. Resultatet för kvinnor är 38 procent och för män 50 procent.

I den del av programmet som har omfattat personer som står långt från arbetsmarknaden och unga (exkl. sysselsättningsinitiativet för unga) har ca 108 000 deltagare avslutat insatsen i september 2022 eller tidigare. Totalt 22 procent (19 procent av kvinnorna och 25 procent av männen) var i arbete 6 månader efter insatsen, vilket är lägre än uppsatta mål. Totalt 15 procent (kvinnorna och männen i ungefär samma grad) var i utbildning efter 6 månader, vilket är högre än uppsatta mål.

Den del av socialfondsprogrammet som har syftat till krisreparation i samband med pandemin (React-EU) har omfattat främst rustande och matchande insatser för personer som har blivit arbetslösa under pandemin. Insatserna startade under hösten 2021. Till och med mars 2023 uppgick antalet deltagare till ca 101 000. Av de 8 600 arbetslösa som har avslutat insatsen i september 2022 eller tidigare var totalt 37 procent (34 procent av kvinnorna och 39 procent av männen) i arbete efter 6 månader, vilket är högre än målet på 25 procent. Totalt 13 procent, kvinnorna i högre grad än männen, var i utbildning efter 6 månader. Detta är högre än målet.

Mot bakgrund av EU:s initiativ Care påbörjades inom socialfondsprogrammet under hösten 2022 insatser för personer som omfattas av EU:s massflyktsdirektiv till följd av Rysslands aggression mot Ukraina. Syftet är att dessa personer ska komma i arbete och bli socialt delaktiga. Resultat finns ännu redovisade för enbart ett smärre antal deltagare.

Insatserna inom det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027 påbörjades i december 2022. Det planerade antalet deltagare i beviljade projekt till och med juni 2023 uppgår till totalt ca 129 000.

3.3.5 Arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning

Arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd och utvecklingsersättning finansieras under anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*. Etableringsersättning, bostadsersättning och etableringstillägg finansieras under anslaget 1:14 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare*.

Omfattning av arbetslöshetsförsäkringen, aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen

Antalet personer med arbetslöshetsersättning minskade mellan 2021 och 2022 som en följd av ett förbättrat arbetsmarknadsläge (se tabell 3.10). Av de heltidsarbetslösa utgör männen en majoritet. Minskningen jämfört med 2021 var 35 procent bland män och 31 procent bland kvinnor. Bland deltidsarbetslösa utgör i stället kvinnorna en större andel än männen. Som deltidsarbetslös ersättningstagare räknas den som någon gång både har arbetat och fått arbetslöshetsersättning under en och samma vecka.

Medeldagpenningen för arbetslöshetsersättning ökade under 2022 för både kvinnor och män. Det berodde delvis på att det var individer som i genomsnitt har högre dagpenning som uppbar arbetslöshetsersättning under 2022 jämfört med 2021, men också på att lönenivåerna steg mellan åren. Under perioden januari 2022 t.o.m. januari 2023 ökade antalet medlemmar i arbetslöshetskassorna med knappt 5 000 personer till 3 912 000 personer, vilket motsvarar närmare 70 procent av arbetskraften.

Antalet personer med aktivitetsstöd och utvecklingsersättning minskade mellan 2021 och 2022, bland både kvinnor och män, huvudsakligen eftersom långtidsarbetslösheten minskade. Det var också färre personer som erhöll etableringsersättning och etableringstillägg, framför allt på grund av ett minskat flyktingmottagande över tid.

Tabell 3.10 Antal personer med arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning samt medeldagpenning

Antal (avrundat till 1000-tal)

		2020	2021	2022
Antal personer med arbetslöshetsersättning, heltidsarbetslösa, helårsekvivalenter	Totalt	114 000	92 000	61 000
	Kvinnor	49 000	39 000	27 000
	Män	65 000	52 000	34 000
Antal personer med arbetslöshetsersättning, deltidsarbetslösa, helårsekvivalenter	Totalt	10 000	9 000	6 000
	Kvinnor	6 000	6 000	4 000
	Män	4 000	4 000	2 000
Medeldagpenning	Totalt	810	843	858
	Kvinnor	784	814	829
	Män	833	869	885
Antal personer som har fått aktivitetsstöd, unika individer	Totalt	209 000	265 000	220 000
	Kvinnor	101 000	130 000	110 000
	Män	108 000	136 000	110 000
Antal personer som har fått utvecklingsersättning, unika individer	Totalt	35 000	38 000	25 000
	Kvinnor	14 000	15 000	10 000
	Män	21 000	23 000	15 000
Antal personer som har fått etableringsersättning, unika individer	Totalt	41 000	25 000	19 000
	Kvinnor	25 000	15 000	11 000
	Män	16 000	10 000	8 000
Antal personer som har fått etableringstillägg, unika individer	Totalt	21 000	11 000	7 000
	Kvinnor	15 000	8 000	5 000
	Män	6 000	3 000	2 000
Antal personer som har fått bostadsersättning, unika individer	Totalt	5 000	4 000	3 000
	Kvinnor	1 000	1 000	1 000
	Män	4 000	3 000	2 000

Källa: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Försäkringskassan.

Företagare med arbetslöshetsersättning

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen skyndsamt bör se över reglerna om enskilda näringsidkares rätt till arbetslöshetsersättning i samband med verksamhet i begränsad omfattning (bet. 2020/21:FiU41 punkt 3, rskr. 2020/21:215). Enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska en företagare som upphör att bedriva näringsverksamhet anses vara arbetslös så snart det inte vidtas några åtgärder i näringsverksamheten. Om näringsverksamheten återupptas av företagaren eller av en närstående person till denne, får en bedömning av om det inte vidtas några åtgärder i näringsverksamheten göras tidigast fem år från det att näringsverksamheten återupptogs (den s.k. femårsregeln). Enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om undantag från femårsregeln. Bestämmelsen om möjlighet att meddela föreskrifter om undantag från femårsregeln har varit tidsbegränsad t.o.m. den 31 december 2023. Regeringen har i propositionen En fortsatt stärkt arbetslöshetsförsäkring (prop. 2022/23:85) föreslagit att den tillfälliga möjligheten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om undantag från femårsregeln ska gälla tills vidare. Riksdagen har fattat beslut i enlighet med propositionen (bet. 2022/23:AU10, rskr. 2022/23:213). Regeringen har därefter beslutat om förordningsändringar som innebär att företagares möjlighet att på nytt lägga en återupptagen

verksamhet vilande begränsas till tre år i stället för de fem år som följer av lagen. Ändringen träder i kraft den 1 januari 2024.

Regeringen avser inte att vidta några ytterligare åtgärder med anledning av riksdagens tillkännagivande och anser därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Underrättelser

Enligt Arbetsförmedlingens årsredovisning skickades ungefär lika många underrättelser per 1 000 arbetsökande under 2022 som under 2021. Sanktionsgraden, dvs. hur stor andel av de prövade underrättelserna som resulterat i beslut om sanktion, har fortsatt minska jämfört med tidigare år. Precis som under tidigare år är det fler män än kvinnor som får beslut om sanktion.

Tabell 3.11 Underrättelser hos arbetslöshetskassorna för dem som uppstår arbetslöshetsersättning

Antal underrättelser och personer (avrundat till 100-tal). Sanktionsgraden anges i procent.

		2020	2021	2022
Antal underrättelser mottagna av arbetslöshetskassorna	Totalt	418 200	407 000	277 200
	varav kvinnor	190 200	183 600	126 000
	varav män	228 100	223 500	151 200
Antal underrättelser där arbetslöshetskassan fattat beslut om sanktion	Totalt	144 000	154 900	91 400
	varav kvinnor	62 200	66 800	39 100
	varav män	81 800	88 100	52 300
Sanktionsgraden för arbetslöshetsförsäkringen (procent)	Totalt	94	90	88
	Kvinnor	93	89	87
	Män	94	91	90

Källa: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

Arbetsförmedlingens underrättelser avseende arbetslösa som deltar i arbetsmarknads- politiska program har minskat. Även antalet mottagna underrättelser har minskat. I de fall där underrättelsen avser programdeltagare är det Arbetsförmedlingen som både skickar underrättelser och beslutar om sanktioner. Sanktionsgraden är oförändrad från föregående år. Det är till övervägande del män som är föremål för underrättelse och för beslut om sanktion.

Tabell 3.12 Underrättelser hos Arbetsförmedlingen för dem som uppstår aktivitetsstöd, etableringsersättning eller utvecklingsersättning

Antal underrättelser och personer (avrundat till 100-tal). Sanktionsgraden anges i procent.

		2020	2021	2022
Antal underrättelser mottagna av Arbetsförmedlingen	Totalt	372 000	595 300	435 200
	varav kvinnor	157 100	243 200	180 800
	varav män	214 800	352 100	254 400
Antal underrättelser där Arbetsförmedlingen fattat beslut om sanktion	Totalt	129 800	297 400	240 300
	varav kvinnor	55 600	125 200	103 400
	varav män	74 300	172 200	136 800
Sanktionsgraden för aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	Totalt	95	96	96
	Kvinnor	94	96	95
	Män	95	97	96

Källa: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

Sökaktiviteten har fortsatt att öka

Sökaktiviteten hos arbetssökande som kan vara berättigade till arbetslöshetsersättning har fortsatt att öka under 2022. Sökaktiviteten för personer i arbetsmarknadspolitiska program ökade också, och i större utsträckning än de med arbetslöshetsersättning. Den positiva utvecklingen i antalet sökaktiviteter är genomgående för båda grupperna. Arbetsförmedlingen uppger i sin årsredovisning att detta bland annat kan förklaras av att allt fler arbetssökande har ett sökintervall i sin handlingsplan. Sökintervallet tydliggör vilka förväntningar som ställs på den arbetssökandes sökaktivitet avseende antalet sökta jobb per månad.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) riktar i sin rapport Hur arbetar Arbetsförmedlingen med geografiskt och yrkesmässigt sökområde? (IAF 2023:2) allvarlig kritik mot Arbetsförmedlingen för att myndigheten inte följer aktuella bestämmelser vad gäller lämpligt arbete och sökområde. Vidare konstaterar IAF att Arbetsförmedlingen brister i att underrätta arbetslöshetskassorna när sökande inte vidgar sitt geografiska eller yrkesmässiga sökområde. IAF bedömer att Arbetsförmedlingen har för stort fokus på antalet sökta arbeten i kontrollen av de arbetssökandes aktivitetsrapporter och att kontrollen behöver bli mer kvalitativ när det gäller att följa upp om en arbetssökande utökar sitt geografiska och yrkesmässiga sökområde. Arbetsförmedlingen har till IAF och regeringen redogjort för vilka åtgärder som vidtagits eller kommer att vidtas med anledning av IAF:s granskning (A2023/00447). Arbetsförmedlingen framhåller att myndigheten har stärkt arbetet med kontrollen av arbetssökande och därigenom både förbättrat arbetsmarknadens funktionssätt och minskat de felaktiga utbetalningarna av arbetslöshetsersättning, men konstaterar samtidigt att ytterligare utveckling av detta arbete är nödvändig.

Tabell 3.13 Sökaktivitet

Genomsnittligt antal aktiviteter enligt uppgifter i aktivitetsrapporter samt andel som ägnat tid åt arbetssökande

		2020	2021	2022
Arbetslöshetsersättning ¹ (antal aktiviteter)	Totalt	8,3	8,7	8,9
	Kvinnor	8,6	8,9	9,0
	Män	8,0	8,5	8,8
Aktivitetsstöd ² (antal aktiviteter)	Totalt	5,9	7,3	8,0
	Kvinnor	5,8	7,2	7,9
	Män	6,1	7,4	8,1
Ägnat tid åt arbetssökande, öppet arbetslösa och programdeltagare (procent) ³	Totalt	89	92	91
	Kvinnor	87	91	89
	Män	90	93	92

¹ Avser personer som tillhör sökandekategorier som innebär att de kan ha rätt till arbetslöshetsersättning.

² Avser deltagare i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning.

³ Baserat på uppgifter från Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar. Avser personer som ägnat minst en timme åt att söka arbete under den senaste veckan.

Källa: Arbetsförmedlingen.

3.3.6 Samverkan om rehabilitering för återgång i arbete

Det förstärkta samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samt arbetet med samordningsförbunden bedrivs enligt ett gemensamt uppdrag och finansieras med medel från anslaget 1:6 *Bidrag för sjukskrivningsprocessen* inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning. Resultaten för myndigheternas samarbete redogörs för i avsnitt 2.6.2 inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning.

3.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Det förbättrade konjunkturläget efter pandemin medförde en fortsatt positiv utveckling på arbetsmarknaden under 2022. Sysselsättningsgraden ökade och arbetslösheten minskade, även om arbetslöshetsnivåerna är fortsatt höga. Utflödet till arbete från både jobb- och utvecklingsgarantin, jobbgarantin för ungdomar och etableringsprogrammet ökade jämfört med föregående år, och antalet deltagare minskade. Resultaten tyder dock sammantaget på att det fortsatt finns stora utmaningar på arbetsmarknaden, särskilt för grupper som i genomsnitt står längre ifrån ett arbete. Regeringens bedömning är att det fortsatt finns behov att öka utflödet till arbete, särskilt för dessa grupper. Det är centralt att de insatser som ges är effektiva och leder till jobb.

Även om fler långtidsarbetslösa fick arbete under 2022 var fortfarande 147 000 personer långtidsarbetslösa vid årsskiftet. Grupper med svag förankring på arbetsmarknaden var fortsatt överrepresenterade bland de långtidsarbetslösa, och dessa gruppers andel av de arbetslösa har ökat över tid. Att den svenska arbetsmarknaden dessutom kännetecknas av en låg andel arbeten med låga formella kvalifikationskrav innebär att det är svårt för nämnda grupper att komma in på arbetsmarknaden. Regeringen bedömer att det finns potential för att fler långtidsarbetslösa skulle kunna få arbete genom ett ökat deltagande i arbetsplatsnära insatser såsom arbetspraktik och subventionerade anställningar. Det hade även varit önskvärt med fler övergångar till reguljära studier, särskilt bland arbetslösa med högst förgymnasial utbildning.

Utgifterna för arbetsmarknadspolitiska insatser har varit lägre än anvisade medel, vilket inneburit anslagssparanden (se avsnitt 3.7). Samtidigt finns det många arbetsökande som är i behov av insatser för att komma närmare arbetsmarknaden. Regeringen anser att tillgängliga medel skulle ha kunnat användas effektivare så att fler arbetssökande hade kunnat ta del av insatser för att komma närmare arbetsmarknaden.

Det finns fortsatt tydliga skillnader mellan män och kvinnor, där män t.ex. generellt sett övergår till arbete i högre grad än kvinnor. Män deltar också i betydligt högre utsträckning än kvinnor i arbetsplatsnära insatser som arbetsmarknadsutbildning och subventionerade anställningar. Det är positivt att skillnaderna i detta avseende minskade under 2022 men regeringen bedömer att deltagandet i arbetsmarknadspolitiska insatser bör vara mer jämställt.

Volymutvecklingen för matchningstjänster har varit betydande. Regeringen bedömer att resultatutvecklingen är svårbedömd under en period då antalet deltagare har ökat snabbt. Insatserna kan bidra till fler kontakter med arbetsgivare och att arbetsgivarnas kompetensbehov bättre tillgodoses. De fortsatta utmaningarna på arbetsmarknaden, särskilt för vissa grupper, tyder dock på att matchningstjänsterna fortsatt behöver kompletteras med andra typer av stöd.

Arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är fortsatt betydligt högre arbetslöshet och färre övergångar från arbetsmarknadspolitiska insatser till arbete jämfört med övriga arbetssökande. Regeringen är bekymrad över att det fortfarande tar alltför lång tid för Arbetsförmedlingen att identifiera funktionsnedsättningar och att lönebidragen inte har nyttjats mer, trots stora behov hos målgruppen och en god arbetsmarknadsutveckling sedan pandemin.

Regeringen konstaterar vidare att Samhall AB, trots goda resultat i termer av övergångar till andra anställningar, missade sina mål avseende antal lönetimmar i såväl skyddat arbete som lönebidrag för utveckling i anställning. Detta till följd av ett alltför begränsat inflöde av nyanställda i bolaget. Regeringen anser att Samhall fyller en viktig

funktion på arbetsmarknaden. Som statligt bolag ska Samhall inte vara större än nödvändigt, men det är viktigt att de medel till platser som staten avsätter nyttjas.

Socialfondsprogrammet har fortsatt kompletterat och förstärkt den nationella arbetsmarknadspolitiken. Programmet har under 2022 bl.a. finansierat insatser som syftat till krisreparation i samband med pandemin respektive insatser för personer som omfattas av EU:s massflyktsdirektiv till följd av Rysslands aggression mot Ukraina.

Det är positivt att sökaktiviteten har fortsatt att öka, såväl för personer med arbetslöshetsersättning som för personer i arbetsmarknadspolitiska program. Samtidigt har Arbetsförmedlingens kontroll av arbetsökande inte varit tillräcklig, bl.a. när det gäller uppföljning av geografisk och yrkesmässig rörlighet.

3.5 Den årliga revisionens iakttagelser

Arbetsförmedlingen fick en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2022. Som grund för uttalandet med reservation angav Riksrevisionen att Arbetsförmedlingen hade överskridit det av regeringen beslutade beställningsbemyndigandet för anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* med 926 miljoner kronor. Åtagandena avser anslagspost 1 Lönebidrag m.m. Arbetsförmedlingen inkom den 21 april 2023 med en skrivelse till regeringen i syfte att omhänderta revisionens iakttagelse (A2023/00457). Där framgår att Arbetsförmedlingen med anledning av de problem myndigheten haft med uppföljningssystemen under 2022 sett över datastrukturen för att säkerställa att korrekt data inhämtas till uppföljningssystemen. Arbetsförmedlingens bedömning är att uppföljningssystemen sedan detta gjorts fungerar så att underlag till kommande prognoser och årsredovisning kan inhämtas.

Som en följd av problemen med uppföljningssystemen som ledde till överskridandet av bemyndiganderamen har Arbetsförmedlingen gjort en hemställan om en utökad bemyndiganderam för anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* från 12 miljarder kronor till 16 miljarder kronor 2023 (A2023/00115). Riksdagen har på regeringens förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2023 beslutat om en höjning i enlighet med hemställan.

Arbetsförmedlingen avser att genomföra kompetenshöjande insatser inom myndigheten för att säkerställa att regelverket för bemyndiganden är känt. Myndigheten kommer också se över om checklistan som används vid beslut om ett lönebidrag behöver justeras. De ekonomiska bemyndiganderamarna kan därmed bli en del av de överväganden som ska göras inför beslut. Arbetsförmedlingen avser också att utveckla den löpande uppföljningen av bemyndiganderamen så att risken för liknande felaktigheter minskar i framtiden.

Överskridandet kan hanteras inom ramen för anvisat och beräknat anslag och regeringen bedömer att frågan har hanterats av Arbetsförmedlingen.

3.6 Politikens inriktning

En väl fungerande arbetsmarknad är av avgörande betydelse för en konkurrenskraftig ekonomi och i förlängningen för att säkra välståndet i Sverige. Det är bara genom att alla som kan är med och bidrar efter bästa förmåga som den svenska välfärdsmodellen långsiktigt kan fungera och välståndet kan öka. Både arbetslösheten och långtidsarbetslösheten är fortsatt hög trots en stark efterfrågan på arbetskraft sedan pandemin. Det finns strukturella problem på arbetsmarknaden, där vissa grupper löper särskilt stor risk att fastna i passiv långtidsarbetslöshet, däribland utomeuropeiskt födda,

personer med kort utbildning och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Regeringen fortsätter arbetet för att återupprätta arbetslinjen. Alla som kan arbeta ska arbeta. Det är en förutsättning för det svenska välfärdssamhället. Trots att Sverige har en hög sysselsättningsgrad är det många som inte försörjer sig genom eget arbete. För att motverka detta måste såväl transfererings- som skattesystemen vara utformade så att det är lönsamt att gå från bidrag till arbete. Arbetsmarknadspolitiken behöver utformas så att fler kommer i arbete och att den blir mer kostnadseffektiv. Regeringen bedömer att det fortsatt finns utrymme för effektiviseringar inom arbetsmarknadspolitiken och avser prioritera kostnadseffektiva insatser som är arbetsplatsnära och som bidrar till en hög sökaktivitet och övergångar till reguljärt arbete.

För en väl fungerande arbetsmarknad finns det behov av specifika insatser som underlättar inträdet på arbetsmarknaden, som till exempel ger kunskaper i svenska språket, arbetsplatsnära erfarenhet, effektiv matchning och hög sökaktivitet. Det innebär att arbets sökande bl.a. bör delta i insatser som leder till jobb, t.ex. matchningstjänster, arbetsmarknadsutbildning, praktik och subventionerade anställningar. Det förutsätter att Arbetsförmedlingen anvisar arbetssökande i tillräcklig omfattning och att långtidsarbetslösa erbjuds det stöd som krävs för att kunna påbörja och genomföra sådana insatser. Det förutsätter även ett effektivt och kvalitativt arbete hos Arbetsförmedlingen med att stödja, kontrollera och följa upp sökaktivitet, inklusive den geografiska och yrkesmässiga rörligheten bland arbetslösa. Regeringens ambition är också att förenkla det arbetsmarknadspolitiska insatsutbudet.

Även kompetensförsörjningen är en grundläggande utmaning. Många branscher har svårt att hitta arbetskraft med rätt utbildning och kompetens. Ett väl utformat utbildningssystem är en förutsättning för att kompetensförsörjningen ska fungera väl. Övergångarna från arbetsmarknadspolitiken till reguljär utbildning behöver öka, särskilt bland arbetslösa med kort utbildning. Den kommunala vuxenutbildningen är av betydelse, liksom Arbetsförmedlingens samverkan med kommunerna.

En effektivare arbetsmarknadspolitik som leder till jobb

Arbetsförmedlingen behöver bli mer effektiv med ett tydligt fokus på dess kärnverksamhet. Myndighetens förvaltningsmedel behöver användas mer effektivt utifrån dess uppdrag när det gäller bl.a. bedömning och planering av stöd och insatser för arbets sökande, kontroll av de arbetslösas sökaktivitet och stöd i arbetsgivares rekryteringsarbete. Mot bakgrund av konjunkturavmattningen finns samtidigt behov av att förbättra Arbetsförmedlingens förutsättningar att hantera en ökad arbetslöshet samt höja kvaliteten i myndighetens kontrollarbete. Regeringen föreslår därför en förstärkning av myndighetens förvaltningsanslag 2024.

För att säkerställa en effektiv användning av statliga medel är det också viktigt med ett gediget kunskapsunderlag om effekter av olika insatser. Regeringen föreslår därför även en höjning av förvaltningsanslaget för Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.

Vidare föreslår regeringen att anslag 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* minskas fr.o.m. 2024 i förhållande till beräknade anslagsnivåer i budgetpropositionen för 2023, bl.a. genom färre introduktionsjobb. Regeringen bedömer att de minskade medlen också innebär färre deltagare i främst matchningstjänster, samtidigt som det finns utrymme att öka antalet deltagare i andra insatser som t.ex. praktik. Regeringens avsikt är samtidigt att genomföra regeländringar som är nödvändiga för att anställningar med etableringsjobb ska komma på plats. Etableringsjobben förväntas bidra till att öka nyanländas och långtidsarbetslösas möjligheter att etablera sig

på arbetsmarknaden. I takt med att etableringsjobben införs ska andra arbetsmarknadspolitiska insatser fasas ut. För att skapa fler vägar till jobb föreslår regeringen fler utbildningsplatser och en effektivare arbetsmarknadspolitik. I denna proposition föreslås en minskning av introduktionsjobben.

Regeringen avser också att avskaffa statsbidrag till arbetstagarorganisationer för att ge in yttranden till Arbetsförmedlingen inför arbetsplatsförlagda program och insatser. Att lämna in yttranden till myndigheter ska inte vara kopplat till en statlig ersättning.

En arbetslöshetsförsäkring baserad på inkomster

Arbetslöshetsförsäkringen behöver bli mer ändamålsenlig och på ett bättre sätt bidra till omställning mellan arbeten vid arbetslöshet. Arbetslöshetsförsäkringen bör förändras bl.a. genom att den grundas på inkomster av förvärvsarbete och vissa förändringar bör göras av aktivitetsstödet. En inkomstbaserad arbetslöshetsförsäkring syftar också till att minska felaktiga utbetalningar. De förslag och bedömningar som lämnas i betänkandet Ett nytt regelverk för arbetslöshetsförsäkringen (SOU 2020:37) bör vara en utgångspunkt för en sådan reform. Regeringen avser därför att under 2024 återkomma med förslag till en arbetslöshetsförsäkring grundad på inkomster av förvärvsarbete.

Samhall fyller en viktig funktion men uppdraget ses över

Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är överrepresenterade bland personer som fastnar i långtidsarbetslöshet. Att åstadkomma bättre förutsättningar för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga på arbetsmarknaden är en viktig del av en mer effektiv arbetsmarknadspolitik.

Anställningar hos Samhall fyller en viktig funktion på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning som inte bedöms kunna få annat arbete och vars behov inte kan tillgodoses genom andra insatser. Under de drygt 30 år som har gått sedan Samhall ombildades till aktiebolag har det dock skett påtagliga förändringar i fråga om såväl bolagets verksamhet och förutsättningar som målgruppens behov. Samtidigt bedömer Riksrevisionen i en granskning från juni 2023 bl.a. att Samhall brister i att ge utvecklande arbeten till sina anställda, och att såväl regeringens styrning som Samhalls styrning och organisation i alltför hög grad har prioriterat affärsmässig utveckling framför utveckling av de anställdas arbetsförmåga (Riksrevisionen 2023:14). Regeringen avser därför göra en grundlig översyn av Samhalls uppdrag, verksamhet och förutsättningar.

Samhall har på kort sikt ekonomiska utmaningar, bl.a. till följd av stora kostnadsökningar framför allt på grund av ökade lönekostnader, i kombination med vikande efterfrågan på bolagets tjänster. För att skapa förbättrade ekonomiska förutsättningar för Samhalls verksamhet avser regeringen höja den statliga merkostnadsersättningen till Samhall.

Tabell 3.14 Reformerna inom området Arbetsmarknad

Miljoner kronor

	2024	2025	2026
Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag	200	0	0
Inrättande av Utbetalningsmyndigheten	25	20	15
Förbättrade ekonomiska förutsättningar för Samhall ¹	0	0	0
Ett nytt regelverk inom arbetslöshetsförsäkringen ²	50	156	-81
Omfördelning av medel mellan åren inom Europeiska socialfonden+	240	-133	465
Ökat förvaltningsanslag för IFAU	3	5	7
Minskat antal introduktionsjobb och matchningstjänster ³	-2 132	-2 174	-2 174
Generell besparing i statsförvaltningen ⁴	-76	-76	-76
Finansiering av myndighetsmedel för en reformerad arbetslöshetsförsäkring	-50	-32	-60
Avskaffat bidrag till arbetstagarorganisationer för samråd	0	-25	-25
Överföring av medel för kartläggningssamtal och yttranden till Kammarkollegiet ⁵	-45	-47	-50
Slopad avgift för årlig revision	-5	-5	-5
Ändrat ansvar för utbetalning av lönegarantiersättning	0	-12	-10
Summa området Arbetsmarknad	-1 790	-2 323	-1 994

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Omprioritering inom anslag 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m. Anslaget ökas netto med 988 mnkr med anledning av tillskott till Samhall AB, samtidigt som 26 mnkr omfördelas till andra anslag till följd av en viss minskning av antalet platser med lönebidrag för utveckling hos Samhall. Samtidigt minskas medel för lönebidrag m.m. med 1 014 mnkr fr.o.m. 2024 (se avsnitt 3.7.4).

² Förändringar inom anslag 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd, som avser ett bidrag till Sveriges a-kassor om 50 mnkr 2024. Vidare beräknas en ökning av anslag 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader med 15 mnkr per år fr.o.m. 2025. Därutöver beräknas en ökning av anslag 2:1 Försäkringskassan inom utg.omr. 10 med 17 mnkr 2025 och 36 mnkr fr.o.m. 2026. Vidare beräknas även en ökning av anslag 1:5 Sveriges domstolar inom utg.omr. 5 med 9 mnkr fr.o.m. 2026.

³ Beräknad minskning av anslag 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser, främst omfattningen av matchningstjänster och introduktionsjobb (se avsnitt 3.7.3).

⁴ Avser Arbetsförmedlingen, ESF-rådet, IFAU, IAF och Bidrag till administration av grundbeloppet (se avsnitt 3.7.1, 3.7.5, 3.7.8, 3.7.9 och 3.7.10).

⁵ Samtidigt ökas anslag 1:2 Kammarkollegiet inom utg.omr. 2 med motsvarande belopp (se avsnitt 3.7.15).

Tabell 3.15 Reformeffekter per anslag inom området Arbetsmarknad

Miljoner kronor

	2024	2025	2026
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	149	-41	-46
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	259	400	106
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	-2 368	-2 468	-2 439
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	-26	-26	-26
1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	-3	-3	-3
1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027	240	-133	465
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	2	4	6
1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	-1	-1	-1
1:10 Bidrag till administration av grundbelopp	-1	-1	-1
1:12 Bidrag till lönegarantiersättning	0	-12	-10
1:14 Etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare	3	4	4
1:15 Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen	-45	-47	-50
Summa område Arbetsmarknad	-1 790	-2 323	-1 994

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

3.7 Budgetförslag

3.7.1 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Tabell 3.16 Anslagsutveckling 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Tusental kronor

2022	Utfall	7 873 674	Anslagssparande	205 631
2023	Anslag	7 641 264 ¹	Utgiftsprognos	7 687 264
2024	Förslag	7 392 656		
2025	Beräknat	7 409 118 ²		
2026	Beräknat	7 580 910 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 7 162 887 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 7 156 278 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Arbetsförmedlingens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för en viss del av den nationella medfinansieringen av det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027. Anslaget får därutöver användas för nationell medfinansiering av projekt inom regionalfondsprogram för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av projekt inom program för Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021–2027, som ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.17 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	7 591 264	7 591 264	7 591 264
Pris- och löneomräkning ²	229 213	498 050	693 256
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer <i>varav BP24³</i>	-427 821	-680 196	-703 610
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-3 557	-3 557	-3 557
– Myndighetsmedel för en reformerad arbetslöshetsförsäkring		15 000	15 000
– Inrättande av Utbetalningsmyndigheten	25 000	20 000	15 000
– Tillskott Arbetsförmedlingen	200 000		
– Generell besparing i statsförvaltningen	-72 437	-72 437	-72 437
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	7 392 656	7 409 118	7 580 910

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Utgifterna under 2022 uppgick till 7 874 miljoner kronor, vilket var 134 miljoner kronor högre än 2021.

Anslaget har i propositionen Vårändringsbudget för 2023 ökat med 50 miljoner kronor för att förbättra Arbetsförmedlingens förutsättningar att hantera en ökad arbetslöshet. Samtidigt minskades anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* med motsvarande belopp för att finansiera ökningen.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 7 687 miljoner kronor, vilket är 96 miljoner kronor högre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2023.

I tabell 3.17 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2023. Reformen och finansiering som redovisas i avsnitt 3.6 innebär att anslaget ökar med 149 miljoner kronor 2024 och beräknas därefter minska med 41 miljoner kronor 2025 och 46 miljoner kronor 2026. Vidare föreslås ökade medel för arbetet med att bl.a. leverera uppgifter till Utbetalningsmyndigheten och hantera underrättelser från Utbetalningsmyndigheten för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Beloppen inkluderar en minskning med 72 437 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minska med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 7 392 656 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 7 409 118 000 kronor respektive 7 580 910 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.18 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2022	6 304	4 272	2 032	0
Prognos 2023	0	0	0	0
Budget 2024	0	0	0	0

Uppdragsverksamheten avser tjänsteexport som finansieras av Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete (Sida) och EU. Verksamheten sker i enlighet med inriktningen för det svenska biståndet och EU:s prioriterade områden. Insatserna består i att utveckla styrning, organisation, tjänster och metoder på arbetsförmedlingar i andra länder inklusive arbetslivsinriktad rehabilitering. Arbetsförmedlingen planerar inte för några avgiftsfinansierade projekt för åren 2024–2026. Under 2022 bokades hela det ackumulerade överskottet t.o.m. 2020 bort och redovisades mot inkomsttitel.

3.7.2 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tabell 3.19 Anslagsutveckling 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tusental kronor

2022	Utfall	34 641 546	Anslagssparande	8 496 051
2023	Anslag	38 432 392 ¹	Utgiftsprognos	35 747 969
2024	Förslag	42 525 610²		
2025	Beräknat	44 206 399		
2026	Beräknat	41 264 484		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² 3 291 060 tkr avser beräknad statlig ålderspensionsavgift för 2024 sedan hänsyn tagits till regleringsbeloppet för 2021 som uppgick till -521 440 tkr.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för aktivitetsstöd, utvecklingsersättning samt statsbidrag till arbetslöshetskassor enligt lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor. Anslaget får också användas för utgifter för statliga ålderspensionsavgifter enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift. Anslaget får även användas för utgifter avseende aktivitetsstöd för en viss del av den nationella medfinansieringen av det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027. Anslaget får därutöver användas för nationell medfinansiering av projekt inom regionalfondsprogram för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av projekt inom program för Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021–2027, som ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.20 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	38 432 392	38 432 392	38 432 392
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	295 000	669 999	841 999
<i>varav BP24</i>	<i>259 000</i>	<i>400 000</i>	<i>106 000</i>
– <i>Samhall²</i>	<i>20 000</i>	<i>20 000</i>	<i>20 000</i>
– <i>En reformerad arbetslöshetsförsäkring</i>		<i>129 000</i>	<i>-165 000</i>
– <i>Medel för en reformerad arbetslöshetsförsäkring³</i>	<i>50 000</i>		
– <i>Introduktionsjobb</i>	<i>189 000</i>	<i>251 000</i>	<i>251 000</i>
Makroekonomisk utveckling	3 539 218	4 704 008	1 884 093
Volymer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	42 525 610	44 206 399	41 264 484

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² En viss minskning av antalet platser med lönebidrag för utveckling hos Samhall Aktiebolag beräknas medföra vissa ökade kostnader inom anslaget. Se avsnitt 3.7.4.

³ Avser bidrag till Sveriges a-kassor.

Anslagssparandet för 2022 uppgick till 8 496 miljoner kronor och har förts bort som en indragning av anslagsbelopp. Den huvudsakliga förklaringen till sparandet är att arbetsmarknaden utvecklade sig starkare än väntat och att arbetslösheten därmed blev lägre. I tabell 3.21 framgår utgifterna för perioden 2021–2026. Utgifterna under 2022 uppgick till 34 642 miljoner kronor, vilket var 10 783 miljoner kronor lägre än 2021. Detta förklaras främst av lägre utgifter för arbetslöshetsersättning. Utgifterna för arbetslöshetsersättningen uppgick under 2022 till 14 356 miljoner kronor, vilket var 6 875 miljoner kronor lägre än 2021. De lägre utgifterna förklaras av att arbetslösheten var betydligt lägre 2022 än 2021. Utgifterna för aktivitetsstöd uppgick till 16 459 miljoner kronor under 2022, vilket var 3 042 miljoner kronor lägre än 2021. De lägre utgifterna beror på att antalet deltagare i insatser både inom och utanför jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar minskade.

Tabell 3.21 Utgifter arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och statlig ålderspensionsavgift (Ståp)

Miljoner kronor

		Arbetslöshets- ersättning	Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning	Ståp	Totalt
Utfall	2021	21 230	19 501	4 693	45 425
	2022	14 356	16 459	3 827	34 642
Beräknat	2023	15 468	16 783	3 497	35 748
	2024	19 867	19 368	3 291	42 526
	2025	20 334	19 950	3 922	44 206
	2026	18 484	19 114	3 667	41 264

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 35 748 miljoner kronor. Detta är 2 684 miljoner kronor lägre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2023. Utgifterna för arbetslöshetsersättning för 2023 beräknas uppgå till 15 468 miljoner kronor, vilket är 1 955 miljoner kronor lägre än ursprungligt beräknade medel i statens budget. Detta beror på att arbetslösheten och andelen ersättningstagare blivit lägre än prognostiserat. Under 2023 beräknas utgifterna för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning uppgå till 16 783 miljoner kronor, vilket är 729 miljoner kronor lägre än ursprungligt beräknade medel i statens budget. Anledningen till detta är att långtidsarbetslösheten utvecklats bättre än väntat och därmed har deltagarna inom jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar blivit färre än prognostiserat.

I tabell 3.20 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för anslaget 2023. Reformen och finansiering som redovisas i avsnitt 3.6 innebär att anslaget ökar med 259 miljoner kronor 2024, 400 miljoner kronor 2025 och 106 miljoner kronor 2026.

Makroekonomisk utveckling är t.ex. effekten av förändrade antaganden om antalet arbetslösa samt antalet deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar. Effekten kommande år beror främst på en förändrad bedömning av antalet arbetslösa.

Regeringen bedömer vidare att det inte finns behov av ett särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget.

Regeringen föreslår att 42 525 610 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* för 2024. Av detta belopp beräknas 19 866 938 000 kronor för bidrag till arbetslöshetsersättning, 19 367 612 000 kronor för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning och 3 291 060 000 kronor för statliga ålderspensionsavgifter. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 44 206 399 000 kronor respektive 41 264 484 000 kronor.

3.7.3 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tabell 3.22 Anslagsutveckling 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tusental kronor

2022	Utfall	7 138 389	Anslagssparande	2 033 756
2023	Anslag	6 876 037 ¹	Utgiftsprognos	6 537 766
2024	Förslag	7 225 952		
2025	Beräknat	7 233 866		
2026	Beräknat	6 826 771		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Av anslaget får högst 750 000 000 kronor användas för ändamål enligt anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*. Anslaget får även användas för utgifter för en viss del av den nationella medfinansieringen av det nationella programmet för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027. Anslaget får därutöver användas för nationell medfinansiering av projekt inom regionalfondsprogram för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av projekt inom program för Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021–2027, som ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken. Anslaget får även användas för utgifter för program och insatser för kvinnor och män som omfattas av lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.23 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	6 926 037	6 926 037	6 926 037
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
<i>varav BP24</i>	-2 368 000	-2 468 000	-2 439 000
– <i>Samhall²</i>	6 000	6 000	6 000
– <i>En reformerad arbetslöshetsförsäkring</i>		12 000	69 000
– <i>Myndighetsmedel för en reformerad arbetslöshetsförsäkring³</i>	-50 000	-32 000	-60 000
– <i>Introduktionsjobb</i>	-324 000	-429 000	-429 000
– <i>Matchningstjänster</i>	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000
– <i>Avskaffat bidrag till arbetstagarorganisationer för samråd</i>		-25 000	-25 000
Makroekonomisk utveckling	812 215	850 129	486 034
Volym			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	7 225 952	7 233 866	6 826 771

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² En viss minskning av antalet platser med lönebidrag för utveckling hos Samhall Aktiebolag beräknas medföra vissa ökade kostnader inom anslaget. Se avsnitt 3.7.4.

³ Avser bidrag till Sveriges a-kassor om 50 mnkr 2024 och en beräknad ökning av anslag 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader med 15 mnkr per år fr.o.m. 2025. Därutöver beräknas en ökning av anslag 2:1 Försäkringskassan inom utg.omr. 10 med 17 mnkr 2025 och 36 mnkr fr.o.m. 2026. Vidare beräknas även en ökning av anslag 1:5 Sveriges domstolar inom utg.omr. 5 med 9 mnkr fr.o.m. 2026.

Anslagssparandet för 2022 uppgick till 2 034 miljoner kronor och har förts bort som en indragning av anslagsbelopp. Anslagssparandet beror huvudsakligen på att färre personer har deltagit i arbetsmarknadspolitiska insatser. Utgifterna 2022 uppgick till 7 138 miljoner kronor vilket var 4 286 miljoner kronor lägre än 2021. Minskningen beror i huvudsak på lägre utgifter för anställningsstöd till följd av extratjänsternas avskaffande samt lägre utgifter för insatser utanför ramprogrammen.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 6 538 miljoner kronor. Det är 388 miljoner kronor lägre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2023.

Anslaget har i propositionen Vårändringsbudget för 2023 minskats med 50 miljoner kronor för att finansiera en motsvarande ökning av anslag 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader* för att förbättra myndighetens förutsättningar att hantera en ökad arbetslöshet.

I tabell 3.23 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2023. Reformen och finansiering som redovisas i avsnitt 3.6 innebär att anslaget minskar med 2 368 miljoner kronor 2024, 2 468 miljoner kronor 2025 och 2 439 miljoner kronor 2026.

Makroekonomisk utveckling är effekter av en uppräknad av anslaget utifrån antaganden om konsumentprisindex och regelstyrda volymförändringar. Effekten kommande år beror främst på en förändrad bedömning av antalet arbetslösa.

I tabell 3.24 nedan redovisas volymer och utgifter för perioden 2021–2026. Beräknade belopp och volymer indikerar resursutrymmet för arbetsmarknadspolitiska insatser vid Arbetsförmedlingen.

Tabell 3.24 Beräknat antal personer i program och utgifter för arbetsmarknadspolitiska program

Volymen anges som genomsnittligt antal kvarstående per månad.

	Utfall 2021	2022	Beräknat 2023	2024	2025	2026
Volymer (tusental)						
Jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar	150	138	127	144	146	134
Etableringsprogrammet	14	11	10	9	9	12
Anställningsstöd	16	10	7	5	4	4
Övriga program med aktivitetsstöd	43	28	40	42	42	42
Program samverkan AF och FK	5	6	6	6	6	6
Summa	227	192	191	205	208	198
Utgifter (mkr)						
Jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar	3 244	3 013	2 848	3 315	3 432	2 954
Etableringsprogrammet	227	202	176	232	240	310
Anställningsstöd	4 905	2 944	1 807	1 145	1 022	1 022
Övriga program med aktivitetsstöd	2 514	1 462	2 083	2 149	2 191	2 191
Övriga utgifter	535	383	546	384	349	350
Summa	11 425	8 004	7 460	7 226	7 234	6 827

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan. Insatserna finansieras huvudsakligen under anslag 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Insatser finansieras även med medel från Europeiska socialfonden, dels från React-EU under anslag 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020, dels från Europeiska socialfonden+ under anslag 1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027. Samverkansinsatser mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan finansieras under anslag 1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen inom utg.omr. 10.

Regeringen föreslår att 7 225 952 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 7 233 866 000 kronor respektive 6 826 771 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 500 000 000 kronor 2025–2033.

Skälen för regeringens förslag: Arbetsmarknadspolitiska program och insatser där det lämnas ersättning för kringkostnader pågår normalt ca 6 månader men kan pågå längre, vilket medför utgifter kommande budgetår. De beräknade ingångna, infriade och utestående åtagandena för de upphandlade matchningstjänster baseras på en prognos medan ekonomiska åtaganden kopplade till övriga insatser redovisas enligt gängse redovisningsprinciper med de faktiska åtagandena. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 500 000 000 kronor 2025–2033.

Tabell 3.25 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027–2033
Ingående åtaganden	4 822 743	5 098 136	5 162 136			
Nya åtaganden	4 285 470	4 736 000	4 794 864			
Infriade åtaganden	-4 010 077	-4 672 000	-4 457 000	-4 500 000	-600 000	-400 000
Utestående åtaganden	5 098 136	5 162 136	5 500 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	6 650 000	7 000 000	5 500 000			

3.7.4 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tabell 3.26 Anslagsutveckling 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tusental kronor

2022	Utfall	18 907 636	Anslagssparande	1 776 373
2023	Anslag	20 830 367 ¹	Utgiftsprognos	19 197 546
2024	Förslag	20 806 041		
2025	Beräknat	20 883 418		
2026	Beräknat	20 984 537		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för särskilda arbetsmarknadspolitiska insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och statsbidrag till Samhall AB. Anslaget får även användas för särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS), projektmedel för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, stöd till hjälpmedel och personligt biträde på arbetsplatsen, särskilda insatser för syn- och hörselskadade, särskilt stöd till start av näringsverksamhet samt för att utveckla ny arbetsförmåga.

Anslaget får även användas för utgifter för en viss del av den statliga nationella medfinansieringen av det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027. Anslaget får även användas för utgifter för medfinansiering av sådana projekt inom regionalfondsprogram för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av projekt inom program för Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021–2027, som ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 3.27 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.**

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	20 830 367	20 830 367	20 830 367
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
<i>varav BP24</i>	<i>-26 000</i>	<i>-26 000</i>	<i>-26 000</i>
– <i>Tillskott till Samhall</i>	<i>988 000</i>	<i>988 000</i>	<i>988 000</i>
– <i>Finansiering av tillskott till Samhall</i>	<i>-1 014 000</i>	<i>-1 014 000</i>	<i>-1 014 000</i>
Makroekonomisk utveckling	1 674	79 051	180 170
Volymer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	20 806 041	20 883 418	20 984 537

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslagssparandet för 2022 uppgick till 1 776 miljoner kronor och har förts bort som en indragning av anslagsbelopp. Den främsta anledningen till anslagssparandet är att antalet anställningar med lönebidrag inte ökat som beräknat.

Utgifterna 2022 uppgick till 18 908 miljoner kronor, vilket var 298 miljoner kronor lägre än 2021.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 19 198 miljoner kronor, vilket är en ökning med 290 miljoner kronor jämfört med 2022 och 1 633 miljoner kronor lägre än ursprungligt anvisat belopp för 2023.

I tabell 3.27 framgår förändringen av anslaget jämfört med beslutad nivå för 2023. Reformerna och finansieringen som redovisas i avsnitt 3.6 innebär att anslaget minskar med 26 miljoner kronor fr.o.m. 2024. En viss minskning av antalet platser med lönebidrag för utveckling hos Samhall Aktiebolag minskar ersättningen till Samhall med 61 miljoner kronor, men beräknas medföra vissa ökade kostnader inom andra anslag. Samtidigt sker en omfördelning inom anslaget från lönebidrag till Samhall Aktiebolag, som innebär att ersättningen till Samhall beräknas öka med 1 049 miljoner kronor. Netto ökar medlen till Samhall Aktiebolag därmed fr.o.m. 2024 och framåt med 988 miljoner kronor per år samtidigt som medlen för lönebidrag minskar med 1 014 miljoner kronor per år. Trots minskningen av medel för lönebidrag beräknas det finnas ett utrymme för ett ökat antal lönebidrag jämfört med nuvarande nivåer. Förändringar till följd av den makroekonomiska utvecklingen förklaras bl.a. av en uppräknings av anslaget utifrån antaganden om konsumentprisindex och timlöneutveckling.

I tabell 3.28 redovisas volymer och utgifter avseende särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för åren 2021–2026. Inom ramen för resurserna finns en flexibilitet för Arbetsförmedlingen att utifrån enskilda arbetssökandes behov välja olika typer av insatser. Tabellen ska tolkas som en beräkning av de resurser som regeringen föreslår.

Tabell 3.28 Beräknad omfattning av särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Antalet personer per månad och utgifter per år

	Utfall 2021	2022	Beräknat 2023	2024	2025	2026
Antal	85 800	84 500	84 500	88 100	88 400	88 800
<i>varav Samhall</i>						
<i>Aktiebolag</i>	22 900	22 700	23 000	22 800	22 800	22 800
Utgifter (mnkr)	19 205	18 908	19 198	20 806	20 883	20 985
<i>varav Samhall</i>						
<i>Aktiebolag</i>	6 594	6 626	6 626	7 614	7 614	7 614

Regeringen föreslår att 20 806 041 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* för 2024. Av dessa medel beräknas 7 614 214 000 kronor användas för att sysselsätta personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga inom ramen för Samhall Aktiebolags verksamhet. I detta ingår både personer med skyddat arbete och personer med lönebidrag för utveckling i anställning. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 20 883 418 000 kronor respektive 20 984 537 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 19 500 000 000 kronor 2025–2028.

Skälen för regeringens förslag: Åtagandena under anslaget har ökat under 2022 och 2023. Åtagandena bedöms öka ytterligare och regeringen föreslår därför i propositionen Höständeringsbudgeten för 2023 att bemyndigandet ökas med 2 000 000 000 kronor till sammanlagt 18 000 000 000 kronor 2023.

Beslut om insatser under anslaget omfattar normalt mer än ett år vilket medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 19 500 000 000 kronor 2025–2028.

Tabell 3.29 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027–2028
Ingående åtaganden	10 159 257	14 926 135	18 000 000			
Nya åtaganden	12 848 080	12 668 865	13 380 000			
Infriade åtaganden	-8 081 202	-9 595 000	-11 880 000	-11 880 000	-5 812 135	-1 807 865
Utestående åtaganden	14 926 135	18 000 000	19 500 000			
Beslutat/förslaget bemyndigande	14 000 000	18 000 000	19 500 000			

3.7.5 1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tabell 3.30 Anslagsutveckling 1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tusental kronor

2022	Utfall	136 742	Anslagssparande	2 831
2023	Anslag	131 059 ¹	Utgiftsprognos	132 859
2024	Förslag	133 466		
2025	Beräknat	130 322 ²		
2026	Beräknat	133 725 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 125 024 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 125 025 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter vid Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet). Anslaget får även användas för utgifter för nationell medfinansiering av s.k. tekniskt stöd inom Europeiska socialfonden, Europeiska socialfonden+ och Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.31 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	131 059	131 059	131 059
Pris- och löneomräkning ²	5 001	10 766	14 469
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-2 594	-11 503	-11 803
varav BP24 ³	-2 594	-2 594	-2 594
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-1 233	-1 233	-1 233
– Generell besparing i statsförvaltningen	-1 361	-1 361	-1 361
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	133 466	130 322	133 725

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Svenska ESF-rådet är förvaltande myndighet för det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning 2014–2020 och för det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027. Myndigheten är även förvaltande myndighet för programmet inom Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt 2014–2020 inom utgiftsområde 9. Svenska ESF-rådet är vidare ansvarig myndighet för förvaltningen av bidrag från brexitjusteringsreserven inom utgiftsområde 24.

I tabell 3.31 framgår förändringen av anslaget jämfört med beslutad nivå för 2023. Anslaget minskar med 1 361 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

I beräkningarna av anslaget har hänsyn tagits till tekniskt stöd inom de berörda programmen, vilket får användas för vissa administrativa kostnader.

Regeringen föreslår att 133 466 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 130 322 000 kronor respektive 133 725 000 kronor.

3.7.6 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020

Tabell 3.32 Anslagsutveckling 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020

Tusental kronor

2022	Utfall	2 164 662	Anslagssparande	380 938
2023	Anslag	2 414 000 ¹	Utgiftsprognos	2 054 066
2024	Förslag	100 100		
2025	Beräknat	0		
2026	Beräknat	0		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för utbetalningar av stöd från Europeiska socialfonden för programperioden 2014–2020. Utbetalningarna avser delfinansiering av det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning. Anslaget omfattar även särskilda EU-medel, utöver socialfondsmedel, för EU:s sysselsättningsinitiativ för unga. Anslaget får även användas för viss statlig medfinansiering av det nationella socialfondsprogrammet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.33 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	2 414 000	2 414 000	2 414 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-1 230 600	-1 330 700	-1 330 700
Överföring till/från andra anslag	11 420	11 420	11 420
Övrigt	-1 094 720	-1 094 720	-1 094 720
Förslag/beräknat anslag	100 100	0	0

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslagssparandet för 2022 uppgick till 381 miljoner kronor och har förts bort som en indragning av anslagsbelopp. Anslagssparandet förklaras av flera faktorer, bl.a. ett lägre medelutnyttjande i de beslutade projekten än förväntat.

Utgifterna 2022 uppgick till 2 165 miljoner kronor, vilket var 865 miljoner kronor högre än 2021.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 2 054 miljoner kronor, vilket är 360 miljoner kronor lägre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2023.

Projektverksamheten inom det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning avslutas under 2023. Vissa av utbetalningarna beräknas dock ske under 2024 varför medel bör anslås för året.

Den totala ramen för medlen från Europeiska socialfonden och vissa övriga EU-medel för det nationella socialfondsprogrammet uppgick till 1 093 miljoner euro, varav 293 miljoner euro för React-EU. Med tillämpning av förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EU-budgeten motsvarar det 10 930 miljoner kronor.

Medel på anslaget för viss statlig medfinansiering av det nationella socialfondsprogrammet beräknades till totalt 1 500 miljoner kronor för programperioden som helhet.

I tabell 3.33 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2023.

Regeringen föreslår att 100 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020* för 2024.

3.7.7 1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027

Tabell 3.34 Anslagsutveckling 1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027

Tusental kronor

År	Utfall	Anslagssparande	
2022			225 000
2023	Anslag	550 000 ¹	Utgiftsprognos 496 151
2024	Förslag	1 387 000	
2025	Beräknat	1 565 000	
2026	Beräknat	1 640 000	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för utbetalningar av stöd från Europeiska socialfonden+ för programperioden 2021–2027. Utbetalningarna avser delfinansiering av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027. Anslaget får även användas för viss nationell medfinansiering av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.35 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	550 000	550 000	550 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	837 000	1 015 000	1 090 000
varav BP24	240 000	-133 000	465 000
– Omfördelning mellan år inom anslaget	240 000	-133 000	465 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 387 000	1 565 000	1 640 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslagssparandet för 2022 uppgick till 225 miljoner kronor och har förts bort som en indragning av anslagsbelopp vilket motsvarar hela det anvisade anslaget. Anledningen till att inga medel har förbrukats är en senare start av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ än tidigare beräknat. Innevarande år beräknas utgifterna under anslaget uppgå till 496 miljoner kronor.

Det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027 omfattar totalt ca 707 miljoner euro från Europeiska socialfonden+. Med tillämpning av förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EU-budgeten motsvarar det 6 572 miljoner kronor.

Medel bör som tidigare anvisas på anslaget för viss nationell medfinansiering av programmet. Detta belopp beräknas till 1 500 miljoner kronor för programperioden som helhet. Övrig medfinansiering ska därutöver ske under bl.a. ett antal andra anslag inom utgiftsområdet, i enlighet med ändamålen för dessa anslag.

I tabell 3.35 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2023. Reformen och finansiering som redovisas i avsnitt 3.6 innebär att anslaget ökar med 240 miljoner kronor 2024, minskar med 133 miljoner kronor 2025 och ökar med 465 miljoner kronor 2026.

Regeringen föreslår att 1 387 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 1 565 000 000 kronor respektive 1 640 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:7 *Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 013 000 000 kronor 2025–2030.

Skälen för regeringens förslag: Verksamheten inom det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027 omfattar bl.a. fleråriga projekt som medför utgifter för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:7 *Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 013 000 000 kronor 2025–2030.

Tabell 3.36 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027–2030
Ingående åtaganden		1 319 800	2 600 000			
Nya åtaganden	1 319 800	1 710 000	1 715 000			
Infriade åtaganden		-429 800	-1 302 000	-1 530 000	-1 046 000	-437 000
Utestående åtaganden	1 319 800	2 600 000	3 013 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	1 700 000	2 705 000	3 013 000			

3.7.8 1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Tabell 3.37 Anslagsutveckling 1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Tusental kronor

2022	Utfall	43 393	Anslagssparande	825
2023	Anslag	43 666 ¹	Utgiftsprognos	45 446
2024	Förslag	46 953		
2025	Beräknat	50 162 ²		
2026	Beräknat	53 161 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 48 903 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 50 815 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärderings (IFAU) förvaltningsutgifter och forskningsbidrag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.38 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	43 666	43 666	43 666
Pris- och löneomräkning ²	950	2 099	3 010
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	2 337	4 397	6 485
varav BP24 ³	2 337	4 337	6 337
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-217	-217	-217
– Tillskott till IFAU	3 000	5 000	7 000
– Generell besparing i statsförvaltningen	-446	-446	-446
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	46 953	50 162	53 161

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Reformer och finansiering som redovisas i avsnitt 3.6 innebär att anslaget beräknas öka med 2 miljoner kronor 2024, 4 miljoner 2025 och 6 miljoner fr.o.m. 2026.

Beloppen inkluderar en minskning av anslaget med 446 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 46 953 000 kronor för 2024 anvisas under anslaget 1:8 *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering*. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 50 162 000 kronor respektive 53 161 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:8 *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2025 och 2026.

Skälen för regeringens förslag: IFAU beviljar bidrag för externa projekt som kan pågå längre än ett år, vilket medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:8 *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2025 och 2026.

Tabell 3.39 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026
Ingående åtaganden	6 530	6 511	6 465		
Nya åtaganden	5 915	5 600	8 135		
Infriade åtaganden	-5 934	-5 646	-5 600	-5 600	-3 400
Utestående åtaganden	6 511	6 465	9 000		
Beslutat/föreslaget bemyndigande	9 000	9 000	9 000		

3.7.9 1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tabell 3.40 Anslagsutveckling 1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tusental kronor

2022	Utfall	76 632	Anslagssparande	2 805
2023	Anslag	81 327 ¹	Utgiftsprognos	83 089
2024	Förslag	82 557		
2025	Beräknat	85 294 ²		
2026	Beräknat	87 322 ²		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 82 557 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.41 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	81 327	81 327	81 327
Pris- och löneomräkning ²	2 337	5 111	7 166
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-1 107	-1 144	-1 171
<i>varav BP24³</i>	<i>-1 107</i>	<i>-1 107</i>	<i>-1 107</i>
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-270	-270	-270
– Generell besparing i statsförvaltningen	-837	-837	-837
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	82 557	85 294	87 322

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 837 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 82 557 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 85 294 000 kronor respektive 87 322 000 kronor.

3.7.10 1:10 Bidrag till administration av grundbeloppet

Tabell 3.42 Anslagsutveckling 1:10 Bidrag till administration av grundbeloppet

Tusental kronor

2022	Utfall	59 168	Anslagssparande
2023	Anslag	59 956 ¹	Utgiftsprognos
2024	Förslag	62 184	
2025	Beräknat	65 377 ²	
2026	Beräknat	67 227 ²	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 62 184 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till administration av grundbeloppet enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor för dem som inte är anslutna till någon arbetslöshetskassa.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.43 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:10 Bidrag till administration av grundbeloppet

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	59 956	59 956	59 956
Pris- och löneomräkning ²	2 856	6 081	7 950
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-628	-660	-679
<i>varav BP24³</i>	<i>-628</i>	<i>-628</i>	<i>-628</i>
<i>– Generell besparing i statsförvaltningen</i>	<i>-628</i>	<i>-628</i>	<i>-628</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	62 184	65 377	67 227

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 628 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 62 184 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Bidrag till administration av grundbeloppet* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 65 377 000 kronor respektive 67 227 000 kronor.

3.7.11 1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tabell 3.44 Anslagsutveckling 1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tusental kronor

2022	Utfall	8 303	Anslagssparande
2023	Anslag	8 303 ¹	Utgiftsprognos
2024	Förslag	8 303	
2025	Beräknat	8 303	
2026	Beräknat	8 303	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten för verksamheten enligt den överenskommelse svenska staten har med Finland och Norge om anordnande av utbildningar samt kompensation för de ökade kostnader som uppstår för dessa länder till följd av att utbildningstjänsterna är mervärdesskattepliktiga i Sverige.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.45 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	8 303	8 303	8 303
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	8 303	8 303	8 303

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Syftet med verksamheten är att främja åtgärder som bidrar till att utveckla arbetsmarknaden och att stärka det regionala samarbetet för i första hand de nordligaste delarna av Finland, Norge och Sverige. Utöver stiftelsens stadgar regleras verksamheten av en överenskommelse mellan länderna som omförhandlas vart fjärde år.

Riksdagen bemyndigade regeringen att under 2023 träffa en ny överenskommelse i enligt med vad som anges ovan (prop. 2022:/23:1, bet. 2022/23:AU2, rskr. 2022/23:90). Regeringen avser att träffa en ny överenskommelse för perioden 2024–2027 och beredning pågår inom Regeringskansliet.

Regeringen föreslår att 8 303 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 8 303 000 kronor respektive år.

3.7.12 1:12 Bidrag till lönegarantiersättning

Tabell 3.46 Anslagsutveckling 1:12 Bidrag till lönegarantiersättning

Tusental kronor

2022	Utfall	1 279 337	Anslagssparande	30 663
2023	Anslag	1 678 000 ¹	Utgiftsprognos	1 775 000
2024	Förslag	1 800 000		
2025	Beräknat	1 676 200		
2026	Beräknat	1 628 200		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till lönegarantiersättning enligt lönegarantilagen (1992:497) och de sociala avgifter som ska betalas i samband med lönegarantiutbetalningen enligt socialavgiftslagen (2000:980). Anslaget får användas för utgifter för arbetet med handläggning av lönegarantiärenden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.47 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:12 Bidrag till lönegarantiersättning

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	1 678 000	1 678 000	1 678 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer		-11 600	-9 600
<i>varav BP24</i>		-11 600	-9 600
– Förändrat ansvar för utbetalning av statlig lönegaranti		-11 600	-9 600
Makroekonomisk utveckling	122 000	9 800	-40 200
Volym			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 800 000	1 676 200	1 628 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslagssparandet 2022 uppgick till 31 miljoner kronor och har förts bort som en indragning av anslagsbelopp.

Anslaget beräknas minska med 11,6 miljoner kronor för 2025 och 9,6 miljoner kronor för 2026 med anledning av att ansvaret för utbetalning för statlig lönegaranti flyttas från sju länsstyrelser till Skatteverket (se avsnitt 4.5 och utg.omr. 3 avsnitt 8.3.1).

Utgifterna 2022 uppgick till 1 279 miljoner kronor, vilket var 450 miljoner kronor högre än 2021. Detta förklaras främst av att antalet anställda berörda av konkurser ökade med över 50 procent.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 1 775 miljoner kronor. Det är 97 miljoner kronor högre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2023. Skillnaden förklaras främst av att antalet konkurser har ökat med 33 procent första halvåret 2023 jämfört med motsvarande period 2022 och att antal anställda berörda av konkurser har ökat med 56 procent.

I tabell 3.47 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2023. Makroekonomisk utveckling är t.ex. effekten av BNP-gap, investeringsandelen och driftöverskottsandelen. Effekten kommande år beror främst på att ett negativt BNP-gap ökar utgifterna 2024–2025 samt att en ökad driftöverskottsandel minskar utgifterna 2026.

Regeringen föreslår att 1 800 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Bidrag till lönegarantiersättning* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 1 676 200 000 kronor respektive 1 628 200 000 kronor.

3.7.13 1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar

Tabell 3.48 Anslagsutveckling 1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar

Tusental kronor

2022	Utfall	4 001 665	Anslagssparande	1 661 020
2023	Anslag	8 129 311 ¹	Utgiftsprognos	5 049 356
2024	Förslag	5 342 163²		
2025	Beräknat	5 087 925		
2026	Beräknat	4 968 759		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² 26 tkr avser beräknad statlig ålderspensionsavgift för etableringsjobb för 2024.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till arbetsgivare för nystartsjobb och yrkesintroduktionsanställningar. Anslaget får även användas för utgifter för etableringsjobb och för statliga ålderspensionsavgifter enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.49 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	8 129 311	8 129 311	8 129 311
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-180 040	-3 072 040	-3 118 040
Makroekonomisk utveckling	-2 607 108	30 654	-42 512
Volymer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	5 342 163	5 087 925	4 968 759

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslagssparandet för 2022 uppgick till 1 661 miljoner kronor och har förts bort som en indragning av anslagsbelopp. Anslagssparandet beror i huvudsak på att färre personer tagit del av nystartsjobb och att införandet av etableringsjobb försenats. Utgifterna 2022 uppgick till 4 002 miljoner kronor vilket var 602 miljoner kronor högre än 2021. Detta förklaras främst av att fler personer tagit del av nystartsjobb.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 5 049 miljoner kronor. Det är 1 048 miljoner kronor högre än 2022. Detta förklaras främst av att fler personer har fått ett nystartsjobb.

I tabell 3.49 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2022. Etableringsjobb kräver kollektivavtal om etableringsjobb. Det avtal som tagits fram avviker i vissa delar från det beslutade regelverket. Regeringen avser att genomföra nödvändiga regelförändringar för att etableringsjobben ska kunna komma på plats. I enlighet med vad som aviserades i budgetpropositionen för 2022 avskaffas stödet för yrkesintroduktionsanställningar fr.o.m. 2024.

Tabell 3.50 Utgifter för Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar

Miljoner kronor

		Nystartsjobb	Etableringsjobb	Ålderspensionsavgift etableringsjobb	Yrkesintroduktions- anställningar	Totalt
Utfall	2021	3 385	0	0	15	3 399
	2022	3 978	0	8	16	4 002
Beräknat	2023	5 032	0	0	18	5 049
	2024	5 075	235	26	7	5 342
	2025	4 315	697	76	0	5 088
	2026	3 610	1 226	133	0	4 969

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Regeringen bedömer vidare att det inte finns behov av ett särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget.

Regeringen föreslår att 5 342 163 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar* för 2024. Av detta belopp beräknas 5 074 844 000 kronor för bidrag till nystartsjobb, 234 910 000 kronor för etableringsjobb, 25 517 000 kronor statliga ålderspensionsavgifter för etableringsjobb och 6 892 000 kronor för stöd till yrkesintroduktionsanställningar. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 5 087 925 000 kronor respektive 4 968 759 000 kronor.

3.7.14 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Tabell 3.51 Anslagsutveckling 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Tusental kronor

2022	Utfall	1 010 703	Anslagssparande	185 192
2023	Anslag	1 119 813 ¹	Utgiftsprognos	949 610
2024	Förslag	865 470		
2025	Beräknat	871 847		
2026	Beräknat	1 109 329		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för etableringsersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser. Anslaget får även användas för utgifter för en viss del av den nationella medfinansieringen av det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027. Anslaget får därutöver användas för nationell medfinansiering av projekt inom regionalfondsprogram för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av projekt inom program för Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021–2027, som ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.52 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	1 119 813	1 119 813	1 119 813
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-418 941	-439 941	-445 941
varav BP24	3 000	4 000	4 000
– Introduktionsjobb	3 000	4 000	4 000
Makroekonomisk utveckling			
Volym	164 598	191 975	435 457
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	865 470	871 847	1 109 329

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslagssparandet för 2022 uppgick till 185 miljoner kronor och har förts bort som en indragning av anslagsbelopp. Utgifterna 2022 uppgick till 1 011 miljoner kronor, vilket var 336 miljoner kronor lägre än 2021. Detta förklaras främst av färre deltagare i etableringsprogrammet. Utgifterna för 2023 beräknas bli 950 miljoner kronor vilket är 170 miljoner kronor lägre än ursprungligt beslutad budget för 2023. Det beror på ett lägre antal deltagare i etableringsinsatser än prognostiserat. Utgifterna och antalet deltagare beräknas också fortsatt att bli lägre under åren 2024 och 2025 för att därefter öka igen.

I tabell 3.52 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2023. Reformen och finansiering som redovisas i avsnitt 3.6 innebär att anslaget minskar med 3 miljoner kronor 2024 och beräknas minska med 4 miljoner kronor fr.o.m. 2025.

Regeringen bedömer vidare att det inte finns behov av ett särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget.

Regeringen föreslår att 865 470 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 871 847 000 kronor respektive 1 109 329 000 kronor.

3.7.15 1:15 Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen

Tabell 3.53 Anslagsutveckling 1:15 Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen

Tusental kronor

2022	Utfall	Anslagssparande	75 000	
2023	Anslag	978 400 ¹	Utgiftsprognos	703 000
2024	Förslag	3 131 000		
2025	Beräknat	3 230 600		
2026	Beräknat	3 228 100		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för offentligt tillhandahållna tjänster för grundläggande omställnings- och kompetensstöd på arbetsmarknaden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.54 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:15 Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	2 176 000	2 278 000	2 385 000
Makroekonomisk utveckling			-107 000
Volymer			
Överföring till/från andra anslag	-45 000	-47 400	-49 900
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	3 131 000	3 230 600	3 228 100

Anslagssparandet för 2022 uppgick till 75 miljoner kronor och har förts bort som en indragning av anslagsbelopp vilket motsvarar hela det anvisade anslaget. Anledningen är att tillhandahållandet av stöden fördröjts på grund av att upphandlingen av grundläggande omställnings- och kompetensstöd och yttranden har överklagats.

I propositionen Vårändringsbudget för 2023 minskades anslaget med 21 600 000 kronor för att finansiera motsvarande ökning av anslaget 1:2 *Kammarkollegiet* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. I denna proposition föreslås en motsvarande fortsatt finansiering och anslaget föreslås därför minska med 45 000 000 kronor 2024. Därefter beräknas anslaget minska med 47 400 000 kronor 2025 och 49 900 000 kronor fr.o.m. 2026. Medlen avser kartläggningssamtal inför beslut om grundläggande omställnings- och kompetensstöd och yttranden till Centrala studiestödsnämnden för omställningsstudiestöd som Kammarkollegiet har i uppgift att genomföra.

Innevarande år beräknas utgifterna under anslaget uppgå till 703 miljoner kronor vilket är 297 miljoner kronor lägre än ursprungligt anvisat anslag. I tabell 3.55 framgår de beräknade utgifterna för perioden 2022–2026.

Tabell 3.55 Beräknade utgifter för grundläggande tjänster för arbetstagare utan kollektivavtal samt ersättning till arbetsgivare

Miljoner kronor

	Grundläggande tjänster för arbetstagare utan kollektivavtal	Ersättning till arbetsgivare	Totalt
2023	10	693	703
2024	275	2 856	3 131
2025	290	2 941	3 231
2026	305	2 923	3 228

Anm.: Beloppen är avrundade.

Regeringen föreslår att 3 131 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen* för 2024. Av detta beräknas 275 000 000 kronor för grundläggande tjänster som tillhandahålls av den offentliga omställningsorganisationen för arbetstagare som inte omfattas av kollektivavtal. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 3 230 600 kronor respektive 3 228 100 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:15 *Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 64 000 000 kronor 2025.

Skälen för regeringens förslag: Beslut om stöd för grundläggande tjänster under anslaget som den offentliga omställningsorganisationen tillhandahåller medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen bedömer att övriga beslut om stöd under anslaget inte medför utgifter kommande budgetår som innebär ett behov av ett särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:15 *Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 64 000 000 kronor 2025.

Tabell 3.56 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:15 Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025
Ingående åtaganden			64 000	
Nya åtaganden		64 000	64 000	
Infriade åtaganden			-64 000	-64 000
Utestående åtaganden		64 000	64 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	146 400	64 000	64 000	

4 Arbetsliv

4.1 Mål för området

Målet för arbetslivspolitikerna är goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män (prop. 2011/12:1 utg.omr. 14 avsnitt 4.3, bet. 2011/12:AU2, rskr. 2011/12:88).

Mål för arbetslivspolitikens tre delområden:

- Arbetsmiljö: En arbetsmiljö som förebygger ohälsa, olycksfall och motverkar att människor utestängs från arbetet och tar hänsyn till människors olika förutsättningar och bidrar till utvecklingen av både individer och verksamhet.
- Arbetsrätt: En arbetsrätt som skapar förutsättningar för ett arbetsliv som tillgodoser både arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov av flexibilitet, trygghet och inflytande.
- Lönebildning: En lönebildning i samhällsekonomisk balans och arbetsfred.

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Utvecklingen inom arbetslivsområdet påverkas av en rad olika faktorer. Arbetslivspolitikens bidrag är ofta svårt att mäta och avgränsa från effekterna av såväl bidrag från andra politikområden som samhällsutvecklingen och insatser av andra aktörer på arbetsmarknaden.

Följande huvudsakliga indikatorer redovisas inom området:

- dödsolyckor och anmälda arbetsolyckor i arbetslivet
- anmälda arbetsjukdomar
- antal förrättningar och inspektioner
- möjlighet till utveckling och lärande i yrket
- systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatser
- anställningsförhållanden enligt den officiella arbetsmarknadsstatistiken
- kollektivavtalsäckning och organisationsgrad
- antal medlingsärenden och antal förlorade arbetsdagar
- löneutvecklingen på arbetsmarknaden.

Jämfört med budgetpropositionen för 2023 har indikator om arbetsorsakade besvär tagits bort och indikatorer om möjlighet till lärande och utveckling i yrket respektive systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatser lagts till. Skälet är att indikator om arbetsorsakade besvär redovisas i Arbetsmiljöverkets undersökning om arbetsorsakade besvär samt att indikatorer om möjlighet till lärande och utveckling i yrket respektive systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatser redovisas i Arbetsmiljöverkets undersökning om arbetsmiljö, som båda genomförs vartannat år.

I bedömningen vägs även in resultat från rapporter och undersökningar från bl.a. Arbetsmiljöverket, Myndigheten för arbetsmiljökunskap och Medlingsinstitutet.

4.3 Resultatredovisning

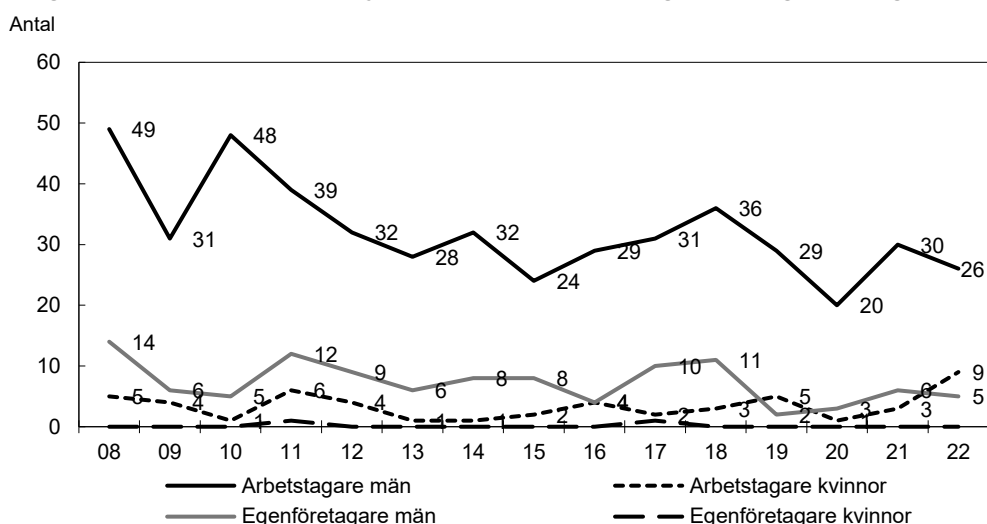
4.3.1 Arbetsmiljö

Antalet dödsolyckor ligger kvar på samma nivå

Under 2022 inträffade 40 arbetsolyckor med dödlig utgång i den svenska arbetskraften, jämfört med 2021 då antalet var 39. Utöver dessa dödsolyckor inträffade ytterligare 9 arbetsolyckor med dödlig utgång i Sverige där den drabbade inte ingick i den svenska arbetskraften, t.ex. personer som är anställda i utländska företag. Antalet arbetsolyckor i den kategorin var oförändrat jämfört med året innan. Dödsolyckor i arbetet är fortsatt betydligt vanligare bland män än bland kvinnor. Av dem som omkom 2022 var 31 män och 9 kvinnor. Kvinnor och män arbetar i stor utsträckning inom olika branscher på arbetsmarknaden med olika villkor och risker i arbetsmiljön. Dödsolyckor i arbetet sker främst i mansdominerade branscher.

Av samtliga dödsolyckor i arbetet 2022 inträffade 35 bland arbetstagare varav 9 kvinnor och 26 män och 5 bland egenföretagare varav samtliga män. Jämfört med 2021 innebar det en ökning med 2 dödsolyckor bland arbetstagare och en minskning med 1 dödsolycka bland egenföretagare.

Diagram 4.1 Antalet dödsolyckor i arbete för arbetstagare och egenföretagare

Källa: Arbetsmiljöverket, Arbetsskador 2022.

De branscher som hade flest dödsolyckor i arbetet perioden 2013–2022 var byggverksamhet, transport och magasinering, jordbruk, skogsbruk och fiske samt tillverkning. En majoritet av de omkomna egenföretagarna var verksamma inom jord- och skogsbruk. Sett till antalet dödsolyckor i förhållande till antal sysselsatta i respektive branschgrupp inträffade flest dödsolyckor i arbetet inom jordbruk, skogsbruk och fiske med 6,6 dödsolyckor i arbete per 100 000 sysselsatta.

Anmälda arbetsolyckor både med och utan sjukfrånvaro minskade

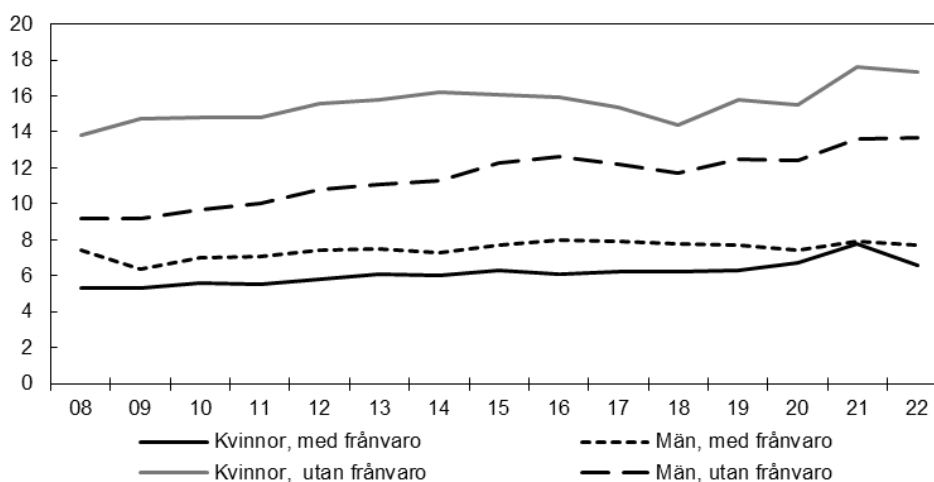
Antalet anmälda arbetsolyckor som ledde till frånvaro från arbetet var 35 400 bland arbetstagare och egenföretagare under 2022, vilket är ca 3 600 (9 %) färre än året innan. Minskningen skedde främst bland kvinnor.

Under 2022 anmäldes 7,7 arbetsolyckor med frånvaro per 1 000 sysselsatta män respektive 6,1 per 1 000 sysselsatta kvinnor (se diagram 4.2). Antalet anmälda per 1 000 sysselsatta minskade bland både kvinnor och män i alla åldersgrupper jämfört

med 2021. Historiskt har antalet anmälda arbetsolyckor med frånvaro per 1 000 sysselsatta varit högre för män än för kvinnor. Under 2022 var antalet anmälningar högst i den yngsta åldersgruppen 16–24 år, främst bland unga män. Flest anmälda arbetsolyckor bland kvinnor under 2022 skedde inom den kommunala sektorn med 9,3 anmälningar, en minskning jämfört med 2021. Den största minskningen av antal anmälningar skedde inom den regionala sektorn, från 12,0 under 2021 till 3,9 under 2022. Flest anmälda arbetsolyckor bland män under 2022 skedde inom den privata sektorn med 8,2 anmälningar, en marginell minskning jämfört med 2021. De vanligaste orsakerna var oförändrade 2022 jämfört med 2021, dvs. fallolyckor för kvinnor och förlorad kontroll över maskin, handverktyg eller transportutrustning för män.

Diagram 4.2 Antal anmälda arbetsolyckor med och utan sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta efter kön

Antal per 1 000 sysselsatta

Källa: Arbetsmiljöverket, Arbets-skador 2022.

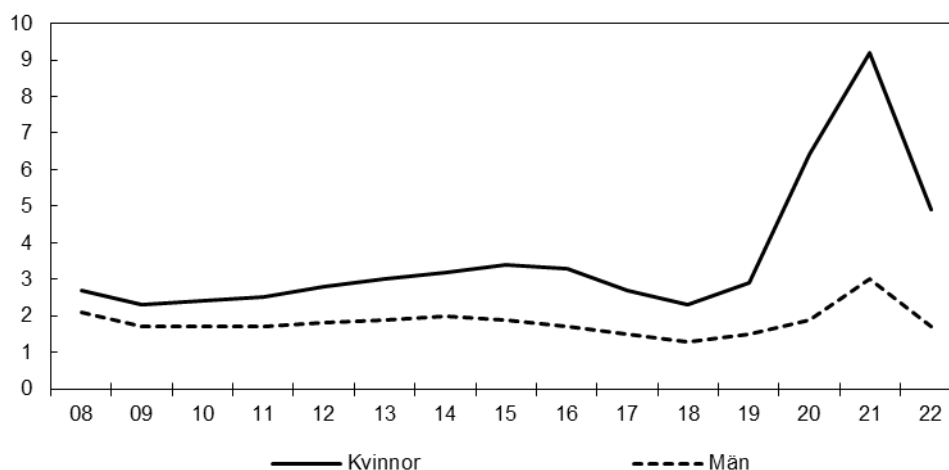
Antalet anmälda arbetsolyckor som inte lett till frånvaro från arbetet var ca 69 000 under 2022. Sett till antal anmälningar i förhållande till antal sysselsatta anmäldes 13,7 fall per 1 000 sysselsatta män och 17,3 fall per sysselsatta kvinnor. Det innebär en marginell minskning jämfört med 2021. Till skillnad från när det gäller arbetsolyckor med sjukfrånvaro anmäldes fler arbetsolyckor utan sjukfrånvaro av kvinnor än av män. Liksom för arbetsolyckor med sjukfrånvaro var antalet anmälningar per 1 000 sysselsatta högst i den yngsta åldersgruppen 16–24 år, främst bland unga kvinnor.

Stor minskning av anmälda arbetssjukdomar

Antalet anmälda arbetssjukdomar minskade med ca 44 procent, motsvarande 13 300 anmälningar, mellan 2021 och 2022. Det innebär att antalet anmälningar är tillbaka på samma nivå som före pandemin (ca 16 600 under 2019). Förändringen beror på den kraftiga minskningen av anmälningar på grund av covid-19-pandemin. Liksom tidigare avsåg majoriteten av antalet anmälningar 2022 kvinnor. Antalet anmälda arbetssjukdomar 2022 motsvarar ca 4,9 fall per 1 000 sysselsatta kvinnor och ca 1,7 fall per 1 000 sysselsatta män. Minskningen jämfört med 2021 var något större bland kvinnor (47 procent) än bland män (42 procent).

Diagram 4.3 Antal anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta efter kön

Antal per 1 000 sysselsatta

Källa: Arbetsmiljöverket, Arbetsskador 2022.

För kvinnor anmäldes under 2022 flest arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta inom den kommunala sektorn följt av den regionala sektorn. Anmälda arbetssjukdomar för kvinnor minskade kraftigt jämfört med 2021 i både den regionala och den kommunala sektorn, från 22 till 4,7 respektive 19 till 12 anmälningar. För män var antalet anmälda arbetssjukdomar under 2022 högst inom den kommunala sektorn med 5,4 följt av den statliga sektorn med 3,5. Den största minskningen av antalet anmälda arbetssjukdomar för män skedde i den regionala sektorn, från 15,0 under 2021 till 2,8 under 2022.

De vanligaste orsakerna till anmälda arbetssjukdomar under 2022 var, liksom under 2021, kemiska och biologiska faktorer, där smitta ingår, vilka utgjorde 48 procent av anmälningarna. Därefter följde organisatoriska och sociala faktorer (22 procent) och ergonomiska faktorer (17 procent). Kemiska och biologiska faktorer var vanligast bland både kvinnor och män, 52 respektive 37 procent. Antalet anmälningar per 1 000 sysselsatta ökade med stigande ålder både för kvinnor och män.

Antal förrättningar ökade jämfört med året innan

Det totala antalet förrättningar, varav 99 procent är inspektioner, ökade med drygt 30 procent 2022 jämfört med 2021. Ökningen berodde främst på att covid-19-pandemin inte hade lika stor påverkan på verksamheten under 2022 som under 2020 och 2021. En ökning skedde både när det gäller antalet inspektioner och myndighetsgemensamma kontroller mot arbetslivskriminalitet vilka utgör en del av det totala antalet inspektioner. Av det totala antalet inspektioner genomfördes 2022 en tredjedel på distans (7 602) jämfört med två tredjedelar 2021 (10 981). Antalet förrättningar per heltidsarbetande inspektör ökade 2022 till 98 jämfört med 67 året innan.

Tabell 4.1 Antal förrättningar och inspektioner utförda av Arbetsmiljöverket

År	2018	2019	2020	2021	2022
Förrättningar utförda av Arbetsmiljöverket	27 154	28 429	17 730	17 877	23 981
<i>varav inspektioner</i>	<i>26 602</i>	<i>27 715</i>	<i>17 602</i>	<i>17 755</i>	<i>23 803</i>
<i>varav myndighetsgemensamma kontroller mot arbetslivskriminalitet</i>	<i>1 127</i>	<i>1 833</i>	<i>1 274</i>	<i>2 007</i>	<i>2 651</i>
Förrättningar per inspektör	105	107	69	67	98
Förelägganden, förbud, åtalsanmälningar, sanktionsavgifter och viten	2 830	3 645	2 663	2 636	2 845

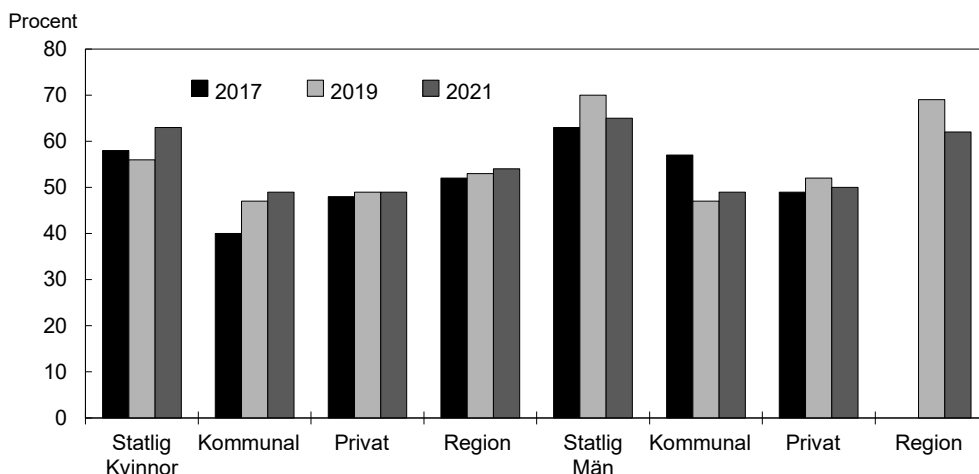
Anm. I kategorin inspektion ingår även uppföljningsinspektioner och myndighetsgemensamma kontroller.

Källa: Arbetsmiljöverket.

Myndighetsgemensamma kontroller har genomförts där det finns en allvarlig risk eller misstanke om pågående brottslighet eller regelöverträdelser som direkt eller indirekt rör arbetstagarna. Exempel på verksamheter som har kontrollerats under 2022 är bärplockning, bilverkstäder, biltvättar, slakterier, byggverksamhet, skönhetsbranschen och restauranger. För myndighetsgemensamma kontroller ledde det för Arbetsmiljöverkets del till 345 förelägganden och förbud samt 394 sanktionsavgifter, vilket i båda fall innebär en ökning jämfört med 2021 (A2022/00971).

Andel sysselsatta som har möjlighet att lära nytt och utvecklas i yrket ökar

År 2021 ansåg omkring hälften, 52 procent, av alla sysselsatta personer i åldern 16–64 år att de hade möjlighet att varje vecka lära sig något nytt och utvecklas i yrket. Det är en ökning med 1 procentenhet jämfört med 2019 och 3 procentenheter jämfört med 2017. Bland kvinnor var det 51 procent och bland män 52 procent som angav att de hade möjlighet till att lära sig nytt och utvecklas i yrket. Andelen som angav att de hade möjlighet till lärande och utveckling var störst inom statlig sektor, där andelen ökade bland kvinnor medan den minskade bland män (se diagram 4.4). År 2021 var andelen sysselsatta, både för kvinnor och män, som ansåg att de hade möjlighet till lärande och utveckling lägst i kommunal respektive privat sektor.

Diagram 4.4 Andel sysselsatta som har möjlighet att lära sig nytt och utvecklas i yrket

Anm: Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker varför staplar saknas för kombinationen män och kvinnor 2017.

Källa: Arbetsmiljöverket, arbetsmiljöundersökning 2021.

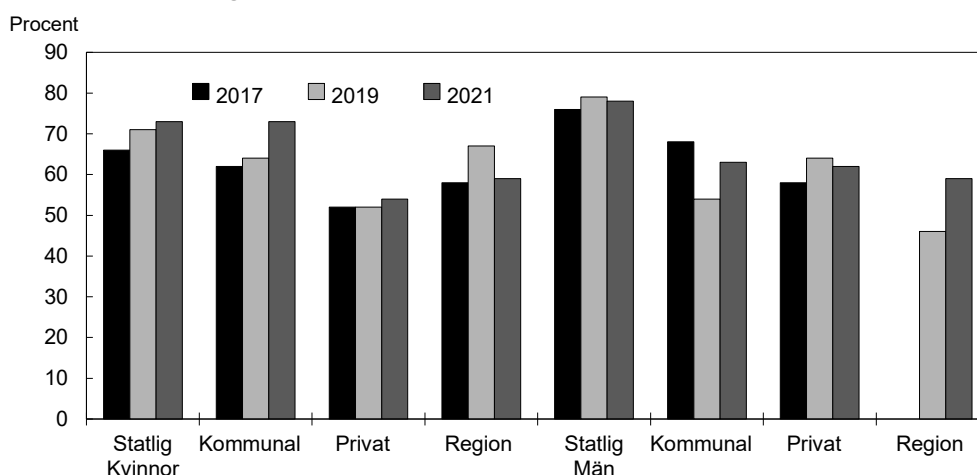
Nästan sex av tio sysselsatta hade 2021 fått utbildning på betald arbetstid under de senaste 12 månaderna. Andelen sysselsatta som fått utbildning på betald arbetstid

minskade med 2 procentenheter från 2019 till 2021. För män minskade andelen med 7 procentenheter och störst var minskningen bland de unga männen, 16–29 år (10 procentenheter). Minskningen bland kvinnor var inte statistiskt säkerställd. Sett över perioden 2013–2021 har andelen som fått någon betald utbildning på arbetstid ökat, både bland kvinnor och män. För utbildning som varat minst fem dagar har trenden däremot varit den motsatta. Andelen män och kvinnor som har fått minst 5 dagars utbildning har under tidigare år minskat men ligger sedan 2015 runt 16 procent.

Sex av tio anser att det pågår ett systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen

År 2021 ansåg drygt 60 procent av de sysselsatta i åldern 16–64 år att det pågick ett systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen, vilket var oförändrat jämfört med år 2019. Det var en lika stor andel kvinnor och män som ansåg att det bedrevs ett systematiskt miljöarbete. Jämfört med 2019 ökade andelen bland kvinnor med 4 procentenheter, från 58 procent 2019 till 62 procent 2021 medan andelen för män var oförändrad. Sett över perioden 2013–2021 kan man se en svagt ökande trend som anser att ett systematiskt arbetsmiljöarbete pågår på arbetsplatsen. Bland män ökade andelen som ansåg att det pågår ett systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen i kommunal och regional sektor, men andelen var relativt oförändrad i övriga sektorer. Bland kvinnor minskade andelen i regional sektor medan den ökade i kommunal sektor och var relativt oförändrad i övriga sektorer.

Diagram 4.5 Andel sysselsatta som anser att systematiskt arbetsmiljöarbete pågår på arbetsplatsen

Anm: Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker varför staplar saknas för kombinationen män och kvinnor 2017.

Källa: Arbetsmiljöverket, arbetsmiljöundersökning 2021.

Den regionala skyddsombudsverksamheten besökte fler arbetsställen

Staten ger årligen bidrag om ca 112 miljoner till de centrala arbetstagarorganisationerna och Svenska Hamnarbetarförbundet för deras arbete med den regionala skyddsombudsverksamheten. För 2022 redovisades 1 550 regionala skyddsombud, vilket motsvarar knappt 279 årsarbetskrafter. Det är något färre regionala skyddsombud jämfört med 2021, medan antalet årsarbetskrafter är en mindre än 2021. Under 2022 besöktes 451 289 arbetsställen jämfört med 427 550 arbetsställen 2021. På grund av covid-19-pandemin har fysiska arbetsplatsbesök även 2022 kombinerats med digitala besök. Den huvudsakliga inriktningen för verksamheten 2022 var systematiskt arbetsmiljöarbete, följt av medicinska och sociala frågor.

Åtgärder inom ramen för arbetsmiljöstrategin

Regeringens skrivelse En god arbetsmiljö för framtiden – regeringens arbetsmiljöstrategi 2021–2025 (skr. 2020/21:92) bygger på de fyra delmålen ett hållbart arbetsliv, ett hälsosamt arbetsliv, ett tryggt arbetsliv samt en arbetsmarknad utan brott och fusk.

Arbetsmiljöverket och Myndigheten för arbetsmiljökunskap har i uppdrag att ta fram åtgärdsplaner som ska tydliggöra åtgärder som genomförs för att nå strategins uppsatta mål och prioriteringar (A2021/00338). I redovisningar för 2023 anges slutförda, pågående och planerade åtgärder inom respektive myndighets ansvarområde (A2023/00336).

Arbetsmiljöverket bedriver bl.a. ett fortsatt arbete med inspektioner inom olika områden och föreskriftsarbete. Myndigheten utgår från fyra av de prioriterade områden som redovisades i den förra åiterrapporteringen: en utvidgad nollvision, arbetsmiljön inom välfärden, digitalisering och arbetslivskriminalitet.

Myndigheten för arbetsmiljökunskap bedriver bl.a. ett fortsatt arbete med kunskaps- sammanställningar, analyser och utvärderingar respektive riktlinjer för ett evidens- baserat arbetsmiljöarbete inom olika områden.

Myndigheten för arbetsmiljökunskap har redovisat regeringsuppdraget att kartlägga och analysera covid-19-pandemins konsekvenser och påverkan på arbetsmiljön i Sverige (A2023/00455). Redovisningen omfattar bl.a. en kartläggning och en analys av hur arbetsmiljön påverkade några yrkesgrupper som särskilt påverkades av pandemin som grundskollärare, personal inom hälso- och sjukvård respektive handel, transport och omsorg. Även arbetsmiljön för chefer liksom frågor om organisatorisk och social arbetsmiljö redovisas. Av redovisningen framgår vidare faktorer som varit viktiga för att mildra de negativa effekterna av pandemin, t.ex. att det skedde en snabb övergång till distans- och hybridarbete samt att arbetsplatser som redan före pandemin hade ett aktivt arbetsmiljöarbete snabbare kunde fånga upp och hantera risker i arbetsmiljön.

Fortsatt ökad samverkan mot arbetslivskriminalitet

Arbetsmiljöverket arbetar tillsammans med åtta andra myndigheter enligt regeringsuppdrag om att inrätta center mot arbetslivskriminalitet och om varaktig myndighets- samverkan (A2022/00333). I delredovisning av uppdraget den 17 februari 2023 anges att myndigheterna har utökat samverkan mot arbetslivskriminalitet när det gäller myndighetsgemensamma kontroller (se tabell 4.1), att samverkan har utvecklats med arbetsmarknadens parter och att de två första centren mot arbetslivskriminalitet har inrättats vid befintliga regionala underrättelsecenter inom ramen för myndighets- samverkan mot organiserad brottslighet (A2022/00971). Därefter har ytterligare ett center inrättats. Uppdraget ska slutredovisas i februari 2024. Arbete mot arbetslivs- kriminalitet redovisas även i andra utgiftsområden (t.ex. utg. omr. 3 avsnitt 2.5, utg. omr. 4 avsnitt 2.5 och utg. omr. 2 avsnitt 7.3).

Det myndighetsgemensamma arbetet mot arbetslivskriminalitet följs även upp av Delegationen mot arbetslivskriminalitet (A2021:04). Delegationen har under 2022 och 2023 lämnat de två delbetänkandena Arbetslivskriminalitet – en definition, en inle- dande bedömning av omfattningen, lärdomar från Norge (SOU 2022:36) respektive Arbetslivskriminalitet – arbetet i Sverige, en bedömning av omfattningen, lärdomar från Danmark och Finland (SOU 2023:8) som bl.a. beskriver arbetslivskriminalitet som ett samhällsproblem respektive det arbete som sker inom samverkan. Regeringen har beslutat om tilläggsdirektiv till delegationen avseende en förlängd utredningstid för den del av uppdraget som handlar om att utreda förutsättningarna för en myndighets- gemensam tipsfunktion för arbetslivskriminalitet och lämna nödvändiga

författningsförslag. Det innebär att redovisning i denna del ska ske senast den 23 februari 2024 (dir. 2023:59).

Arbete med åtgärder inom den statliga lönegarantin

Den statliga lönegarantin bedöms vara föremål för omfattande missbruk, vilket bl.a. konstateras i betänkandet Kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra (SOU 2017:37). Riksrevisionen bedömer i rapporten Den statliga lönegarantin – förekomst av missbruk och myndigheternas kontrollarbete (RiR 2022:4) att kostnaderna för missbruket av lönegarantin i konkurser uppgår till 100–150 miljoner kronor per år. Regeringen gav den 15 oktober 2021 (Fi2021/03377) Skatteverket i uppdrag att lämna förslag för att hindra felaktiga utbetalningar av lönegarantiersättning. I uppdraget ingick att belysa hur Skatteverket lämpligen bör hantera utbetalningarna. Skatteverket har i redovisningen av uppdraget lämnat förslag på åtgärder för att hindra felaktiga utbetalningar som upptäcks i samband med handläggning och kontroll av lönegarantiärenden (A2022/01136). Det centrala förslaget är nödvändiga regeländringar för att flytta ansvaret för utbetalning av lönegaranti från länsstyrelserna till Skatteverket. Skatteverkets förslag har remissbehandlats. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

4.3.2 Arbetsrätt

Fler kvinnor än män har en tidsbegränsad anställning

Antalet tillsvidareanställda i åldrarna 20–64 år ökade med närmare 90 000 personer mellan 2021 och 2022, samtidigt som antalet tidsbegränsat anställda ökade med ca 6 500 personer. Det medför att andelen tidsbegränsat anställda av alla anställda minskade något och uppgick till 12,6 procent 2022. Andelen tidsbegränsat anställda har minskat successivt och med sammanlagt drygt 2 procentenheter sedan 2014.

Fler kvinnor än män har en tidsbegränsad anställning. Av anställda kvinnor hade 14,1 procent en tidsbegränsad anställning 2022, jämfört med 11,2 procent av anställda män. Skillnaderna mellan könen minskade något beroende på att antalet tidsbegränsat anställda ökade med ca 7 800 bland män och minskade med ca 1 400 bland kvinnor. Andelen anställda som har en tidsbegränsad anställning sjunker med stigande ålder. År 2022 hade 45 procent i åldersgruppen 20–24 en tidsbegränsad anställning medan motsvarande andel för anställda 45 år och äldre uppgick till ca 6 procent.

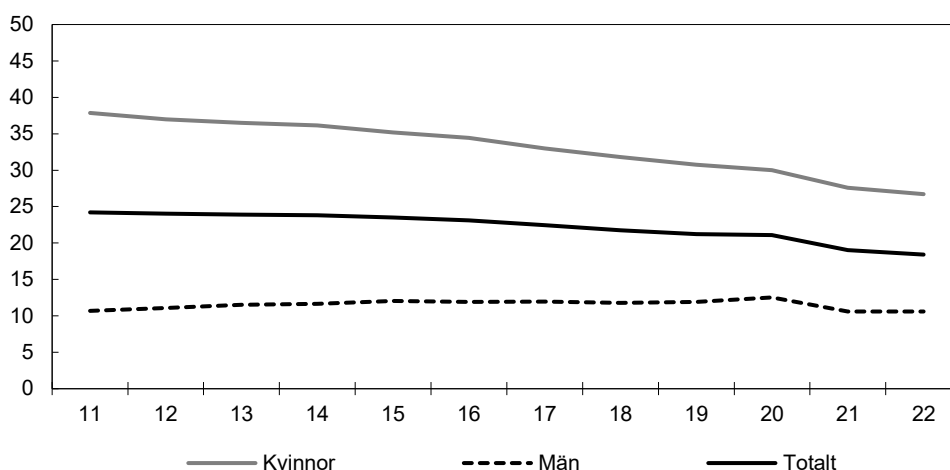
Andelen deltidsanställda fortsätter att minska

Den överenskomna arbetstiden för anställda 20–64 år var 2022 i genomsnitt 36,8 timmar i veckan för kvinnor och 38,3 timmar i veckan för män. Den faktiskt arbetade tiden per vecka var i genomsnitt 28,3 timmar för kvinnor och 32,2 timmar för män. Skillnaden mellan den överenskomna tiden och den faktiskt arbetade tiden var således större för kvinnor än för män. Det beror bl.a. på att kvinnor i större utsträckning än män är frånvarande från arbetet på grund av sjukskrivning och vård av barn. Trendmässigt har skillnaderna i överenskommen och faktiskt arbetad tid mellan kvinnor och män minskat något det senaste decenniet.

Totalt uppgick andelen deltidsanställda till 18,4 procent av alla anställda 2022 (se diagram 4.6). Av samtliga anställda kvinnor i åldern 20–64 år arbetade 26,7 procent deltid under 2022, jämfört med 10,6 procent av samtliga anställda män. Under det senaste decenniet har andelen deltidsanställda kvinnor sjunkit stadigt. Den markanta minskningen av andelen deltidsanställda 2021 kan till viss del bero på tidsseriebrott i statistiken (se anmärkning under diagram 4.6).

Diagram 4.6 Andel deltidsanställda i åldern 20–64 år

Andel av samtliga anställda

Anm.: Uppgifterna avser personer som i AKU har svarat att de arbetar deltid i huvudsysslan. I samband med AKU:s anpassning till EU:s förordning för statistik om personer och hushåll fr.o.m. 2021 har det uppkommit ett tidsseriebrott. Tidigare statistikserier om arbetstider har ännu inte justerats enligt den nya definitionen. Jämförelser mellan 2021–2022 och tidigare år bör därför göras med försiktighet.

Källa: Statistiska centralbyrån (AKU) och egna beräkningar.

Flest utstationerade inom bygg och tillverkning

Under 2022 gjordes drygt 163 000 anmälningar från 66 länder om utstationering till Arbetsmiljöverkets register över utstationerade arbetstagare. Det är en ökning jämfört med 2021 då drygt 117 000 anmälningar gjordes från 62 länder. Flest anmälningar gjordes inom byggbranschen (ca 62 procent), följt av tillverkningsbranschen (ca 18 procent). På grund av att samma arbetstagare kan förekomma i flera anmälningar uppskattar Arbetsmiljöverket även det totala antalet utstationerade arbetstagare i landet. År 2022 uppskattades antalet utstationerade arbetstagare till knappt 70 000 personer, jämfört med knappt 55 000 utstationerade arbetstagare 2021.

Organisationsgraden sjunker bland arbetstagare

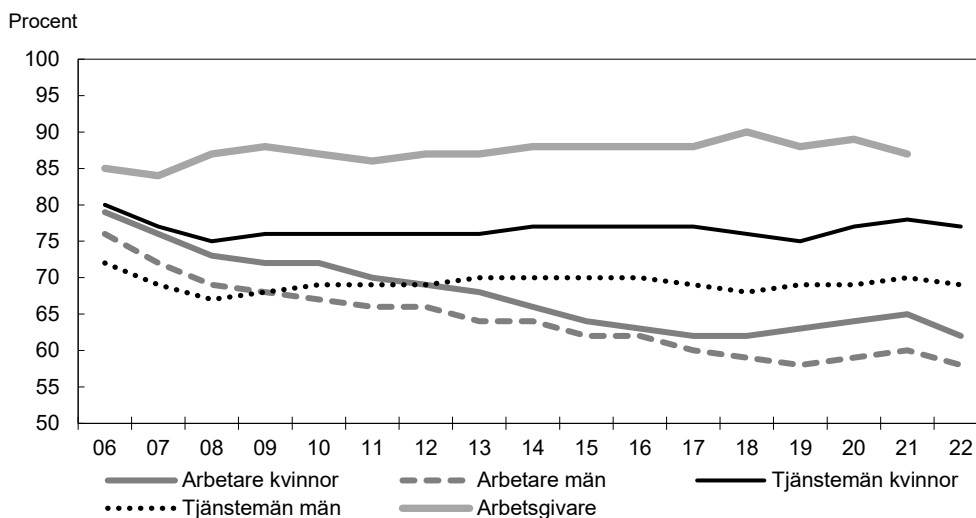
År 2022 omfattades 88 procent av anställda i åldern 18–66 år av kollektivavtal enligt lönestrukturstatistiken. Statistikkällan är ny vilket medför ett tidsseriebrott, men bytet av källa och metod förefaller inte ha inneburit några större förändringar jämfört med den tidigare redovisade täckningsgraden. Under de senaste 20 åren har andelen anställda som omfattas av kollektivavtal i stort sett varit oförändrad.

Den ökade fackliga organisationsgraden under 2020–2021 vändes till en minskning under 2022. Andelen anställda som var medlem i en arbetstagarorganisation uppgick till 70 procent, vilket är en minskning med 1 procentenhet jämfört med föregående år. Organisationsgraden uppgick till 73 procent för kvinnor och 65 procent för män. I tjänstemannakollektivet sjönk den med 1 procentenhet till 73 procent, och i arbetarkollektivet minskade den med 3 procentenheter till 59 procent. Organisationsgraden för tillsvidareanställda är betydligt högre än för tidsbegränsat anställda, och det är framför allt i den senare gruppen som medlemstappet har skett. Bland inrikes födda var 72 procent medlemmar i en facklig organisation medan motsvarande för utrikes födda uppgick till 59 procent.

Sedan 2006 har minskningen i den fackliga organisationsgraden varit störst bland arbetare, tidsbegränsat anställda och utrikes födda och betydligt mindre bland tjänstemän, tillsvidareanställda och inrikes födda. Även om den fackliga organisationsgraden i Sverige trendmässigt har sjunkit under många år är den i ett internationellt perspektiv mycket hög.

Arbetsgivarnas organisationsgrad har varit relativt stabil under de senaste 20 åren. År 2021 uppgick den till 87 procent, vilket innebär att den var 18 procentenheter högre än den totala fackliga organisationsgraden 2021.

Diagram 4.7 Facklig organisationsgrad och arbetsgivarnas organisationsgrad

Anm.: Facklig organisationsgrad är andel anställda 16–64 år som är medlem i arbetstagarorganisation. Arbetsgivarnas organisationsgrad är beräknad som andel anställda hos arbetsgivare anslutna till en arbetsgivarorganisation. För den senare ska årsvisa jämförelser göras med försiktighet då statistiken baseras på grova skattningar.

Källa: Kjellberg (2023) och Medlingsinstitutet.

Antalet mål i Arbetsdomstolen ökade

Arbetsstvister är tvister som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagarare. Arbetsdomstolen prövar tvister som ska handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetsstvister. Målen i Arbetsdomstolen delas in i A-mål och B-mål. A-mål är mål som prövas i Arbetsdomstolen som första och enda instans medan B-mål är mål som först har prövats i tingsrätt och överklagats till Arbetsdomstolen. Under 2022 kom det totalt in 311 mål till Arbetsdomstolen, jämfört med 305 mål under 2021 och 262 mål under 2020. Ökningarna under 2021 och 2022 är de enda sedan 2013 där antalet mål ökat från ett år till ett annat. Under 2022 ökade antalet B-mål medan antalet A-mål minskade jämfört med 2021. Antalet avgjorda mål ökade något, med fyra mål, 2022 jämfört med 2021 och uppgick totalt till 297 mål.

Genomströmningstiden för målen i Arbetsdomstolen, vilken mäts som medianen för antalet månader det tar att avgöra ett mål, har varit relativt stabil de senaste åren. För 2022 var A-målens mediantid 5 månader och B-målens mediantid 1 månad. För mål avgjorda efter dom eller särskilt uppsatt beslut var mediantiden för A-mål 10 månader och B-mål 6 månader, vilket innebär en viss ökning för A-målen och en viss minskning för B-målen. Ett annat sätt att bedöma Arbetsdomstolens prestationer är styckkostnaden för avgjorda mål. Styckkostnaden var 104 900 kronor 2022, vilket är 6 800 kronor lägre jämfört med 2021.

4.3.3 Lönebildning

Omfattande avtalsrörelse 2023

Avtalsrörelsen 2022 var av begränsad omfattning då ca 30 centrala kollektivavtal tecknades vilka berörde ca 150 000 anställda. Industrins avtal som tecknades 2020 blev normerande också för de avtal som tecknades 2022.

Avtalsrörelsen 2023 är av betydligt större omfattning än föregående år. Under 2023 ska drygt 470 förbundsavtal omförhandlas vilka totalt berör ca 2,3 miljoner anställda. I mars 2023 kom industrins parter överens om ett tvåårigt avtal som löper t.o.m. mars 2025. Avtalen inom industrin blev normerande för flera andra avtal som förhandlades fram under våren 2023. Avtalens sammanlagda värdeökning för de två åren beräknas till 7,4 procent.

Få medlingsärenden och begränsat antal förlorade arbetsdagar

Under 2022 utsåg Medlingsinstitutet medlare i tre medlingsärenden på förbunds nivå. Det handlade dels om två områden inom Svenska kyrkan, dels om nytt kollektivavtal för piloter på SAS. De vidtagna stridsåtgärderna i de tre tvisterna resulterade i sammanlagt 5 234 förlorade arbetsdagar. I lokala förhandlingar bröt stridsåtgärder ut i en tvist, vilket resulterade i sex förlorade arbetsdagar.

Tabell 4.2 Antal medlingsärenden och förlorade arbetsdagar på grund av konflikt

Antal	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Medlingsärenden på central nivå	27	15	0	2	8	2	3
Lokala medlingsärenden	19	4	11	12	11	10	10
Antal förlorade arbetsdagar	10 417	2 570	50	7 577	0	11	5 240

Anm.: Medlingsärenden på lokal nivå leder nödvändigtvis inte till medlingsinsatser av Medlingsinstitutet.

Källa: Medlingsinstitutet.

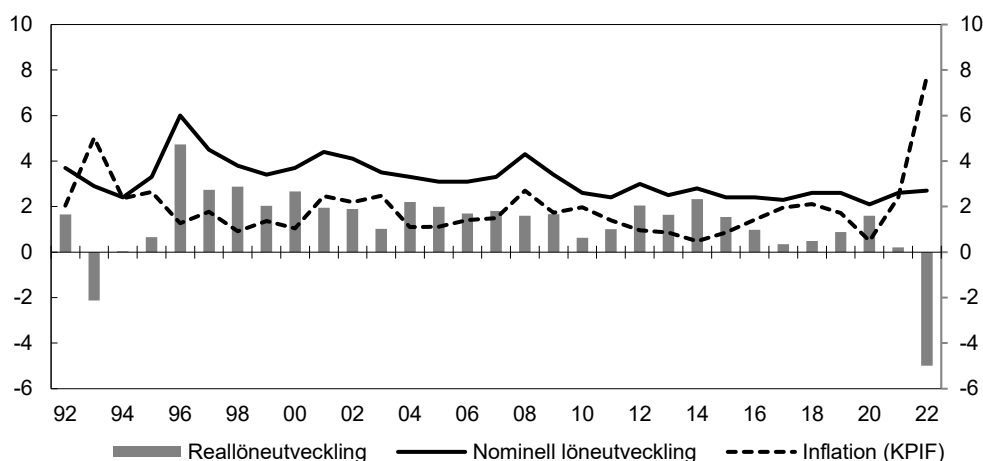
Reallönerna föll kraftigt 2022

Enligt preliminära utfall uppgick löneökningarna till 2,7 procent för ekonomin som helhet 2022. Det är en marginell ökning jämfört med 2021 då löneökningstakten var 2,6 procent. De avtalsmässiga löneökningarna i de centrala avtalen beräknades till 1,7 procent för hela ekonomin, vilket är lägre än föregående år. Efter en inledningsvis långsam ökning av lönerna 2022 steg löneökningstakten i takt med att lönerevisionerna genomfördes våren 2022. Skillnaden mellan de faktiska löneökningarna och de avtalsmässiga löneökningarna (den s.k. restposten) uppgick således till 1 procentenhet, vilket är en jämförelsevis hög nivå. Den faktiska löneökningstakten i näringslivet var enligt preliminära utfall 2,9 procent 2022, vilket är marginellt högre än 2021. Sedan 2020 har lönerna ökat snabbare i privat sektor jämfört med offentlig sektor.

Inflationen började stiga hösten 2021 och fortsatte kraftigt uppåt under 2022. För helåret 2022 uppgick KPIF-inflationen till 7,7 procent (se diagram 5.8). Det innebär att reallönerna sjönk med 5 procent under 2022, vilket är den största minskningen för ett enskilt år som uppmätts på flera decennier.

Diagram 4.8 Nominell löneutveckling och reallöneutveckling 1992–2022

Årlig procentuell förändring

Anm.: Reallön är nominell timlöneökning enligt Konjunkturlönestatistiken deflaterad med konsumentprisindex med fast ränta (KPIF).

Källa: Medlingsinstitutet och Statistiska centralbyrån.

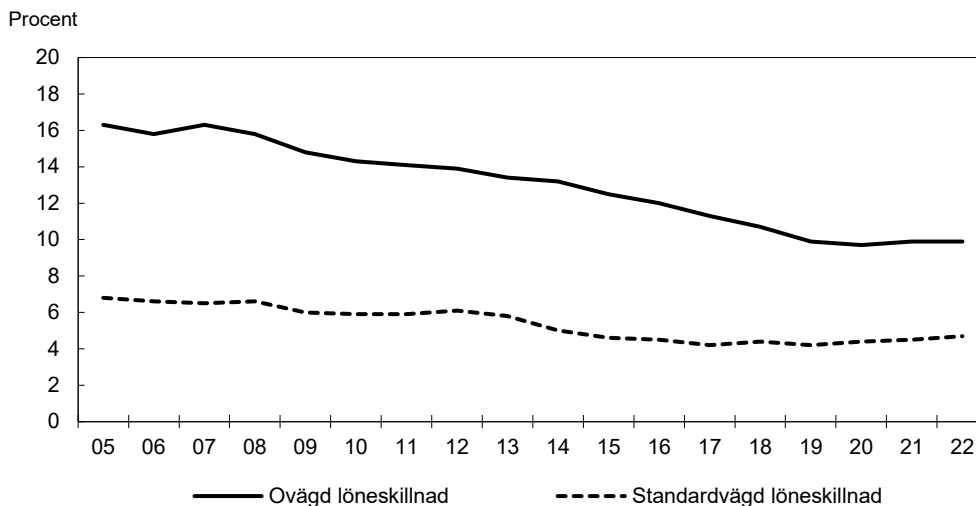
Enligt preliminära utfall ökade arbetskostnaderna per timme i näringslivet i Sverige 2022 med 3,3 procent enligt Labour Cost Index, vilket kan jämföras med 4,3 procent 2021. I USA var ökningen 5,1 procent och i euroområdet var ökningen 4,8 procent. Jämförelser mellan olika länder för de senaste tre åren bör dock göras med försiktighet, då olika stödåtgärder har påverkat de genomsnittliga arbetskostnaderna på olika sätt under covid-19-pandemin. Under det senaste årtiondet har de genomsnittliga arbetskostnaderna i Sverige ökat snabbare än i euroområdet, men i paritet med USA.

Trenden med minskade löneskillnader mellan kvinnor och män har avstannat

År 2022 hade kvinnor 90,1 procent av mäns lön vid en jämförelse mellan kvinnors och mäns genomsnittliga löner på hela arbetsmarknaden. Löneskillnaden var därmed 9,9 procent, vilket är oförändrat jämfört med 2021. Sett i ett längre tidsperspektiv har löneskillnaderna minskat med 6,4 procentenheter mellan 2005 och 2022, men under de senaste tre åren har minskningen avstannat (se diagram 4.9).

Enligt Medlingsinstitutets statistik minskade löneskillnaderna i såväl privat som offentlig sektor mellan 2021 och 2022, men likväl var den oförändrad i hela ekonomin. En förklaring är att genomsnittslönerna påverkas av att sammansättningen av löntagarna förändras vid kraftiga störningar i ekonomin. Pandemin ledde inledningsvis till uppsägningar som särskilt drabbade anställda med relativt låga löner. Under 2021–2022 ökade återigen antalet anställda i hela ekonomin, även om storleken på ökningarna varierade på bransch- och sektornivå. I branscher där löneskillnaderna är relativt stora har antalet anställda ökat i omfattning jämfört med branscher där löneskillnaderna är relativt små. Sammantaget har det lett till oförändrade löneskillnader i hela ekonomin, trots att löneskillnaderna har minskat på bransch- och sektornivå.

Diagram 4.9 Ovågd och standardvägd löneskillnad mellan kvinnor och män

Källa: Medlingsinstitutet och Statistiska centralbyrån.

En metod för att jämföra kvinnors och mäns löner är att med standardvägning beräkna hur löneskillnaden skulle se ut med hänsyn till skillnader i yrke, sektor, ålder, utbildning och arbetstid. Med standardvägning var kvinnors lön i genomsnitt 95,3 procent av mäns lön 2022. Den återstående löneskillnaden, den s.k. oförklarade löneskillnaden, var 4,7 procent 2022, vilket är 0,2 procentenheter mer än 2021. Den största oförklarade löneskillnaden fanns bland tjänstemän i privat sektor med 7,2 procent och den minsta i den kommunala sektorn med 0,5 procent. Mellan 2005 och 2022 har den oförklarade löneskillnaden totalt sett minskat med 2,1 procentenheter.

Lägre löneinkomster för kvinnor beror på lägre lön och kortare arbetstid

Medlingsinstitutet har redovisat regeringens uppdrag att göra jämställdhetsanalyser av löneinkomster och andra inkomster (A2022/00945). Rapporten visar att skillnaden i disponibel inkomst mellan kvinnor och män i åldern 15–74 var 20,7 procent 2020. Inkomsterna var ojämnt fördelade i befolkningen och genomsnittet påverkas i stor utsträckning av höginkomsttagarna. Jämför man i stället medianinkomsten mellan kvinnor och män var skillnaden 16,1 procent. Sedan 2010 har inkomstskillnaderna minskat med i genomsnitt 1 procentenhet och med 4 procentenheter beräknat med medianvärde.

Löneinkomsten är den viktigaste inkomstkällan för de flesta och det är framför allt kombinationen av lägre lön och kortare arbetstid för kvinnor som förklarar inkomstskillnaderna. Sektorsvis varierar skillnaderna i inkomster mellan kvinnor och män. Skillnaden i disponibel inkomst under 2020 var minst i kommunerna (4 procent) och störst bland privatanställda arbetare (22 procent).

Utöver arbetsinkomsterna påverkas den disponibla inkomsten av kapitalinkomster, transfereringar och skatter. Även om det är en mycket begränsad grupp som har stora kapitalinkomster bidrar detta till en ojämn fördelning. Socialförsäkringar, bidrag och skatter bidrar däremot till ökad jämställdhet. Undantaget är pensioner som sannolikt kan härledas till tidigare ojämn fördelning av arbetsinkomster.

Genomförande av EU-direktiv

Regeringen beslutade den 15 december 2022 att låta en särskild utredare ta ställning till hur Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2041 av den 19 oktober 2022 om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen ska genomföras i Sverige. Regeringen angav i direktivet till utredningen att det inte ingår i uppdraget att föreslå

andra åtgärder eller att lägga andra författningsförslag än vad som är nödvändigt för att direktivet ska kunna genomföras (dir. 2022:140). Utredningen överlämnade den 16 juni 2023 betänkandet Genomförande av minimilönedirektivet (SOU 2023:36). Betänkandet har remitterats.

4.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att det övergripande målet för arbetslivspolitikerna om goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män delvis har uppnåtts. Samtidigt finns det flera utmaningar och ett behov av fortsatta insatser för att uppnå målet.

Ett systematiskt och förebyggande arbetsmiljöarbete med god tillsyn är centralt

Även om antalet dödsolyckor var något högre 2022 jämfört med åren innan kan det konstateras att antalet dödsolyckor per 100 000 arbetstagare minskat över tid. Det kan vidare konstateras att antalet anmälda arbetsolyckor respektive arbetssjukdomar har minskat jämfört med föregående år, där en ökning av antalet anmälningar till stor del kunde kopplas till covid-19-pandemin. Ett systematiskt arbetsmiljöarbete är centralt för att förebygga dödsolyckor, arbetsolyckor och arbetssjukdomar.

Tillsyn är en viktig del i arbetet för efterlevnad av arbetsmiljöreglerna respektive förbättringar av arbetsmiljön. Tillsynen är central för att upprätthålla skyddet för arbetstagarna och rättvisa konkurrensförhållanden på arbetsmarknaden. Det är därför positivt att antalet förrättningar, främst inspektioner, ökade 2022 jämfört med de två föregående åren som i stor utsträckning präglades av covid-19-pandemin och medförde begränsningar för fysiska inspektioner. Även om antalet förrättningar, till följd av fortsatta restriktioner i början av 2022, var något lägre än innan pandemin, bedömer regeringen att tillsynsverksamheten har bidragit till förbättrad säkerhet för människor i arbetslivet och därigenom också till uppfyllelse av det övergripande målet för arbetslivspolitikerna och regeringens mål för arbetsmiljöområdet.

Att andelen kvinnor och män som anser att de har möjlighet att varje vecka lära sig något nytt och utvecklas i yrket har ökat under de senare åren är positivt. Det bidrar enligt regeringens bedömning till utveckling av både individer och verksamheter och därmed till uppfyllelse av det övergripande målet för arbetslivspolitikerna och regeringens mål för arbetsmiljöområdet. Regeringen vill samtidigt framhålla betydelsen av att kvinnor och män har lika förutsättningar när det gäller utveckling i arbetslivet.

Det systematiska och förebyggande arbetsmiljöarbetet är grunden till en god arbetsmiljö där ohälsa och olycksfall kan förebyggas. Även om det varierar mellan olika sektorer år till år är trenden svagt positiv gällande den andel som anser att det pågår ett systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen. Regeringen bedömer att genomförandet av arbetsmiljöstrategin 2021–2025 utgör en viktig del i att stärka arbetet med att uppnå det övergripande målet för arbetslivspolitikerna och regeringens mål för arbetsmiljöområdet.

Regeringen konstaterar att Myndigheten för arbetsmiljökunskaps redovisning av regeringsuppdraget att kartlägga och analysera covid-19-pandemins konsekvenser och påverkan på arbetsmiljön i Sverige (se avsnitt 1.3.1) bidrar med värdefull kunskap inom området, samtidigt som fortsatt forskning kan ge en mer heltäckande bild av effekterna av pandemin.

Arbetet mot arbetslivskriminalitet bidrar till ökad trygghet på arbetsmarknaden

Regeringens bedömning är att arbetet mot arbetslivskriminalitet är fortsatt viktigt då arbetslivskriminaliteten skapar stor otrygghet på arbetsmarknaden, snedvrider konkurrensen och är en betydande inkomstkälla för organiserad brottslighet. Det är därför betydelsefullt att myndighetssamverkan mot arbetslivskriminalitet har fortsatt att utvecklas parallellt med Arbetsmiljöverkets tillsynsverksamhet och att antalet myndighetsgemensamma kontroller fortsatte att öka under 2022. Regeringen bedömer att den utökade samverkan mot arbetslivskriminalitet, ökningen av antalet myndighetsgemensamma kontroller och utvecklingen av samverkan med arbetsmarknadens parter bidrar till uppfyllelse av det övergripande målet för arbetslivspolitikerna och regeringens mål för arbetsmiljöområdet.

Det finns förutsättningar för ökad flexibilitet, trygghet och inflytande

Andelen tidsbegränsat anställda och andelen deltidsanställda minskade under 2022 jämfört med föregående år. I båda fallen var det kvinnorna som stod för hela minskningen, vilket innebär att skillnaderna mellan könen har minskat. En fortsatt utmaning inom området är dock att kvinnor i högre grad än män har tidsbegränsade anställningar och arbetar deltid vilket påverkar den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män, även om skillnaderna har minskat under 2022.

Regeringen bedömer att utvecklingen inom området tillsammans med den i budgetpropositionen för 2023 redovisade reformeringen av arbetsrätten skapar förutsättningar för ett arbetsliv som tillgodoser både arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov av flexibilitet, trygghet och inflytande och bidrar till uppfyllelse av det övergripande målet för arbetslivspolitikerna och regeringens mål för arbetsrättsområdet.

En väl fungerande lönebildning

Under 2022 uppnåddes flera av de kriterier som används vid bedömning avseende lönebildningen. Det fortsatt låga antalet medlingsärenden och få förlorade arbetsdagar till följd av vidtagna stridsåtgärder vittnar om en fredlig arbetsmarknad. Även i en internationell jämförelse framstår den svenska arbetsmarknaden som mycket fredlig. Löneskillnaden mellan kvinnor och män har betydelse för den ekonomiska jämställdheten. Även om trenden med minskade löneskillnader mellan kvinnor och män tycks ha avstannat under senare år har löneskillnaderna minskat i ett längre tidsperspektiv, vilket bidrar till ökad ekonomisk jämställdhet. Regeringen bedömer att lönebildningen under året skedde i samhällsekonomisk balans och arbetsfred vilket bidrar till att nå det övergripande målet för arbetslivspolitikerna.

4.5 Politikens inriktning

Deltagande i arbetslivet är för de flesta människor, såväl kvinnor som män, den viktigaste källan till försörjning och har stor betydelse för individens möjlighet till delaktighet och inflytande i samhället. Förändringar i arbetslivet påverkar hur vi arbetar, var vi arbetar och när vi arbetar. För utrikes födda har därtill ett aktivt deltagande i arbetslivet stor betydelse för integration på arbetsmarknaden och i samhället.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen bygger på en ansvarsfördelning mellan staten och arbetsmarknadens parter. En väl fungerande politik på arbetslivsområdet bygger på en god dialog mellan staten och arbetsmarknadens parter.

En god arbetsmiljö är viktig för ett tryggare och mer hållbart Sverige

En säker och utvecklande arbetsmiljö är central för en väl fungerande och hållbar arbetsmarknad och välfärd och bidrar även på ett avgörande sätt till ett tryggare Sverige. God arbetsmiljö har betydelse för såväl tillväxt som sysselsättning, liksom för en god, jämlik och jämställd hälsa. Arbetsmiljön har stor betydelse för hur länge människor kan, orkar och vill arbeta. Regeringen och myndigheterna på arbetsmiljöområdet arbetar tillsammans med arbetsmarknadens parter för att skapa ramarna för en god arbetsmiljö. Det är arbetsgivarna, arbetstagarna och deras representanter som tillsammans bedriver det dagliga arbetsmiljöarbetet på de enskilda arbetsplatserna. Det systematiska och förebyggande arbetsmiljöarbetet är grunden till en god arbetsmiljö. Eftersom kvinnor och män sammantaget är olika utsatta för risker och ohälsa i arbetslivet är en god arbetsmiljö också en jämställdhetsfråga.

Ingen ska dö eller skadas till följd av sitt arbete. Tillsyn av arbetsmiljön är avgörande för att upprätthålla skyddet för arbetstagarna och för att rättvisa konkurrensförhållanden ska kunna råda på arbetsmarknaden. Det behövs en fortsatt hög ambitionsnivå för arbetsmiljöpolitiken för att möta olika utmaningar i arbetslivet. Arbetet för en förbättrad arbetsmiljö går hand i hand med arbetstagares arbetsvillkor och trygghet i stort. Genomförandet av arbetsmiljöstrategin 2021–2025 är en viktig del i att stärka arbetet med att uppnå målet för arbetslivspolitikerna.

Åtgärder för att motverka missbruk inom lönegarantin

Den statliga lönegarantin är utsatt för bedrägerier, bl.a. av organiserad brottslighet. I syfte att förbättra kontrollen och motverka missbruk av den statliga lönegarantin avser regeringen, med utgångspunkt i vissa delar av förslagen i Skatteverkets promemoria Lönegaranti (A2022/01136), genomföra nödvändiga regeländringar för att flytta ansvaret för utbetalning av lönegarantiersättning från de sju länsstyrelser som i dag hanterar sådana ärenden till Skatteverket. Regeringen föreslår därför att Skatteverket fr.o.m. 2025 tillförs medel för kontroll av lönegarantiärenden och för att betala ut ersättning från lönegarantin (se avsnitt 3.7 och utg.omr. 3 avsnitt 2.8). För att ytterligare minska utrymmet för missbruk och motverka felaktiga utbetalningar avser regeringen att därutöver tillsätta en utredning som ska genomföra en större översyn av lönegarantisystemet.

Arbetet mot arbetslivskriminalitet fortsätter

Arbetslivskriminalitet leder till allvarliga samhällsproblem och är en inkomstkälla för den organiserade brottsligheten. Den leder till att konkurrensen snedvrids och att seriösa företagare konkurreras ut av oseriösa företag. Arbetslivskriminalitet orsakar också otrygghet på arbetsmarknaden, att arbetskraft utnyttjas och att offentliga medel riskerar att gå till kriminella. Det är viktigt att bekämpa brott, fusk och missbruk kopplat till arbetsmarknaden och att sanktioner är träffsäkra och effektiva. Det myndighetsgemensamma arbetet mot arbetslivskriminalitet med bl.a. myndighetsgemensamma kontroller behöver därför fortsatt utvecklas. För att åtgärder ska vara träffsäkra är det även viktigt att inrikta arbetet mot näringsgrenar som drabbas av de högsta samhällsekonomiska kostnaderna orsakade av arbetslivskriminalitet

Översyn av myndigheter

Regeringens bedömning är att antalet myndigheter bör minska för att öka effektiviteten i statsförvaltningen (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4 och utg.omr. 2 avsnitt 4.5.1). Regeringen kommer därför att pröva frågan om att inordna Myndigheten för arbetsmiljökunskap i Arbetsmiljöverket. Regeringen avser att lämna ett uppdrag om att ta fram ett förslag på hur sammanslagningen kan genomföras och

beskriva förslagets konsekvenser. Utöver alternativet att Myndigheten för arbetsmiljö-kunskap inordnas i Arbetsmiljöverket kan alternativa utformningar av sammanslagningen övervägas. I analysen ska särskild hänsyn tas till effekter av geografisk omlokalisering och möjlighet till säkrad kompetensförsörjning.

Viktigt med goda arbetsvillkor på arbetsmarknaden

Sverige har en stark och välfungerande arbetsmarknadsmodell. Förutsättningarna för omställning på arbetsmarknaden förbättras genom införandet av omställningspaketet för ökad flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden, bl.a. genom den reformerade arbetsrätten. Regeringen anser att det är fortsatt viktigt att följa utvecklingen till följd av förändringarna inom området.

En arbetsmarknad där kvinnor och män, med både svensk och utländsk bakgrund, kan delta på samma villkor blir mindre könsuppdelad, är bra för samhället, ger en starkare ekonomi, bidrar till målet om ekonomisk jämställdhet och leder till bättre integration. Genom reformeringen av arbetsrätten har heltidsnormen stärkts för både kvinnor och män. Regeringen ser samtidigt behov av fler verktyg och utrymme för flexibilitet för att kombinera ett högt arbetsmarknadsdeltagande med familjeliv.

Kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter möjliggör branschanpassade lösningar på arbetsmarknaden till fördel för arbetstagare och arbetsgivare. En förutsättning för att parterna ska kunna ta ett stort ansvar för regleringen är att deras autonomi och självständighet värnas. Det är viktigt med en fortsatt hög anslutningsgrad bland arbetsgivare och arbetstagare.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen ska värnas

En grundläggande del i den svenska arbetsmarknadsmodellen är att arbetsmarknadens parter har huvudansvaret för lönebildningen. I den svenska lönebildningen är det den internationellt konkurrensutsatta sektorn som är lönenormerande. Sverige har under lång tid haft en väl fungerande lönebildning med få konflikt dagar, långsiktig reallöne-tillväxt och hög sysselsättningsgrad. Det är viktigt att den svenska arbetsmarknadsmodellen värnas.

Regeringen värnar den svenska arbetsmarknadsmodellen inom EU och agerar för att initiativ på EU-nivå ska respektera nationella system och arbetsmarknadens parter autonomi.

Osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män får inte förekomma. Möjligheterna till ekonomisk självständighet och trygghet ska vara samma för kvinnor och män, genom hela livet. Löneskillnaderna mellan kvinnor och män minskar över tid men det går långsamt. Det finns flera orsaker till att kvinnor, utöver lägre lönenivåer, har lägre arbetsinkomster än män. För att nå jämställda arbetsinkomster behöver yrkessegregationen minska och den sammanlagda arbetstiden för kvinnor öka.

4.6 Budgetförslag

4.6.1 2:1 Arbetsmiljöverket

Tabell 4.3 Anslagsutveckling 2:1 Arbetsmiljöverket

Tusental kronor

År	Utfall	2022	2023	2024	2025	2026
2022	Utfall	757 858	Anslagssparande	39 125		
2023	Anslag	816 184 ¹	Utgiftsprognos	838 738		
2024	Förslag	855 697				
2025	Beräknat	881 603 ²				
2026	Beräknat	901 549³				

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 855 697 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 855 697 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Arbetsmiljöverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för bidrag till myndigheter samt statsbidrag till arbetsmarknadens parter för arbete mot arbetslivskriminalitet.

Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till arbetsmarknadens parter och till ideella organisationer för att lämna information och rådgivning till personer som omfattas av lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.4 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:1 Arbetsmiljöverket

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	819 020	819 020	819 020
Pris- och löneomräkning ²	22 040	47 503	67 108
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	14 637	15 080	15 421
varav BP24 ³	-9 017	-9 017	-9 017
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-370	-370	-370
– Generell besparing i statsförvaltningen	-8 647	-8 647	-8 647
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	855 697	881 603	901 549

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget justeras permanent med 370 000 kronor till följd av slopad avgift för årlig revision fr.o.m. räkenskapsåret 2024.

Anslaget minskas med 8 647 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 855 697 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Arbetsmiljöverket* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 881 603 000 kronor respektive 901 549 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.5 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Arbetsmiljöverket

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Resultat från föregående år	Intäkter	Kostnader	Akkumulerat resultat
Utfall 2022	0	721	721	0
Prognos 2023	0	1 100	1 100	0
Budget 2024	0	1 100	1 100	0

Uppdragsverksamheten omfattar huvudsakligen den särskilda informationsverksamheten, men även försäljning från informationssystemet om arbetsskador (ISA). Den särskilda informationsverksamheten består främst av försäljning av verkets föreskrifter. Det ackumulerade resultatet för 2022 var 0 kronor.

4.6.2 2:2 Arbetsdomstolen

Tabell 4.6 Anslagsutveckling 2:2 Arbetsdomstolen

Tusental kronor

2022	Utfall	31 062	Anslagssparande	5 411
2023	Anslag	35 798 ¹	Utgiftsprognos	36 745
2024	Förslag	36 798		
2025	Beräknat	38 282 ²		
2026	Beräknat	39 262³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 36 797 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 36 797 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Arbetsdomstolens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.7 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:2 Arbetsdomstolen

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	35 798	35 798	35 798
Pris- och löneomräkning ²	1 262	2 757	3 744
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-262	-273	-280
<i>varav BP24³</i>	-262	-262	-262
– Flytt av medel för rättegångskostnader	250	250	250
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-141	-141	-141
– Generell besparing i statsförvaltningen	-371	-371	-371
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	36 798	38 282	39 262

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget ökas med 250 000 kronor fr.o.m. 2024 för rättegångskostnader m.m. (se utg.omr. 22 avsnitt 3.5). Anslaget 1:1 *Utveckling av statens infrastruktur* inom utgiftsområde 22 Kommunikationer minskas med motsvarande belopp.

Anslaget justeras permanent med 141 000 kronor till följd av slopad avgift för årlig revision fr.o.m. räkenskapsåret 2024.

Anslaget minskas med 371 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 36 798 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Arbetsdomstolen* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 38 282 000 kronor respektive 39 262 000 kronor.

4.6.3 2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)

Tabell 4.8 Anslagsutveckling 2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)

Tusental kronor

2022	Utfall	33 008	Anslagssparande	714
2023	Anslag	39 394 ¹	Utgiftsprognos	40 066
2024	Förslag	33 722		
2025	Beräknat	33 722		
2026	Beräknat	33 722		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Sveriges medlemsavgift till Internationella arbetsorganisationen (ILO). Högst 1 100 000 kronor får användas för utgifter för deltagande i ILO:s verksamhet och för ILO-kommittén. Medlemsavgiften i svenska kronor bestäms av den svenska kronans växelkurs mot schweizerfrancen vid utbetalningsdagen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.9 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	33 722	33 722	33 722
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	33 722	33 722	33 722

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 33 722 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Internationella arbetsorganisationen (ILO)* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 33 722 000 kronor respektive 33 722 000 kronor.

4.6.4 2:4 Medlingsinstitutet

Tabell 4.10 Anslagsutveckling 2:4 Medlingsinstitutet

Tusental kronor

2022	Utfall	56 018	Anslagssparande	2 249
2023	Anslag	57 683 ¹	Utgiftsprognos	52 790
2024	Förslag	60 571		
2025	Beräknat	64 559 ²		
2026	Beräknat	66 608³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 60 571 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 60 571 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Medlingsinstitutets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.11 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:4 Medlingsinstitutet

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	57 683	57 683	57 683
Pris- och löneomräkning ²	3 629	7 666	9 740
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-741	-790	-815
<i>varav BP24³</i>	<i>-741</i>	<i>-741</i>	<i>-741</i>
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-128	-128	-128
– Generell besparing i statsförvaltningen	-613	-613	-613
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	60 571	64 559	66 608

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget justeras permanent med 128 000 kronor till följd av slopad avgift för årlig revision fr.o.m. räkenskapsåret 2024.

Anslaget minskas med 613 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 60 571 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Medlingsinstitutet* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 64 559 000 kronor respektive 66 608 000 kronor.

4.6.5 2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap

Tabell 4.12 Anslagsutveckling 2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap

Tusental kronor

2022	Utfall	45 004	Anslagssparande	5 483
2023	Anslag	49 968 ¹	Utgiftsprognos	50 936
2024	Förslag	51 156		
2025	Beräknat	53 735 ²		
2026	Beräknat	55 251³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 51 157 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 51 159 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för arbetsmiljökunskaps förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.13 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	49 968	49 968	49 968
Pris- och löneomräkning ²	2 314	4 923	6 457
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-1 126	-1 156	-1 174
<i>varav BP24³</i>	<i>-663</i>	<i>-663</i>	<i>-663</i>
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-145	-145	-145
– Generell besparing i statsförvaltningen	-518	-518	-518
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	51 156	53 735	55 251

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget justeras permanent med 145 000 kronor till följd av slopad avgift för årlig revision fr.o.m. räkenskapsåret 2024.

Anslaget minskas med 518 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 51 156 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Myndigheten för arbetsmiljökunskap* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 53 735 000 kronor respektive 55 251 000 kronor.

4.6.6 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet

Tabell 4.14 Anslagsutveckling 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet

Tusental kronor

2022	Utfall	111 179	Anslagssparande	821
2023	Anslag	112 000 ¹	Utgiftsprognos	110 610
2024	Förslag	112 000		
2025	Beräknat	112 000		
2026	Beräknat	112 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till de centrala arbetstagarorganisationerna för den regionala skyddsombudsverksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.15 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	112 000	112 000	112 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	112 000	112 000	112 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 112 000 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Regional skyddsombudsverksamhet* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 112 000 000 kronor respektive 112 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 2:6 *Regional skyddsombudsverksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2025.

Skälen för regeringens förslag: Arbetsmiljöverket beslutar om bidrag under anslaget för den regionala skyddsombudsverksamheten som medför utgifter kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 2:6 *Regional skyddsombudsverksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2025.

Tabell 4.16 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025
Ingående åtaganden	19 597	19 597	19 597	
Nya åtaganden	19 597	19 597	20 000	
Infriade åtaganden	-19 597	-19 597	-19 597	-20 000
Utestående åtaganden	19 597	19 597	20 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	20 000	20 000	20 000	